

საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა
მესამე ეროვნული პროგრამის (2017-2021)
2017-2018 წლების

შესრულების მონიტორინგის ანგარიში

ს ა რ ჩ ე ვ ი

მოკლე შეჯამება.....	4
თავი 2. გარემოსდაცვითი მმართველობა.....	9
ამოცანა 2.1 პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება	9
ამოცანა 2.2 გარემოსდაცვითი მონაცემების მართვის სისტემის გაუმჯობესება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება	20
ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონალსრულებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	24
თავი 3: წყლის რესურსების მართვა	34
ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა	35
ამოცანა 3.2 წერტილოვანი და დიფუზიური წყაროებიდან წყლის დაბინძურების შემცირება და წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფა.....	42
ამოცანა 3.3 წყლის რესურსების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების სრულყოფა.....	47
თავი 4: ატმოსფერული ჰაერის დაცვა.....	50
ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება.....	51
ამოცანა 4.2 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება.....	62
ამოცანა 4.3 გაფრქვევების ინვენტარიზაციის სახელმწიფო სისტემის გაუმჯობესება და გაფრქვევების პროგნოზირების სისტემის დანერგვა.....	67
თავი 5: ნარჩენების მართვა.....	70
ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება.....	70
ამოცანა 5.2 ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარება.....	79
ამოცანა 5.3 „დამბინძურებელი იხდის პრინციპისა“ და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება.....	84
თავი 6: ქიმიური ნივთიერებების მართვა.....	88
ამოცანა 6.1 ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესება.....	89
ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება.....	93
ამოცანა 6.3 სახიფათო სამრეწველო ობიექტების შემონმების ინტეგრირებული სისტემის დანერგვა.....	
101	
თავი 7: ბიომრავალფეროვნების დაცვა.....	104
ამოცანა 7.1 ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა.....	105
ამოცანა 7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია.....	110
ამოცანა 7.3 დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება.....	117

ამოცანა 7.4 დასული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება.....	122
ამოცანა 7.5 დასულ ტერიტორიებზე მდგრადი ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა.....	128
თავი 8: ტყის მართვა.....	131
ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა.....	132
ამოცანა 8.2 ტყეზე ზენოლის შემცირება სანავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების წახალისებითა და ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესება.....	140
ამოცანა 8.3 ტყის პოლიტიკის, მართვის და მაკონტროლებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერება.....	146
ამოცანა 8.4 ტყის ეკოსისტემის მომსახურების გამოყენების ხელშეწყობა.....	149
ამოცანა 8.5 სატყეო განათლების განვითარების ხელშეწყობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება.....	152
თავი 9: ნიადაგის დაცვა.....	157
ამოცანა 9.1 მიწის დეგრადაციის/გაუდაბნოების შემცირება და დეგრადირებული ტერიტორიის აღდგენა.....	157
ამოცანა 9.2 დეგრადირებული/ეროზირებული და დაბინძურებული ნიადაგების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბება.....	163
თავი 10: კლიმატის ცვლილება.....	166
ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა.....	167
ამოცანა 10.2 ქვეყნის საადაპტაციო პოტენციალის გაზრდა.....	176
ამოცანა 10.3 კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი ანგარიშგების ვალდებულების შესრულება.....	180
თავი 11: ბუნებრივი საფრთხეების რისკების მართვა.....	182
ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა.....	183
თავი 12: რადიაციული უსაფრთხოება.....	192
ამოცანა 12.1 ეროვნული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების კანონმდებლობის გაუმჯობესება.....	193
ამოცანა 12.2 შესაძლებლობების გაძლიერება ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში.....	198
ამოცანა 12.3 საგანმანათლებლო სისტემის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება..	201
თავი 13: მწვანე ეკონომიკა და მდგრადი განვითარების გარემოსდაცვითი მიმართულება.....	204
ამოცანა 13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე.....	204

მოკლე შეჯამება

საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 22 მაისის №1124 განკარგულებით დამტკიცებული საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე ეროვნული პროგრამა პროგრამაში (შემდგომში - საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე პროგრამა) წარმოადგენს ქვეყნის მდგრადი განვითარების პოლიტიკის ნაწილს, სადაც ასახულია საქართველოს გარემოსდაცვითი პრიორიტეტები და გრძელვადიანი, სტრატეგიული მიზნები, 2017-2021 წლებში განსახორციელებელი ამოცანები და კონკრეტული ქმედებები, რომლებიც აუცილებელია გარემოს გასაუმჯობესებლად.

საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე პროგრამა დაყოფილია სექტორული მიმართილებების მიხედვით და მოიცავს 12 თავს:

- ✓ გარემოსდაცვითი მმართველობა
- ✓ წყლის რესურსების მართვა
- ✓ ატმოსფერული ჰაერის დაცვა
- ✓ ნარჩენების მართვა
- ✓ ქიმიური ნივთიერებების მართვა
- ✓ ბიომრავალფეროვნების დაცვა
- ✓ ტყის მართვა
- ✓ ნიადაგის დაცვა
- ✓ კლიმატის ცვლილება
- ✓ ბუნებრივი საფრთხეების რისკების მართვა
- ✓ რადიაციული უსაფრთხოება
- ✓ მწვანე ეკონომიკა და მდგრადი განვითარების გარემოსდაცვითი მიმართულება

2017-2018 წლებში პროგრამის მიხედვით უნდა განხორციელებულიყო ანაც დაწყებულიყო 152 ქმედება. აღნიშნული ქმედებების უდიდესი ნაწილის განხორციელება ხდებოდა ან არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში და მათზე არ იყო გათვალისწინებული ცალკეული ბიუჯეტი, ან ფინანსდებოდა დონორ(ებ)ის მიერ. მთლიანობაში, საანგარიშო პერიოდში ქმედებების განხორციელებისთვის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაიხარჯა 34,910,780 ლარი.

საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ქმედებების 20% (31 ქმედება) სრულად შესრულდა, 15% (23 ქმედება) უმეტესწილად შესრულდა, 36% (53 ქმედება) ნაწილობრივ შესრულდა, ხოლო 29% (44 ქმედება) არ შესრულებულა (არ ან დაწყებულია). 1 ქმედების შესრულება შეწყდა. დანარჩენი ქმედებების შესრულება კი გრძელდება ან მათი შესრულება დაიწყება 2019 წელს.

აღნიშნული მონიტორინგის ანგარიში, რომელიც მომზადებულია საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის დაგეგმვის სახელმძღვანელო დოკუმენტის შესაბამისად, მოიცავს საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე ეროვნული პროგრამის, 2017

წლის 1 იანვარი - 2018 წლის 31 დეკემბერი პერიოდში, ქმედებების შესრულების მონიტორინგის შესახებ დეტალურ ინფორმაციას.

თავის დასახელება	ამოცანა	ქმედებების რაოდენობა	დაფინანსების წყარო	2017-2018 წლებში ბიუჯეტის შესრულება (ლარი)
2. გარემოსდაცვითი მმართველობა	2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება	7	ბიუჯეტი, დონორები	167,510
	2.2 გარემოსდაცვითი მონაცემების მართვის სისტემის გაუმჯობესება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება	2	ბიუჯეტი, დონორები	210,980
	2.3 გარემოსდაცვითი კანონალსრულებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	7	ბიუჯეტი, დონორები	1,449,000
3. წყლის რესურსების მართვა	3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა	6	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	3.2 წერტილოვანი და დიფუზიური წყაროებიდან წყლის დაბინძურების შემცირება და წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფა	3	ბიუჯეტი, დონორები	13,687,025
	3.3 წყლის რესურსების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების სრულყოფა	3	ბიუჯეტი, დონორები	1,150,339
	4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	8	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში

4. ატმოსფერული ჰაერის დაცვა	4.2 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება	4	ბიუჯეტი, დონორები	1,901,991
	4.3 გაფრქვევების ინვენტარიზაციის სახელმწიფო სისტემის გაუმჯობესება და გაფრქვევების პროგნოზირების სისტემის დანერგვა	2	ბიუჯეტი, დონორები	141,000
5. ნარჩენების მართვა	5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	8	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	5.2 ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარება	4	ბიუჯეტი, დონორები	13,602,867
	5.3 „დამბინძურებელი იხდის პრინციპისა“ და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება	3	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
6. ქიმიური ნივთიერებების მართვა	6.1 ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	4	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, ოზონდამმლეელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	7	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	6.3 სახიფათო სამრეწველო ობიექტების შემონმების ინტეგრირებული სისტემის დანერგვა	3	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში

7. ბიომრავალფეროვნების დაცვა	7.1 ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა	4	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია	6	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	7.3 დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება	4	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	7.4 დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	6	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	7.5 დაცულ ტერიტორიებზე მდგრადი ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა	2	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
8. ტყის მართვა	8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	7	ბიუჯეტი, დონორები	167,000
	8.2 ტყეზე ზეწოლის შემცირება სანჯავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების წახალისებითა და ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესება	4	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	8.3 ტყის პოლიტიკის, მართვის და მაკონტროლებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერება	3	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	8.4 ტყის ეკოსისტემის მომსახურების გამოყენების ხელშეწყობა	2	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში

	8.5 სატყეო განათლების განვითარების ხელშეწყობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	4	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
9. ნიადაგის დაცვა	9.1 მიწის დეგრადაციის/გაუდაბნობის შემცირება და დეგრადირებული ტერიტორიის აღდგენა	4	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	9.2 დეგრადირებული/ეროზირებული და დაბინძურებული ნიადაგების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბება	2	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
10. კლიმატის ცვლილება	10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	7	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	10.2 ამოცანა 10.2 ქვეყნის საადაპტაციო პოტენციალის გაზრდა	3	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	10.3 კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი ანგარიშგების ვალდებულების შესრულება	2	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
11. ბუნებრივი საფრთხეების რისკების მართვა	11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	7	ბიუჯეტი, დონორები	2,427,068
12. რადიაციული უსაფრთხოება	12.1 ეროვნული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების კანონმდებლობის გაუმჯობესება	4	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
	12.2 შესაძლებლობების გაძლიერება ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში	2	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში

	12.3 საგანმანათლებლო სისტემის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება	2	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში
13. მწვანე ეკონომიკა და მდგრადი განვითარების გარემოსდაცვითი მიმართულება	13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე	5	ბიუჯეტი, დონორები	არსებულ საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში

თავი 2: გარემოსდაცვითი მმართველობა

თავი 2 - გარემოსდაცვითი მმართველობა - მოიცავს 3 ამოცანას და ჯამში 18 ქმედებას. ამოცანები ორიენტირებულია გარემოსდაცვითი პოლიტიკის ინტეგრირებასა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესებაზე, რისთვისაც აუცილებელია გარემოსდაცვითი მონაცემების სრულყოფილი მართვის სისტემის ჩამოყალიბება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება, ასევე გარემოსდაცვითი კანონალსრულებისა და ზედამხედველობის სისტემების თანამედროვე სტანდარტებთან მოყვანა.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით. მთლიანობაში, 2017-2018 წლებში თავი ქმედებათა შესრულების ჯამურმა დანახარჯებმა შეადგინა 1,827,490 ლარი.

ამოცანა 2.1 - პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება

ამოცანა 2.1-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 7 ქმედება, მათ შორის დაიწყო საქართველოს ეროვნული მოხსენება „გარემოს მდგომარეობა 2014-2017“-ზე მუშაობა, შემუშავდა და დამტკიცდა „გარემოსა და ჯანმრთელობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა“, დაიწერა „გარემოსდაცვითი განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“ 2018-2022 წწ სტრატეგიისა და მისი სამოქმედო გეგმის სამუშაო ვერსია, მომზადდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მეთოდოლოგიები, დაიწყო გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცესში ჩართული შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობების განვითარება, საწყის ეტაპზე სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სისტემის დანერგვა, რა მიზნითაც დაწყებულია სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პროცესში ჩართული შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობათა გაძლიერება. ამოცანის ყველა ქმედება განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის სტრუქტურაში შემავალი სააგენტოების, ასევე საქართველოს ოკუპირებული

ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ შემუშავდა საქართველოს ეროვნული მოხსენება „გარემოს მდგომარეობა 2014-2017“-ის 7 თავი
- ⇒ დამტკიცდა საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NEHAP-2)
- ⇒ მომზადდა „საქართველოში სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პრაქტიკაში განხორციელების სახელმძღვანელო“
- ⇒ შემუშავდა „საქართველოში გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პრაქტიკაში განხორციელების სახელმძღვანელო“
- ⇒ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება გაიარა საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ შემუშავებულმა „საქართველოს მაკროეკონომიკური დასახლებების განვითარების სტრატეგია 2019-2023“-მა

2.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 167,510 ლარი

- **ქმედება 2.1.1:** საქართველოს ეროვნული მოხსენების „გარემოს მდგომარეობა 2014-2017“ შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: გარემოს მდგომარეობის შეფასება ქმნის მყარ საფუძველს ეფექტიანი და მიზანმიმართული გარემოსდაცვითი პოლიტიკის დაგეგმვისა და განხორციელებისთვის. „გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, საზოგადოების ინფორმირების მიზნით სავალდებულოა 4 წელიწადში ერთხელ გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნულ მოხსენების შემუშავება, დამტკიცება და გამოქვეყნება, რომელიც წარმოადგენს საქართველოს გარემოს მდგომარეობის შესახებ არსებული ინფორმაციის შემაჯამებელ დოკუმენტს. კანონმდებლობის შესაბამისად სამინისტრო ვალდებულია შეიმუშავოს გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენება 2014-2017 წლებისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მოხსენების შემუშავების მიზნით სახელმწიფო უწყებებისაგან გამოთხოვნილი იქნა შესაბამისი ინფორმაცია. შემუშავდა ეროვნული მოხსენების გარემოსდაცვითი პოლიტიკისა და დაგეგმვის, კლიმატის ცვლილების, ქიმიური ნივთიერებების და მათგან გამოსხივების თავების სამუშაო ვერსიები;

- “ბიომრავალფეროვნების ინტეგრირებული მართვა სამხრეთ კავკასიაში” (IBiS) პროგრამის ფარგლებში, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) მხარდაჭერით მიმდინარეობს მოხსენების ე.წ. მწვანე თავების და ეკონომიკური სექტორების გარემოზე ზემოქმედების თავების პროექტების შემუშავება. ამ ეტაპზე შემუშავდა ნადირობის და გარემოზე მოქმედი სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების თავების სამუშაო ვერსიები;
- აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროექტის "მმართველობა განვითარებისათვის" (G4G) ფარგლებში შემუშავდა მოხსენების წყლის თავის სამუშაო ვერსია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

ქმედება ითვალისწინებდა გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენება 2014-2017 წლებისთვის დამტკიცებას. ამასთანავე, მოხსენების თავები უნდა შემუშავებულიყო საერთაშორისო ინდიკატორების საფუძველზე. საანგარიშო პერიოდში ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავდა 2014-2017 წლების გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენების 7 თავის სამუშაო ვერსიები.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი განსაზღვრული იყო 150,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ათვისებამ შეადგინა 0 ლარი.

ამოცანა 2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.1.1 საქართველოს ეროვნული მოხსენების „გარემოს მდგომარეობა 2014-2017“ შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული ეროვნული მოხსენება მოხსენების თავები შემუშავებულია საერთაშორისო გარემოსდაცვითი ინდიკატორების საფუძველზე	შესრულებული: შემუშავებული ეროვნული მოხსენების 7 თავი მოხსენების თავების შემუშავება ხდება საერთაშორისო ინდიკატორების საფუძველზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 150,000 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი

						დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 2.1.2:** „გარემოსა და ჯანმრთელობის ეროვნული სამოქმედო გეგმის“ შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოს მოქალაქეებს საქართველოს კონსტიტუციით მიხედვით აქვთ გარანტირებული უფლება - ცხოვრობდნენ ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოში. დღეისათვის ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფა წარმოადგენს ურთულეს პრობლემას. გარემოს რისკ-ფაქტორების ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედების შეფასება, სათანადო ლაბორატორიული შესაძლებლობების, მეთოდოლოგიების, ადამიანური და ფინანსური რესურსების განვითარება, გარემოს ზემოქმედებასთან ასოცირებული დაავადებების ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა, კონტროლი, მონიტორინგი და ანალიზი საერთაშორისოდ აღიარებული ინდიკატორების შესაბამისად, ინფორმაციის მიწოდება საერთო საინფორმაციო სისტემისათვის, საზოგადოებრივი დანიშნულების შენობებსა და საცხოვრებელ გარემოში გარემოს ხარისხობრივი ნორმების შეფასება და მონიტორინგი - ერთ-ერთ უმთავრეს გამოწვევად რჩება საქართველოსთვის. აღნიშნულ გამოწვევებზე საპასუხოდ და მოქალაქეთა კონსტიტუციური უფლების რეალიზებისთვის აუცილებელია მჭიდრო მულტისექტორული თანამშრომლობა საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის პრიორიტეტულობის უზრუნველსაყოფად ქვეყნის პოლიტიკის ყველა დარგში. „გარემოსა და ჯანმრთელობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა“ წარმოადგენს ქმედით მექანიზმს ამ მიმართულებით ხუთწლიანი პერიოდებით ქვეყნის პრიორიტეტების, შესაძლებლობების და კონკრეტული ღონისძიების განსაზღვრისათვის

განხორციელებული ღონისძიებები

- ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის (WHO) ტექნიკური მხარდაჭერით, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს კოორდინირებით უწყებათაშორისი სამუშაო ჯგუფის ფარგლებში შემუშავდა და 2018 წლის 29 დეკემბრის საქართველოს მთავრობის N680 დადგენილებით დამტკიცდა საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NEHAP-2). სამოქმედო გეგმის შემუშავების პროცესში მონაწილეობდნენ ყველა დაინტერესებული მხარის (სამინისტროები, სააგენტოები, სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტები და არასამთავრობო ორგანიზაციები) წარმომადგენლები, დარგის საერთაშორისო და ადგილობრივი ექსპერტები. სამოქმედო გეგმის პროექტი შესწავლილ და შეფასებულ იქნა ევროკავშირის დამხმარეების/თვინინგის პროექტის "საქართველოში გარემოს ჯანმრთელობის სისტემის გაძლიერება" ევროპელი ექსპერტების მიერ. საკონსულტაციო მომსახურება ხორციელდება სხვადასხვა საშუალებებით (ოფისში კონსულტაციების განწვევა; სატელეფონო საუბრები, SMS შეტყობინება; დაინტერესებულ პირთა (ფერმერი) ფართობებში გასვლა; სოფლებში ფერმერებთან ჯგუფური შეხვედრები; შეხვედრები იუსტიციის სამინისტროს საზოგადოებრივ

- ცენტრებში; ელექტრონული ფოსტა და სოციალური ქსელები);
- ეროვნული სამოქმედო გეგმა ეფუძნება გარემოსა და ჯანმრთელობის ევროპის პროცესის (EHP) ფარგლებში 2010 და 2017 წლებში ჩატარებულ მინისტრიალებზე მიღებული პარმისა და ოსტრავას დეკლარაციების პრინციპებს, ასევე ითვალისწინებს ასოცირების შესახებ შეთანხმების მოთხოვნებს და კონცეპტუალურად და სტრატეგიულად უკავშირდება გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებს (მგმ) და WHO-ს ევროპის რეგიონის ჯანმრთელობის პოლიტიკურ პლატფორმას - „ჯანმრთელობა 2020“; გარდა ამისა, ეროვნულ სამოქმედო გეგმაში გათვალისწინებულია EHP-ის რეკომენდაციები ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველყოფის, გარემოსთან ასოცირებული დაავადებების თავიდან აცილების და რისკ-ფაქტორების ზემოქმედების შესამცირებლად.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმის (NEHAP-2) დამტკიცებას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება სრულად შესრულდა - 2018 წლის 29 დეკემბრის საქართველოს მთავრობის N680 დადგენილებით დამტკიცდა საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NEHAP-2).

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშების სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.1.2: „გარემოსა და ჯანმრთელობის ეროვნული სამოქმედო გეგმის“ შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 29.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული ეროვნული სამოქმედო გეგმა	შესრულებული: 2018 წლის 29 დეკემბრის საქართველოს მთავრობის N680 დადგენილებით დამტკიცდა საქართველოს გარემოს და ჯანმრთელობის 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NEHAP-2)
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი	X				

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

- **ქმედება 2.1.3:** „გარემოსდაცვითი განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“ 2018-2022 წწ სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება, მიღება და განხორციელება პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ქვეყანაში მდგრადი განვითარების პროცესების ხელშეწყობა განათლების სექტორში განხორციელებული ცვლილებებით. აღნიშნული ცვლილებები ხელს შეუწყობს პასუხისმგებლიანი საზოგადოების ჩამოყალიბებას, რომელსაც ექნება მდგრადი განვითარებისათვის შესაბამისი ცოდნა და უნარები. სტრატეგია მოიცავს ფორმალურ, არაფორმალურ და არაოფიციალურ განათლებას, რომელიც უშუალო კავშირშია კონცეფციასთან “განათლება მდგრადი განვითარებისთვის.”

განხორციელებული ღონისძიებები

- განხორციელდა საერთაშორისო დონეზე გამოვლენილი საუკეთესო პრაქტიკის, ასევე ეროვნულ დონეზე თემასთან დაკავშირებული ინფორმაციის (სექტორული განვითარების სტრატეგიები და პროგრამები) შესწავლა და დოკუმენტში შესაბამისი ცვლილებების ასახვა;
- სტრატეგიის სამუშაო პროექტი შენიშვნებისთვის დაეგზავნა ყველა დაინტერესებულ უწყებას, რომელთა შენიშვნების საფუძველზეც მიმდინარეობს სტრატეგიის სრულყოფა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

ქმედება ითვალისწინებდა „გარემოსდაცვითი განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“ 2018-2022 წწ სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მიღებასა და მოკლევადიანი, საშუალო და გრძელვადიანი ქმედებების განხორციელებას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება არ შესრულდა - შემუშავებულია „გარემოსდაცვითი განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“ დოკუმენტის სამუშაო ვერსია, თუმცა საჭირო გახდა დოკუმენტის არსებული პროექტის ცვლილება, რის გამოც შეიცვალა სტრატეგიის მოქმედების ვადები და ნაცვლად 2018-2022 წლებისა, დოკუმენტი მოიცავს ქმედებებს 2019-2023 წლებისთვის. შესაბამისად, ქმედების მეორე ინდიკატორი საანგარიშო პერიოდში არ შესრულებულა.

ქმედების ბიუჯეტი განისაზღვრა 23,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 17,510 ლარი.

ამოცანა 2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.1.3 „გარემოსდაცვითი განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“ 2018-2022 წწ სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება, მიღება და განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი

საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა განხორციელებული მოკლევადიანი ქმედებები, მიმდინარე საშუალო და გრძელვადიანი ქმედებები	შესრულებული: სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა არ არის მიღებული სამოქმედო გეგმის მიღებამდე არც ერთი ქმედების განხორციელება არ არის შესაძლებელი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 23,000 ლარი	ფაქტობრივი: 17,510 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ ის შეფასება				X	
რეიტინგი					
სტატუსი	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
		X			

• **ქმედება 2.1.4:** გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მეთოდოლოგიების შემუშავება პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ, საერთაშორისო და ადგილობრივი ექსპერტების მონაწილეობით შეიმუშავა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“. კოდექსის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურა ამოქმედდა 2018 წლის 1 იანვრიდან, ხოლო სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პროცედურა 2018 წლის 1 ივლისიდან. სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება სიახლეა საქართველოს კანონმდებლობისთვის, აღნიშნული პროცედურების ეფექტიანი განხორციელებისთვის საჭიროა გარემოს ზემოქმედების შეფასების (გზშ) მეთოდოლოგიების შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა „საქართველოში სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პრაქტიკაში განხორციელების სახელმძღვანელო“;
- მომზადდა „საქართველოში გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პრაქტიკაში განხორციელების სახელმძღვანელო“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

ქმედების ინდიკატორი შესრულებულია - შემუშავებულია მეთოდოლოგიები სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასებისა და გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პრაქტიკაში განხორციელების კუთხით.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.1.4 გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მეთოდოლოგიების შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
შემუშავებული მეთოდოლოგიები	შემუშავებულია მეთოდოლოგიები სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასებისა და გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პრაქტიკაში განხორციელების კუთხით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		X				
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

- **ქმედება 2.1.5 :** გზმ-ს პროცესში ჩართული შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობების განვითარება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განისაზღვრა საქმიანობების ახალი ჩამონათვალი. გარემოზე ზემოქმედების რისკებისა და ხარისხის გათვალისწინებით, საქმიანობები დაჯგუფდა ორ დანართში. პირველ დანართში მითითებული საქმიანობები ექვემდებარება გზმ-ს, რაც შეეხება მეორე დანართში მითითებულ საქმიანობებს, მათთვის თავდაპირველად გათვალისწინებულია სკრინინგის პროცედურის ჩატარება, რომლის საფუძველზეც დადგინდება ექვემდებარება თუ არა საქმიანობა გზმ-ს. ასევე, გაიყო გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების ეტაპი - ორ ეტაპად, საზოგადოების ინფორმირებისა და მონაწილეობის ტვირთი საქმიანობის განმახორციელებლიდან გადავიდა

- სამინისტროზე. კოდექსით დანერგილი ახალი პროცედურებისა და რეგულირების საკითხების საფუძველზე, საჭირო გახდა შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობათა გაძლიერება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის 12 სექტემბერს, ჩეხეთის რესპუბლიკის საელჩოს მხარდაჭერით, ჩატარდა ტრენინგი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების საკითხებზე. გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ ტრენინგი განკუთვნილი იყო, როგორც გადანაცვეტილების მიღების პროცესში ჩართული სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფებისთვის, ასევე საქმიანობის განმახორციელებლებისთვის (სულ 36 მონაწილე).

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

ქმედება ითვალისწინებდა ყველა დაინტერესებული მხარისთვის მეთოდოლოგიების შემუშავებას, აღნიშნული დაინტერესებული მხარეებისთვის ტრენინგების ჩატარებასა და გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარებული ახალი საქმიანობების რაოდენობის პროცენტულ ზრდას. ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ ტრენინგი. ვარდა ამისა, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ I დანართის შესაბამისად, 2018 წლამდე მოქმედი „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონთან შედარებით, 30%-ით გაიზარდა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარებული საქმიანობების რაოდენობა. ასევე, 2018 წელს, II დანართის საქმიანობებზე სამინისტროს მიერ გაცემული სკრინინგის გადანაცვეტილებების თანახმად, წარმოდგენილი განცხადებების 34% დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურას.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშების სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.1.5 გზშ-ს პროცესში ჩართული შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობების განვითარება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
შემუშავებული და ყველა დაინტერესებული მხარისათვის ხელმისაწვდომი მეთოდოლოგიები	მეთოდოლოგიები ხელმისაწვდომი გახდება განახლების შემდგომ
დაინტერესებული მხარეებისთვის ჩატარებული ტრენინგების რაოდენობა	2018 წელს ჩატარდა 1 ტრენინგი
	30%-ით გაიზარდა I დანართის შესაბამისად გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას

გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარებული ახალი საქმიანობების რაოდენობა (%)	დაქვემდებარებული საქმიანობების რაოდენობა. II დანართის საქმიანობებზე სამინისტროს მიერ გაცემული სკრინინგის გადანაცვებების თანახმად, წარმოდგენილი განცხადებების 34% დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პროცედურას.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ ის შეფასება					
რეიტინგი			X		
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ქმედება 2.1.6: სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სისტემის დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: 2018 წლამდე მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებდა სტრატეგიული დოკუმენტების შეფასებას გარემოსდაცვითი კუთხით და ამდენად, აღნიშნული ინსტიტუტი მთლიანად სიახლეა ქართული კანონმდებლობისათვის. კოდექსი ითვალისწინებს სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას ისეთი დოკუმენტის მომზადების დროს, რომელმაც შესაძლოა ზემოქმედება მოახდინოს გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე. ამასთან, სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასების პროცესში სამინისტროსთან ერთად მონაწილეობს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას ექვემდებარება სტრატეგიული დოკუმენტი, რომელიც წარმოადგენს საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე გამოცემულ ადმინისტრაციული ორგანოს კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტს, რომლითაც ცალკეული სექტორებისთვის დგინდება სამომავლო განვითარების ჩარჩო, ამავე კოდექსის III თავის შესაბამისად და რომელიც განსაზღვრავს კოდექსის I და II დანართებით გათვალისწინებული საქმიანობების სახეობებისთვის მახასიათებლებს ან/და მოცულობებს.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კომპეტენციის ნაწილში სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება ამოქმედდა 2018 წლის 1 ივლისიდან. 2018 წელს ერთმა სტრატეგიულმა დოკუმენტმა გაიარა სკრინინგის პროცედურა - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 27 ნოემბრის N2-959 ბრძანებით გაიცა სკრინინგის გადანაცვები „საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საქართველოს მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების სტრატეგია 2019-2023“-ზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

ქმედების შესრულების ინდიკატორად მოიაზრებოდა სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას დაქვემდებარებული პოლიტიკის დოკუმენტების, სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების რაოდენობა. ვინაიდან სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ნაწილი ძალაში შევიდა 2018 წლის 1 ივლისიდან - შესაბამისად, საანგარიშო პერიოდში სკრინინგის პროცედურა გაიარა მხოლოდ ერთმა დოკუმენტმა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშგების სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.1.6 სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სისტემის დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.07.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შესაბამისი ეროვნული სტრატეგიების, პოლიტიკისა და სამოქმედო გეგმების რაოდენობა, რომელთაც გავლილი აქვთ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პროცედურა	შესრულებული: პროცედურა გაიარა საქართველოს მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების სტრატეგიამ (2019-2023წწ)
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X		
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	
სტატუსი		X				

- **ქმედება 2.1.7:** სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პროცესში ჩართული შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობათა გაძლიერება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: სტრატეგიულ გარემოსდაცვით შეფასებას ექვემდებარება სტრატეგიული დოკუმენტი, რომელიც წარმოადგენს საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე გამოცემულ ადმინისტრაციული ორგანოს კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტს, რომლითაც ცალკეული სექტორებისთვის დგინდება სამომავლო განვითარების ჩარჩო, ამავე კოდექსის III თავის შესაბამისად და რომელიც განსაზღვრავს კოდექსის I და II დანართებით გათვალისწინებული საქმიანობების სახეობებისთვის მახასიათებლებს ან/და მოცულობებს. 2018 წლამდე მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებდა სტრატეგიული დოკუმენტების შეფასებას გარემოსდაცვითი კუთხით, შესაბამისად, საჭირო გახდა შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობათა გაძლიერება ტრენინგების/ვორქშოპების ჩატარების გზით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის 13 სექტემბერს - ჩეხეთის რესპუბლიკის საელჩოს მხარდაჭერით, ჩატარდა ტრენინგი სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების საკითხებზე. სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ ტრენინგს დაესწრო როგორც გადანაცვების მიღების პროცესში ჩართული სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფები, ასევე დამგეგმავი ორგანოები (სამინისტროები) - სულ 20 მონაწილე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

ქმედება ითვალისწინებდა სტრატეგიულ დაგეგმვაში ჩართული უწყებებისთვის ტრენინგების ჩატარებას სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების შესახებ. ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 1 ტრენინგი სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების საკითხებზე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.1. პოლიტიკის ინტეგრირების ხელშეწყობა და გარემოსდაცვითი შეფასების, დაგეგმვისა და ანგარიშების სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.1.7 სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების პროცესში ჩართული შესაბამისი სამთავრობო უწყებებისა და დაინტერესებული მხარეების შესაძლებლობათა გაძლიერება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.07.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სტრატეგიულ დაგეგმვაში ჩართული უწყებების რაოდენობა, რომლებიც ახორციელებენ სკშ-ს სკოპინგს, სკრინინგსა და ანგარიშგებას	შესრულებული: ჩატარდა 1 ტრენინგი სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების საკითხებზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელები პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 2.2 გარემოსდაცვითი მონაცემების მართვის სისტემის გაუმჯობესება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

ამოცანა 2.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 2 ქმედება - მიმდინარეობს გარემოსდაცვითი სწავლების დანერგვა სკოლამდელ საგანმანათლებლო პროგრამებში და დასასრულს უახლოვდება გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მართვის სისტემის გამართვა. ამოცანის ყველა ქმედება განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის სტრუქტურაში შემავალი სააგენტოების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების სახელმძღვანელო დაინერგა საქართველოს საბავშვო ბაღების 50%-ში
- ⇒ 2017 წელს გადამზადდა თბილისის და თვითმმართველი ქალაქ თელავის, ასევე თელავის, ახმეტისა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტების ყველა საბავშვო ბაღის აღმზრდელები და მეთოდისტები, ჯამში 120 პირი
- ⇒ 2018 წელს გადამზადდა კახეთის გურიის, მცხეთა-მთიანეთის, ქვემო და შიდა ქართლში მხარეებში არსებული ყველა ბაღის აღმზრდელები და მეთოდისტები, სულ 542 პირი;
- ⇒ დაინერგა ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების ელექტრონული სისტემა განვითარდა წყლის ანგარიშგების მონაცემთა სისტემა, რომელიც 2018 წელს გაეშვა სატესტო რეჟიმში
- ⇒ შეიქმნა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის პორტალი (air.gov.ge)

2.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 210,980 ლარი

- **ქმედება 2.2.1:** გარემოსდაცვითი სწავლების დანერგვა სკოლამდელ საგანმანათლებლო პროგრამებში ეროვნული მასშტაბით

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი

ქმედების მიზანი: სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის მიზნით, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ინიციატივით, საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურის და სპორტის სამინისტროს მიერ შემუშავებულ და 2015 წელს დამტკიცებულ სასკოლო მზაობის საგანმანათლებლო სახელმწიფო სტანდარტს გარემოსდაცვითი კომპონენტი დაემატა.

2016 წელს ცენტრის მიერ სასკოლო მზაობის პროგრამის ფარგლებში შემუშავდა დამხმარე სახელმძღვანელო აღმზრდელთათვის - „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება“, რომელიც მოიცავს შემდეგ გარემოსდაცვით თემებს:

- ბიომრავალფეროვნება ჩვენ გარშემო
- წყლისა და ენერჯის დაზოგვა
- ნარჩენების მართვა

სახელმძღვანელოს წარმატებული დანერგვისთვის გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი ახორციელებს ტრენინგებს საბავშვო ბაღების აღმზრდელებისა და მეთოდისტებისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების სახელმძღვანელო დაინერგა საქართველოს საბავშვო ბაღების 50%-ში;
- 2017 წელს გადამზადდა თბილისის და თვითმმართველი ქალაქ თელავის, ასევე თელავის, ახმეტისა და გურჯაანის მუნიციპალიტეტების ყველა საბავშვო ბაღის აღმზრდელები და მეთოდისტები, ჯამში 120 პირი;
- 2018 წელს გადამზადდა კახეთის გურიის, მცხეთა-მთიანეთის, ქვემო და შიდა ქართლში მხარეებში არსებული ყველა ბაღის აღმზრდელები და მეთოდისტები, სულ 542 პირი;
- აღმზრდელთა და მეთოდისტთა წახალისების მიზნით, ცენტრმა 2018 წელს საფუძველი ჩაუყარა კონკურსს “მწვანე ჯილდო”, რომელშიც მონაწილეობდნენ ქ. თბილისის საბავშვო ბაღების აღმზრდელები და მეთოდისტები (ვინაიდან იმ პერიოდისთვის სრულად მხოლოდ ქ. თბილისის საბავშვო ბაღებში იყო დანერგილი). კონკურსს საკმაოდ დადებითი გამოხმაურება მოჰყვა და შესაბამისად გადაწყდა მისი ყოველწლიურად გამართვა, რომელიც გაფართოვდება და ჩატარდება ქვეყნის მასშტაბით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა გარემოსდაცვითი კომპონენტების დანერგვას საქართველოს ყველა საბავშვო ბაღში. საანგარიშო პერიოდში ინდიკატორი შესრულდა 50%-ით.

ქმედების ბიუჯეტი განისაზღვრა 65,000 ლარის ოდენობით (სამინისტროს მიერ მოთხოვნილ იყო 50,000 ლარი საბიუჯეტო რესურსების ზემოთ), ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 28,815 ლარი. 2018 წლის ბიუჯეტით ვერ მოხდა აღნიშნული ღონისძიებების სრულად მოცვისათვის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დამატებითი თანხების გამოყოფა, თუმცა ქმედებების განხორციელება გეგმის მიხედვით მიმდინარეობს. შესაბამისი ბიუჯეტი დამტკიცდა 2019 წლის საბიუჯეტო ასიგნებების ფარგლებში და პროექტი სრულად დაიფარება აღნიშნულ წელს.

ამოცანა 2.2 გარემოსდაცვითი მონაცემების მართვის სისტემის გაუმჯობესება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.2.1 გარემოსდაცვითი სწავლების დანერგვა სკოლამდელ საგანმანათლებლო პროგრამებში ეროვნული მასშტაბით
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გარემოსდაცვითი კომპონენტები ისწავლება საქართველოს ყველა საბავშვო ბაღში	შესრულებული: გარემოსდაცვითი განათლების სახელმძღვანელო ისწავლება საქართველოს საბავშვო ბაღების 50%-ში.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 65,000 ლარი	ფაქტობრივი: 28,815 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **ქმედება 2.2.2:** გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მართვის სისტემის დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი
ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ერთიანი ელექტრონული გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და ცოდნის სისტემის შექმნა, რომელშიც თავს მოიყრის სხვადასხვა გარემოსდაცვით სექტორში არსებული ბაზების მონაცემები - აღნიშნული სისტემა ყველა დაინტერესებული მხარისთვის გაზრდის გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017-2018 წლებში შეიქმნა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და ცოდნის მართვის სისტემა, რომელიც მოიცავს შემდეგ მოდულებს:
 - ბიომრავალფეროვნება
 - გაუდაბნეობა
 - კლიმატის ცვლილება;
- 2017 წელს განვითარდა და დაინერგა ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების ელექტრონული სისტემა;
- 2018 წელს მოხდა შეთანხმება ფინანსთა სამინისტროს ანალიტიკურ სამსახურთან გარემოსდაცვითი შეფასების ელექტრონული სისტემის განვითარების თაობაზე და 2018 წლის ბოლოს დაიწყო ბიზნეს პროცესების აღწერა;

- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის და ფინანსთა სამინისტროს ერთობლივი მუშაობით განვითარდა წყლის ანგარიშგების მონაცემთა სისტემა, რომელიც 2018 წელს გაეშვა სატესტო რეჟიმში და მიმდინარეობს ხარვეზების გამოსწორება. გარდა აღნიშნულისა, მიმდინარეობს ორი პროექტი საერთაშორისო ორგანიზაციების მხარდაჭერით („ევროკავშირის წყლის ინიციატივა პლიუსი აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებისთვის” და „ერთიანი გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემების პრინციპების და პრაქტიკის განხორციელება აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში“ (ENI SEIS II)), რომელთა დახმარებითაც იგეგმება წყლის მონაცემების შეგროვების და მონიტორინგის მექანიზმების შექმნა;
- შეიქმნა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის პორტალი (air.gov.ge), სადაც ერთ სივრცეში თავი მოიყარა სხვადასხვა სტაციონარული სადგურებიდან ავტომატური კავშირის მეშვეობით და ინდიკატორული გამოწვევების შედეგად მიღებულმა ჰაერის ხარისხობრივი მაჩვენებლების შესახებ მონაცემებმა;
- მიმდინარეობს მუშაობა სივრცითი მონაცემთა სისტემის შექმნაზე, რომელიც უზრუნველყოფს გარემოსდაცვითი შეფასების პროცესების ავტომატიზაციას.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორი ითვალისწინებდა მონაცემთა ბაზის შემქმნას სხვადასხვა გარემოსდაცვითი კომპონენტებით. საანგარიშო პერიოდში ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - შექმნილია ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების მონაცემთა ბაზა, მოქმედებს ბიომრავალფეროვნების, გაუდაბონებისა და კლიმატის ცვლილების მოდულები, განვითარებულია წყლის ანგარიშგების მონაცემთა ბაზა. ჯერჯერობით არ ფუნქციონირებს მხოლოდ სივრცით მონაცემთა სისტემა. ქმედების ბიუჯეტი განისაზღვრა 655,000 ლარის ოდენობით - ამასთანავე ქმედების შესრულებისთვის საჭირო იყო დონორის დახმარება. ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 182,165 ლარი, ხოლო დონორის მიერ საანგარიშო პერიოდში სისტემის განვითარებისთვის გამოიყო 959,145 ლარი.

ამოცანა 2.2 გარემოსდაცვითი მონაცემების მართვის სისტემის გაუმჯობესება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.2.2 გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მართვის სისტემის დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>მოქმედი ელექტრონული სისტემა, რომელშიც შედის სულ მცირე შემდეგი მონაცემთა ბაზა:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების მონაცემთა ბაზა 2. სივრცით მონაცემთა სისტემა 	<p>შესრულებული:</p> <p>უმეტესწილად შესრულდა:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების მონაცემთა ბაზა შექმნილია 2. სივრცით მონაცემთა სისტემაზე მიმდინარეობს მუშაობა

3. ბიომრავალფეროვნების მოდული	3. ბიომრავალფეროვნების მოდული შექმნილია
4. გაუდაბნოების მოდული	4. გაუდაბნოების მოდული შექმნილია
5. კლიმატის ცვლილების მოდული	5. კლიმატის ცვლილების მოდული შექმნილია
6. წყლის ანგარიშგების მონაცემთა ბაზა	6. წყლის ანგარიშგების მონაცემთა ბაზა შექმნილია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 655,000 ლარი	ფაქტობრივი: 182,165 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი		X			
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონმდებლობისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება

ამოცანა 2.3-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში დაგეგმილი იყო 7 ქმედების განხორციელება - მათ შორის, ეფექტური გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის ჩამოყალიბება, „ბრაკონიერობასთან ბრძოლის სტრატეგიის“ შემუშავება, ნებადართული ობიექტების ინსპექტირების პრიორიტეტების დასადგენი მეთოდოლოგიის დანერგვა, ლიცენზიების პირობების შესრულების ანგარიშგების ელექტრონული სისტემის გამართვა, სამრეწველო თევზჭერის თვითმონიტორინგისა და თვითანგარიშგების სისტემის შექმნა, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაძლებლობების გაზრდა და სანჯავის ხარისხის კონტროლის სისტემის შემოღება საზღვაო ტრანსპორტზე. ამოცანის ყველა ქმედება განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის სტრუქტურაში შემავალი სააგენტოების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ შემუშავდა რისკებზე დაფუძნებული გარემოსდაცვითი შემონღების პრიორიტეტების განსაზღვრის მეთოდოლოგიის პროექტი
- ⇒ 2017 წელს ელექტრონულ სისტემაში ყოველდღიურ ანგარიშგებას მათ მიერ დამზადებული ხე-ტყის თაობაზე ახორციელებდა ხე-ტყის დამზადების 37, ხოლო 2018 წელს - 35 ლიცენზიის მფლობელი

- ⇒ გემებზე დამონტაჟდა ელექტრონული მონიტორინგის სისტემები
- ⇒ შავ ზღვაში სამრეწველო თევზჭერის ლიცენზიანტების თევზსაჭერი გემები online-რეჟიმში ახორციელებენ თევზჭერის აღრიცხვას „ელექტრონული სარენაო უუნალის“ მეშვეობით, რაც საშუალებას იძლევა რეალურ რეჟიმში იქნეს მიღებული ინფორმაცია მათ მიერ მოპოვებული თევზის რაოდენობის შესახებ სახეობების მიხედვით (დაუყოვნებლივ - ვიზუალური შეფასებით, დაზუსტებული - 96 საათის განმავლობაში);
- ⇒ 2018 წელს ელექტრონულ სისტემაში შემუშავდა რეპორტინგის სისტემა, თევზჭერის მონაცემების შეფასებისა და ანალიზის გაუმჯობესების მიზნით
- ⇒ 2017-2018 წ.წ. - დასრულდა და კეთილმოეწყო ახალი ოფისები დეპარტამენტის რეგიონული სამმართველოებისთვის - ახალციხეში, ამბროლაურში, ბათუმსა და ზუგდიდში
- ⇒ შეძენილია საველე აღჭურვილობები ინსპექტორებისა და სწრაფი რეაგირების ეკიპაჟებისთვის - მათ შორის, საველე პლანშეტები, ლეპტოპები, ლაზერული მანძილმზომები, სხვა აღჭურვილობა ლაბორატორიული სინჯებისა და გაზომვებისთვის და სხვა)
- ⇒ მიღებულია საქართველოს მთავრობის დადგენილება №256, 2017 წლის 25 მაისი - ტექნიკური რეგლამენტის - ზოგიერთ თხევად საწვავში გოგირდის შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების დადგენის შესახებ დამტკიცების თაობაზე.

2.3 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 1,449,000 ლარი

ქმედება 2.3.1 ეფექტური გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის ჩამოყალიბება

პასუხისმგებელი უწყება: სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია საქართველოში თანამედროვე, ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოებული გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის ჩამოყალიბება, რომლის შესაბამისად გარემოზე ზიანის მიყენების პრევენცია, შერბილება/აღმოფხვრა და აღდგენა „დამბინძურებელი იხდის“ პრინციპზე დაყრდნობით განხორციელდება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს შემუშავდა კანონპროექტი „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“, რომელიც წარედგინა სამინისტროს შემდგომი მსვლელობისთვის. კანონის მიღების შემდგომ და მის საფუძველზე შემუშავდება ზიანის გაანგარიშების მეთოდოლოგია;
- გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ დირექტივის (2004/35/EC) მოთხოვნების პრაქტიკული იმპლემენტაციის მიზნით, ნორვეგიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს მხარადაჭერით 2018 წლის 10-14 დეკემბერს გაიმართა სწავლება/ტრენინგი, რომელიც გაიარა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 15 ინსპექტორმა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღებასა და გარემოზე მიყენებული ზარალის გაანგარიშების მეთოდოლოგიის შემუშავებას. ქმედება არ შესრულდა - ვინაიდან კანონი არ არის მიღებული, ხოლო გარემოსთვის მიყენებული ზიანის მეთოდოლოგიის შემუშავება ამ კანონპროექტის

შესაბამისად გათვალისწინებულია 2020 წლის 1 იანვრამდე (საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „გარემოზე მიყენებული ზიანის ფულადი ანაზღაურების შესახებ“). ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონალსრულებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.3.1 ეფექტური გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის ჩამოყალიბება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული საქართველოს კანონი „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ და გარემოზე მიყენებული ზარალის გაანგარიშების მეთოდოლოგია	შესრულებული: კანონი არ არის მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
						X
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ქმედება 2.3.2 „ბრაკონიერობასთან ბრძოლის სტრატეგიის“ შემუშავება და დამტკიცება
პასუხისმგებელი უწყება: სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია ბრაკონიერობასთან ბრძოლის ეფექტიანი, თანმიმდევრული, შედეგზე ორიენტირებული პოლიტიკისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება, რომელიც უზრუნველყოფს ბრაკონიერობის ფაქტების პრევენციას, გამოვლენასა და აღკვეთას, არსებული მექანიზმების დახვეწისა და თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების გზით, ასევე ბრაკონიერობის წინააღმდეგ ბრძოლაში ჩართულ უწყებებთან თანამშრომლობის გაღრმავებას, საზოგადოების ნდობაზე დაფუძნებული ურთიერთობების ჩამოყალიბებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში ქმედების განხორციელება არ დაწყებულია - სტრატეგიის შემუშავების დაწყება იგეგმებოდა 2018 წელს, რაც არ მოხერხდა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ბრაკონიერობასთან ბრძოლის სისტემის ამოქმედებას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება არ შესრულდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედების განხორციელება იგეგმება ღონისძიების დახმარებით.

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონმდებლობისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.3.2 „ბრაკონიერობასთან ბრძოლის სტრატეგიის“ შემუშავება და დამტკიცება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
მიღებული ბრაკონიერობის იდენტიფიცირების მოქმედი სისტემა	არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი	X				

ქმედება 2.3.3 მეთოდოლოგიის დანერგვა ნებადართული ობიექტების ინსპექტირების პრიორიტეტების დასადგენად

პასუხისმგებელი უწყება: სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია შექმნას სამართლებრივი საფუძველი რეგულირების ობიექტების ინსპექტირების თაობაზე ობიექტური გადაწყვეტილების მისაღებად - კერძოდ, შემუშავდება გარემოსდაცვითი შემონმების პრიორიტეტების განსაზღვრის მეთოდიკა, რომელიც უზრუნველყოფს რეგულირების ობიექტების შემონმებათა დაგეგმვისადმი სისტემური მიდგომის დანერგვას ეკოლოგიური რისკებისა და კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულებასთან დაკავშირებული რისკების ანალიზის გათვალისწინებით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავდა რისკებზე დაფუძნებული გარემოსდაცვითი შემონმების პრიორიტეტების განსაზღვრის მეთოდოლოგიის პროექტი;
- მეთოდოლოგიის პროექტი განხილულ იქნა 2018 წლის 19-22 დეკემბერს ჩატარებულ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინსპექტორების ტრენინგზე;

- მიმდინარეობს გარემოსდაცვით ნებაართვებს დაქვემდებარებული რეგულირების ობიექტების შეფასება მეთოდოლოგიით გათვალისწინებული პრიორიტეტების დადგენის ორგანიზაციული ასპექტების, კრიტერიუმებისა და ალგორითმების გამოყენებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ნებაართული ობიექტების ინსპექტირების პრიორიტეტების დადგენის მეთოდოლოგიის შემუშავებას და აღნიშნული მეთოდოლოგიის მიხედვით ყოველწლიურად სამოქმედო გეგმის შემუშავებას. საანგარაშიო პერიოდში ქმედების ინდიკატორები არ შესრულდა - მეთოდოლოგიის პროექტის დამტკიცება და მეთოდოლოგიის შესაბამისად რეგულირების ობიექტების შემონახვათა წლიური გეგმის შემუშავება გათვალისწინებულია 2019 წლისათვის.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონალსრულებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.3.3 მეთოდოლოგიის დანერგვა ნებაართული ობიექტების ინსპექტირების პრიორიტეტების დასადგენად
პასუხისმგებელი უწყება:	სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული მეთოდოლოგია მეთოდოლოგიის შესაბამისად ყოველწლიური ინსპექტირების შემუშავებული გეგმა	შესრულებული: მეთოდოლოგია არ არის მიღებული შესაბამისად, არც ინსპექტირების გეგმები შემუშავებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი				X	
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ქმედება 2.3.4 მონაცემთა ელექტრონული მართვის სისტემის დანერგვა ლიცენზიის პირობების შესრულების ანგარიშებისთვის

პასუხისმგებელი უწყება: სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია მონაცემთა ელექტრონული მართვის სისტემის დანერგვა/განვითარება, რომელიც უზრუნველყოფს ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელების მიერ ბუნებრივი რესურსების მოპოვების/ათვისების მონაცემების ელექტრონულ ფორმატში წარმოდგენის შესაძლებლობების განვითარებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- წლების განმავლობაში პრიორიტეტული იყო სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიების ანგარიშების ელექტრონული სისტემის უზრუნველყოფა, სასარგებლო წიაღისეულის მრავალფეროვნების, გაცემული ლიცენზიების დიდი რაოდენობიდან გამომდინარე. ამჟამად, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიების კონტროლი დეპარტამენტის კომპეტენციას არ განეკუთვნება;
- რაც შეეხება სხვა ბუნებათმოსარგებლებს, გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (პორტალი - emoe.gov.ge) ჩართულნი არიან ხე-ტყის დამზადების სპეციალური ლიცენზიის მფლობელები („ტყის რესურსების“ მოდული), მრგვალი ხე-ტყის პირველადი გადამუშავების საამქროებთან ერთად („სახეჩხი საამქროების“ მოდული). 2017 წელს ელექტრონულ სისტემაში ყოველდღიურ ანგარიშგებას მათ მიერ დამზადებული ხე-ტყის თაობაზე ახორციელებდა ხე-ტყის დამზადების 37, ხოლო 2018 წელს - 35 ლიცენზიის მფლობელი;
- 2017 წლიდან ამავე სისტემაში შემუშავდა და დაინერგა „თევზჭერის“ მოდული, რომელშიც ჩაერთვნენ შავ ზღვაში სამრეწველო თევზჭერის სპეციალური ლიცენზიის მფლობელები, ასევე მათ დაქვემდებარებაში არსებული ან იჯარით მომუშავე გემები (მათ შორის, ქართული გემები), რომლებიც ონლაინში აწარმოებენ მათ მიერ მოპოვებული რესურსის ელექტრონულ აღრიცხვას. 2017-2018 წლის თევზჭერის სეზონზე - შავ ზღვაში სამრეწველო თევზჭერის 9 ლიცენზიის მფლობელი მათ მფლობელობაში არსებული გემების ელექტრონული სარეწაო ურუნალის მეშვეობით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ლიცენზიის პირობების შესრულების ანგარიშების ელექტრონული სისტემის შექმნასა და ლიცენზიანტების მიერ გაკეთებული ანგარიშების რაოდენობის დათვლას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება სრულად შესრულდა - ლიცენზიის პირობების შესრულების ანგარიშის ელექტრონული სისტემა ფუნქციონირებს. ყოველდღიურ ანგარიშგებას მათ მიერ დამზადებული ხე-ტყის თაობაზე ახორციელებდა ხე-ტყის დამზადების 37, ხოლო 2018 წელს - 35 ლიცენზიის მფლობელი, ხოლო 2017-2018 წლის თევზჭერის სეზონზე - შავ ზღვაში სამრეწველო თევზჭერის 9 ლიცენზიის მფლობელი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონდარსებებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.3.4 მონაცემთა ელექტრონული მართვის სისტემის დანერგვა ლიცენზიის პირობების შესრულების ანგარიშებისთვის
პასუხისმგებელი უწყება:	სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018

შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>მოქმედი მონაცემთა ელექტრონული მართვის სისტემა</p> <p>ლიცენზიების მფლობელების მიერ სისტემაში გაკეთებული ანგარიში</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>ელექტრონული მართვის სისტემა ფუნქციონირებს</p> <p>სისტემაში ანგარიშს ახორციელებდა ხე-ტყის დამზადების 37, ხოლო 2018 წელს - 35 ლიცენზიის მფლობელი, ხოლო 2017-2018 წლის თევზჭერის სეზონზე - შავ ზღვაში სამრეწველო თევზჭერის 9 ლიცენზიის მფლობელი</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		X				
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ქმედება 2.3.5 სამრეწველო თევზჭერის თვითმონიტორინგისა და თვითანგარიშგების სისტემის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია ქვეყანაში სამრეწველო თევზჭერის აღრიცხვიანობის მონესრიგება და კონტროლის მექანიზმების გაუმჯობესება ელექტრონული მონიტორინგის მონაცემებისა და მიკვეთვადობის საშუალებების გამოყენებით, რაც ასევე უზრუნველყოფს ღრმა და ყოველმხრივი თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეწყობას (DCFTA) აღებული ვალდებულებების შესრულებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წლის 1 ნოემბრიდან დაინერგა თევზჭერის ელექტრონული აღრიცხვისა და მონიტორინგის სისტემა;
- გეგმბზე დამონტაჟდა ელექტრონული მონიტორინგის სისტემები;
- შავ ზღვაში სამრეწველო თევზჭერის ლიცენზიანტების მფლობელობაში არსებული თევზსაჭერი გემები online-რეჟიმში ახორციელებენ თევზჭერის აღრიცხვას „ელექტრონული სარეწაო უნალის“ მეშვეობით, რაც საშუალებას იძლევა რეალურ რეჟიმში გვეჩვენოს ინფორმაცია მათ მიერ მოპოვებული თევზის რაოდენობის შესახებ სახეობების მიხედვით (დაუყოვნებლივ - ვიზუალური შეფასებით, დაზუსტებული - 96 საათის განმავლობაში);

- თევზჭერის ელექტრონული სისტემის ამოქმედებათან დაკავშირებით შავ ზღვაში სამრეწველო თევზჭერის ლიცენზიის მფლობელებისა და თევზჭერის განმახორციელებელი პირებისთვის ჩატარდა სწავლება (ფოთი, ნოემბერი, 2017 წ.);
- 2018 წელს ელექტრონულ სისტემაში შემუშავდა რეპორტირების სისტემა, თევზჭერის მონაცემების შეფასებისა და ანალიზის გაუმჯობესების მიზნით

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები შესრულებულია - სამრეწველო თევზჭერის თვითმონიტორინგისა და თვითანგარიშგების ელექტრონული სისტემა ფუნქციონირებს და მასში ჩართული არიან შავ ზღვაში თევზჭერის სპეციალური ლიცენზიის მქონე პირები. ამასთანავე, გემებზე დამონტაჟებულია პირდაპირი ვიდეომონიტორინგი სისტემები. რადგან თევზსაჭერი გემები online-რეჟიმში ახორციელებენ თევზჭერის აღრიცხვას „ელექტრონული სარენაო უნალის“ მეშვეობით, ეს საშუალებას აძლევს გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტს რეალურ რეჟიმში მიიღოს ინფორმაცია გემების მიერ მოპოვებული თევზის რაოდენობის შესახებ სახეობების მიხედვით (დაუყოვნებლივ - ვიზუალური შეფასებით, დაზუსტებული - 96 საათის განმავლობაში).

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება განხორციელდა დონორის დამხარებით.

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონალსრულებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.3.5 სამრეწველო თევზჭერის თვითმონიტორინგისა და თვითანგარიშგების სისტემის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>მონაცემთა მართვის მოქმედი ელექტრონული სისტემა</p> <p>გემებზე დამონტაჟებული პირდაპირი ვიდეომონიტორინგის სისტემა</p> <p>შეფასებადი ზუსტი მონაცემები თევზჭერის შესახებ (თევზის რაოდენობა, თევზის სახეობები)</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>ელექტრონული სისტემა ფუნქციონირებს</p> <p>გემებზე დამონტაჟებულია პირდაპირი ვიდეომონიტორინგის სისტემა</p> <p>„ელექტრონული სარენაო უნალი“ საშუალებას იძლევა რეალურ რეჟიმში მიღებულ იქნეს ინფორმაცია მოპოვებული თევზის რაოდენობის შესახებ სახეობების მიხედვით (დაუყოვნებლივ - ვიზუალური შეფასებით, დაზუსტებული - 96 საათის განმავლობაში).</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X				
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X				

ქმედება 2.3.6 გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაძლებლობების გაზრდა

პასუხისმგებელი უწყება: სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაძლებლობის თანმიმდევრული ზრდა პერსონალის გადამზადებისა და ტექნიკური აღჭურვილობის გაუმჯობესების გზით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს დეპარტამენტის ინსპექტორებსა და გარემოსდაცვითი პატრულირებისა და სწრაფი რეაგირების თანამშრომლებს კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ჩაუტარდათ ტრენინგები სხვადასხვა თემებზე: სატყეო და ბიომრავალფეროვნების მიმართულებით, მერქნული რესურსების ელექტრონული მართვის სისტემის საკითხებზე, გარემოსდაცვითი კონტროლისა და სატყეო სექტორის პოლიტიკის, მართვისა და ზედამხედველობის, ნარჩენების მართვის, სამრეწველო ავარიების პრევენციის, ველური ბუნებით უკანონო ვაჭრობის, GPS-ხელსაწყოების ეფექტურად გამოყენების საკითხებზე. სულ გადამზადდა დეპარტამენტის 375 თანამშრომელი;
- 2018 წელს დეპარტამენტის ინსპექტორებს ჩაუტარდათ ტრენინგები სხვადასხვა თემებზე: სამრეწველო ემისიების დირექტივის, გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ დირექტივის მოთხოვნების პრაქტიკული იმპლემენტაციის საკითხებზე, ასევე ჩამდინარე წყლების ემისიებისა და ინვენტარიზაციის, ნარჩენების მართვის, შავ სამრეწველო თევზჭერის კონტროლის, სახერხი საამქროების ელექტრონული მართვის, რეგულირების ობიექტების ინსპექტირების დაგეგმვის, ინოვაციური SMART ტექნოლოგიების გამოყენების საკითხებზე. ტრენინგი გაიარა დეპარტამენტის 128 ინსპექტორმა;
- 2017-2018 წ.წ. - დასრულდა და კეთილმოეწყო ახალი ოთახები დეპარტამენტის რეგიონული სამმართველოებისთვის - ახალციხეში, ამბროლაურში, ბათუმსა და ზუგდიდში;
- შეძენილია სავლელე აღჭურვილობები ინსპექტორებისა და სწრაფი რეაგირების ეკიპაჟებისთვის - მათ შორის, სავლელე პლანშეტები, ლეპტოპები, ლაზერული მანძილმომები, სხვა აღჭურვილობა ლაბორატორიული სინჯებისა და გაზომვებისთვის და სხვა)

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლების ტრენინგს, აღჭურვილობის განახლებასა და ამის შედეგად ინსპექტირების რაოდენობის ზრდას. ქმედების ინდიკატორები უმეტესწილად შესრულებულია -

მიმდინარეობს დეპარტამენტის თანამშრომლების რეგულარული ტრენინგები, ასევე ხდება დეპარტამენტის თანამედროვე აღჭურვილობით უზრუნველყოფა. ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი განისაზღვრა 2,877,000 ლარის ოდენობით. ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ საანგარიშო პერიოდში შეადგინა შეადგინა 1,449,000 ლარი.

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონალსრულებებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.3.6 გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაძლებლობების გაზრდა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დატრენინგებული თანამშრომლების რაოდენობა შეძენილი ახალი აღჭურვილობა ჩატარებული ინსპექტირებების გაზრდილი რაოდენობა (პროცენტულად)	შესრულებული: დატრენინგებულია 503 თანამშრომელი შეძენილია სავსე აღჭურვილობები ინსპექტორებისა და სწრაფი რეაგირების ეკიპაჟებისთვისარ შესრულდა კონკრეტული მონაცემები საანგარიშო პერიოდში არ არის დეპარტამენტის კომპენტციების ცვლილებიდან გამომდინარე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 2,877,000	ფაქტობრივი: 1,449,000

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ		X			
ის შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ქმედება 2.3.7 სანავის ხარისხის კონტროლის სისტემის შემოღება საზღვაო ტრანსპორტზე

პასუხისმგებელი უწყება: სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოს ნავსადგურში ნავმისადგომებთან განთავსებული გემების მიერ გამოყენებულ სანავაში გოგირდის შემცველობის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მიღებულია საქართველოს მთავრობის დადგენილება №256, 2017 წლის 25 მაისი - ტექნიკური რეგლამენტის – ზოგიერთ თხევად საწვავში გოგირდის შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების დადგენის შესახებ დამტკიცების თაობაზე.
- აღნიშნული დადგენილების შესაბამისად, თხევადი საწვავის სინჯის აღების, ანალიზის მეთოდებისა და ინსპექტირების წესი შემუშავდება 2021 წლამდე, რომლის საფუძველზე განხორციელდება შესაბამისი სინჯების აღება და ლაბორატორიული კვლევების ჩატარება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები მოიცავდა საზღვაო ტრანსპორტის საწვავის ხარისხის კონტროლზე პასუხისმგებელი თანამშრომლების დატრენინგებას და გაანალიზებული საწვავის ნიმუშების რაოდენობას. საანგარიშო პერიოდში არ მომხდარა არც თანამშრომელთა გადამზადება და არც საზღვაო ტრანსპორტის საწვავის კონტროლი არ დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 2.3 გარემოსდაცვითი კანონდარსებებისა და ზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 2.3.7 საწვავის ხარისხის კონტროლის სისტემის შემოღება საზღვაო ტრანსპორტზე
პასუხისმგებელი უწყება:	სსდ გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დატრენინგებული თანამშრომლების რაოდენობა (შავი ზღვის დაცვის კონვენციის სამმართველოდან) გაანალიზებული ნიმუშების რაოდენობა	შესრულებული: ტრენინგები არ ჩატარდა ნიმუშები აღება/ანალიზი საანგარიშო პერიოდში არ დაწყებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X	
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	X	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია

თავი 3: წყლის რესურსების მართვა

თავი 3 - წყლის რესურსების მართვა - მოიცავს 3 ამოცანას და ჯამში 21 ქმედებას. ამოცანები ორიენტირებულია წყლის მართვის ეფექტიანი სისტემის დანერგვაზე, წერტილოვანი და დიფუზიური წყაროებიდან წყლის რესურსების დაბინძურების შემცირებასა და წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფაზე, ასევე წყლის რესურსების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის სრულყოფაზე.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით. მთლიანობაში, 2017-2018 წლებში თავი ქმედებათა შესრულების ჯამურმა დანახარჯებმა შეადგინა 14,843,364 ლარი.

ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა

ამოცანა 3.1-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 6 ქმედება - შემუშავებულია „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ კანონპროექტი, განხორციელდა საქართველოს ეროვნული საზღვაო კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაცია, დაწყებულია მუშაობა სააუზო მართვის გეგმების შემუშავების პროცედურების განსაზღვრად, მიმდინარეობს სააუზო მართვის გეგმების შემუშავება. ამოცანის ყველა ქმედება განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ შემუშავდა „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონპროექტის საბოლოო ვერსია
- ⇒ საქართველოს პარლამენტმა მიიღო საქართველოს 2018 წლის 23 მარტის N2084-III კანონი „საქართველოს საზღვაო სივრცის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“
- ⇒ შემუშავებულია "მდინარეთა აუზების/სააუზო უბნების მართვის გეგმების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების პროცედურის შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი
- ⇒ შემუშავდა სააუზო მართვის გეგმის პროექტი ჭოროხი-აჭარისწყალის სააუზო უბნისთვის
- ⇒ დაიწყო ალაზანი-იორის და ხრამი-დებედას სააუზო მართვის გეგმების შემუშავება.
- ⇒ მომზადდა "სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნის შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი

3.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 3.1.1:** „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ კანონპროექტის შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ეროვნულ დონეზე წყლის რესურსების მართვის თანამედროვე სისტემის ჩამოყალიბებას მნიშვნელოვნად აფერხებს წყლის რესურსების მართვასთან დაკავშირებული არასრულყოფილი კანონმდებლობა. საქართველოს კანონი „წყლის შესახებ“ (1997 წ.) მოძველებულია და ვერ არეგულირებს ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა: წყლის ობიექტებთან დაკავშირებული საკუთრების, მფლობელობისა და გამოყენების უფლებები და სხვ. საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების თანახმად, საქართველო ვალდებულია მოახდინოს საკუთარი კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის „წყლის ჩარჩო დირექტივასა“ და წყლის ხარისხთან დაკავშირებულ სხვა რეგულაციებთან. „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ კანონპროექტის შემუშავება და მიღება მიზნად ისახავს წყლის რესურსების მართვის სამართლებრივი საფუძვლების შექმნას, რომელიც უზრუნველყოფს წყლის რესურსების დაცვისა და გამოყენების სფეროში ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებას, ადამიანის ჯანმრთელობისთვის უსაფრთხო გარემოს შექმნას და ინტეგრირებული მართვის პრინციპების შესაბამისად წყლის რესურსების დაცვასა და მდგრად გამოყენებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონპროექტის საბოლოო ვერსია. კანონპროექტი შენიშვნებისთვის დაეგზავნა ყველა დაინტერესებულ სახელმწიფო უწყებას, აგრეთვე იგი განთავსებული იყო სამინისტროს ვებ-გვერდზე საჯარო განხილვისთვის. მიღებული შენიშვნების გათვალისწინებით შეტანილია ცვლილებები კანონპროექტის ტექსტში;
- კანონის პროექტის განხილვის და ფართო საზოგადოებისთვის გაცნობის მიზნით USAID-ის მხარდაჭერით ორგანიზებული იქნა სამუშაო შეხვედრები. 2018 წლის 5 სექტემბერს ჩატარდა კანონპროექტის საჯარო განხილვა დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით. 18 სექტემბერს საქართველოს პარლამენტში გაიმართა საჯარო და კერძო სექტორის წარმომადგენელთა დიალოგი „წყლის რესურსების მართვის შესახებ საქართველოს კანონის პროექტი: შესაძლებლობები და გამოწვევები“. ასევე, კანონის პროექტის მედიის წარმომადგენელთათვის გაცნობის მიზნით 2018 წლის 30 სექტემბერს - 1 ოქტომბერს ორგანიზებულ იქნა მედია-ტური ჟურნალისტებისთვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორის მიხედვით 2018 წელს უნდა მომხდარიყო „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღება - თუმცა პროცესი გაჭიანურდა და მიუხედავად იმისა, რომ კანონის პროექტი შემუშავებულია, მისი მიღება ვერ მოხერხა. კანონპროექტის საქართველოს პარლამენტში წარდგენა დაგეგმილია 2019 წელს.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა

ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.1.1.: „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ კანონპროექტის შემუშავება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული კანონი "წყლის რესურსების მართვის შესახებ"	შესრულებული: კანონპროექტი შემუშავებულია, თუმცა კანონი 2018 წელს არ იქნა მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• ქმედება 3.1.2 ეროვნული საზღვაო კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაცია

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება ავალდებულებს საქართველოს შეასრულოს ევროკავშირის დირექტივის "საზღვაო გარემოს დაცვის პოლიტიკის სფეროში საზოგადოებრივი ქმედებებისათვის ჩარჩოს შემუშავების შესახებ" მოთხოვნები. დირექტივის ერთ-ერთ ვალდებულებას წარმოადგენს შავი ზღვის დაცვის ეროვნული საზღვაო სტრატეგიასა და ზღვის გარემოს კარგი ხარისხობრივი მდგომარეობის მიღწევის სამოქმედო პროგრამის შემუშავება, რაც მიზნად ისახავს ზღვის გარემოს გაუმჯობესებას, ზღვის წყლების დაბინძურების ეტაპობრივ შემცირებას და ზღვის გარემოს კარგი ხარისხობრივი მდგომარეობის მიღწევას. დირექტივის აღნიშნული დებულების საქართველოს საკანონმდებლო სივრცეში გადმოტანის და სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავების საფუძვლის ჩამოყალიბების მიზნით საჭირო გახდა ცვლილების შეტანა „საქართველოს საზღვაო სივრცის შესახებ“ საქართველოს კანონში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საქართველოს პარლამენტმა მიიღო საქართველოს 2018 წლის 23 მარტის N2084-II ს კანონი „საქართველოს საზღვაო სივრცის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების სრულად შესრულდა - საქართველოს პარლამენტის 2018 წლის 23 მარტის N2084-II ს კანონით "საქართველოს საზღვაო სივრცის შესახებ" საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.1.2: ეროვნული საზღვაო კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული კანონი „საქართველოს საზღვაო სივრცის შესახებ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“	შესრულებული: კანონი „საქართველოს საზღვაო სივრცის შესახებ კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		X	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი					X

• **ქმედება 3.1.3** სააუზო მართვის გეგმების შემუშავების პროცედურების განსაზღვრა
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: მდინარეთა აუზების ინტეგრირებული მართვა წარმოადგენს საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ და აპრობირებულ მიდგომას წყლის რესურსების მართვის სფეროში. საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების შესაბამისად საქართველო ეტაპობრივად გეგმავს ეროვნულ დონეზე დანერგოს აღნიშნული მიდგომა, რომლის ძირითადი პრინციპები მოცემულია საქართველოს კანონის პროექტში "წყლის რესურსების მართვის შესახებ". კანონპროექტის მოთხოვნების შესაბამისად უნდა მომზადდეს და ამოქმედდეს სააუზო მართვის გეგმების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების პროცედურა, რაც ხელს შეუწყობს მდინარეთა აუზების ინტეგრირებული მართვის პრინციპების განხორციელებას საქართველოში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია "მდინარეთა აუზების/სააუზო უბნების მართვის გეგმების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების პროცედურის შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი, რომელიც წარდგენილი იქნება საქართველოს მთავრობისთვის "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორი ითვალისწინებდა „მდინარეთა აუზების/სააუზო უბნების მართვის გეგმების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების პროცედურის შესახებ“ მთავრობის დადგენილების მიღებას - დადგენილების პროექტი შემუშავებულია, თუმცა მისი მიღება გადაიდო, რადგანაც მისი მიღება მოხდება მხოლოდ "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.1.3: სააუზო მართვის გეგმების შემუშავების პროცედურების განსაზღვრა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული მთავრობის დადგენილება - „მდინარეთა აუზების/სააუზო უბნების მართვის გეგმების შემუშავების, განხილვისა და დამტკიცების პროცედურის შესახებ“	შესრულებული: მთავრობის დადგენილება არ არის მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 3.1.4** გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში წყლის რესურსების სააუზო მართვის სისტემის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების წყლის ჩარჩო დირექტივის შესაბამისად წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის პრინციპების ეროვნულ დონეზე დასანერგად საჭიროა სააუზო მართვის სისტემის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს წყლის რესურსების მდგრად მართვას ადგილობრივ დონეზე ყველა მდინარეთა აუზებისთვის. აღნიშნული სისტემის შექმნა დაგეგმილია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ფარგლებში.

განხორციელებული ღონისძიებები

არ განხორციელებულა

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორის მიხედვით 2018 წელს უნდა დაწყებულიყო წყლის რესურსების სააუზო მართვის სისტემის შექმნა - რაც არ შესრულებულა, რადგანაც ეს დამოკიდებულია „წყლის რესურსების მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღებაზე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.1.4: გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სისტემაში წყლის რესურსების სააუზო მართვის სისტემის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შექმნილი წყლის რესურსების სააუზო მართვის სისტემა	შესრულებული: წყლის რესურსების სააუზო მართვის სისტემის ჩამოყალიბება ჯერ არ დაწყებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი	X				

• **ქმედება 3.1.6** სააუზო მართვის გეგმების შემუშავება და დამტკიცება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების წყლის ჩარჩო ღირებულების შესაბამისად წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის პრინციპების ეროვნულ დონეზე დასაბუთებლად აუცილებელია სააუზო მართვის გეგმების არსებობა ქვეყანაში იდენტიფიცირებული სააუზო უბნებისათვის. საქართველოში იდენტიფიცირებულია სულ ექვსი სააუზო უბანი, რომელთათვისაც ასოცირების შესახებ შეთანხმების მიხედვით 2024 წლამდე უნდა შემუშავდეს და დამტკიცდეს სააუზო მართვის გეგმები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ევროკავშირის პროექტის “ევროკავშირის წყლის ინიციატივა +”-ის მხარდაჭერით შემუშავდა სააუზო მართვის გეგმის პროექტი ჭოროხი-აჭარისწყლის სააუზო უბნისთვის და ასევე, დაიწყო ალაზანი-იორის და ხრამი-დებედას სააუზო მართვის გეგმების შემუშავება.

- წყლის რესურსების სააუზო მართვის სრულყოფილი გეგმების შემუშავების უზრუნველყოფის მიზნით 2017-2018 წლებში USAID-ის მხარდაჭერით შემუშავდა სახელმძღვანელო დოკუმენტები:
 - საქართველოში ზედაპირული წყლის ობიექტების იდენტიფიკაციის, რეფერენსული მდგომარეობის და კლასიფიკაციის სისტემის შესახებ;
 - საქართველოს მდინარეების გარემოსდაცვითი ხარჯის შეფასების მეთოდოლოგია;
 - ჩამდინარე წყლების განმენდის/რეციკლირების საუკეთესო პრაქტიკის და ინოვაციური ტექნოლოგიების შესახებ;
 - ზენოლისა და ზემოქმედების ანალიზისა და რისკის შეფასების შესახებ;
 - წყლის ობიექტების ეკოლოგიური სტატუსის და ეკოლოგიური პოტენციალის კლასიფიკაცია;
 - გარემოსდაცვითი მიზნების დადგენისა და გამონაკლისების დაშვების პირობების შესახებ;
 - წყლის რესურსების მართვის მნიშვნელოვანი საკითხებსა და ღონისძიებების პროგრამის შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორის მიხედვით 2021 წლამდე უნდა მოხდეს სააუზო მართვის გეგმის დამტკიცება სულ მცირე 2 სააუზო უბნისთვის - ინდიკატორი ნაწილობრივ შესრულებულია, რადგანც შემუშავებულია 1 სააუზო უბნის მართვის გეგმის პროექტი და დაიწყო გეგმის შემუშავება 2 სააუზო უბნისთვის.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან - ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.1.6: სააუზო მართვის გეგმების შემუშავება და დამტკიცება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სააუზო მართვის დამტკიცებული გეგმები სულ მცირე 2 სააუზო უბნისთვის	შესრულებული: შემუშავებულია სააუზო მართვის გეგმის პროექტი 1 სააუზო უბნისთვის
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელებს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 3.1.7** სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების წყლის ჩარჩო ღირებულების შესაბამისად წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის პრინციპების ეროვნულ დონეზე დანერგვისა და სააუზო მართვის გეგმების განსახორციელებლის მიზნით აუცილებელია სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნა. აღნიშნულმა საბჭოებმა უნდა უზრუნველყონ მდინარეთა სააუზო მართვის გეგმების მომზადებისა და განხორციელების პროცესში კონსულტაციების განწევა, წინადადებებისა და დასკვნების შემუშავება და მხარეთა კოორდინაციის მიზნით დაინტერესებულ მხარეთა აქტიური მონაწილეობა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია "სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნის შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი, რომელიც წარდგენილი იქნება საქართველოს მთავრობისთვის დასამტკიცებლად "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს უნდა მომხდარიყო მთავრობის დადგენილების - „სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნის შესახებ“ - მიღება. დადგენილების პროექტი შემუშავებულია, მაგრამ მისი მიღება მოხდება მხოლოდ წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 3.1 წყლის რესურსების ეფექტიანი სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.1.7: სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული მთავრობის დადგენილება - „სააუზო მართვის საკონსულტაციო-საკოორდინაციო საბჭოების შექმნის შესახებ“	შესრულებული: დადგენილების პროექტი შემუშავებულია, თუმცა არ არის მიღებული
შექმნილი სულ მცირე 5 სააუზო მართვის საბჭო	არ დაწყებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
--	-----------------	----------------------	---------------------	-------------	--

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 3.2 წერტილოვანი და დიფუზიური წყაროებიდან წყლის დაბინძურების შემცირება და წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფა

ამოცანა 3.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 3 ქმედება - შემუშავებულია „წყლის რესურსების შესახებ“ კანონპროექტი, განხორციელდა მიმდინარეობს მუშაობა საწარმოო და ურბანული ჩამდინარე წყლების ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმირებაზე ევროკავშირის სტანდარტების მიხედვით, განხორციელდა ურბანული ჩამდინარე წყლების შემკრები/გამწმენდი სისტემების რეაბილიტაცია/მშენებლობა საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში - მათ შორის თბილისი-რუსთავის ურბანული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის რაბილიტაცია. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და მათ დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების, ასევე შპს „ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერის“-ს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ შემუშავებულია "ჩამდინარე წყლების ჩაშვების შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პირველადი პროექტი
- ⇒ განხორციელდა თბილისი-რუსთავის ურბანული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია
- ⇒ მიმდინარეობდა ანაკლიის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა
- ⇒ მიმდინარეობდა ურეკის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა
- ⇒ დაიწყო ზუგდიდის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა
- ⇒ დაიწყო ფოთის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა

3.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 13,687,025 ლარი.

- **ქმედება 3.2.1** საწარმოო და ურბანული ჩამდინარე წყლების ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმირება ევროკავშირის კრიტერიუმების მიხედვით

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოს ზედაპირული წყლის რესურსებზე ყველაზე ძლიერ ზეწოლას საყოფაცხოვრებო სექტორი, კერძოდ, ზედაპირული წყლის ობიექტებში გაუნმენდავი ურბანული ჩამდინარე წყლების ჩაშვება ახდენს, რისი ძირითადი მიზეზიც ჩამდინარე წყლის შეკრების, განსაკუთრებით კი ჩამდინარე წყლის განმწმენდის გაუმართავი სისტემების არსებობაა.

ზედაპირული წყლის ობიექტებში გაუნმენდავი საწარმოო წყლების ჩაშვება დამატებით ზენოლას ახდენს ზედაპირულ წყალზე.

წყლის ობიექტებში გაუნმენდავი ურბანული და საწარმოო ჩამდინარე წყლების ჩაშვება აქვეითებს წყლის ხარისხს, რაც თავის მხრივ, გრძელვადიან პერსპექტივაში წყლის ობიექტებზე უარყოფით ზემოქმედებას ახდენს. აქედან გამომდინარე, აუცილებელია სათანადო ზომების მიღება დაბინძურებისა და იმ რისკების შესამცირებლად, რომლებმაც შესაძლოა გამოიწვიონ ყველა სახის წყლის ობიექტის მდგომარეობის გაუარესება. მიზანშეწონილია საწარმოო და ურბანული ჩამდინარე წყლების ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩაშვების პირობების განსაზღვრა ურბანული ჩამდინარე წყლის განმენდის შესახებ ევროკავშირის დირექტივის მოთხოვნების შესაბამისად.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია "ჩამდინარე წყლების ჩაშვების შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პირველადი პროექტი. დადგენილების პროექტი წარდგენილი იქნება საქართველოს მთავრობისთვის "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი ითვალისწინებდა მთავრობის დადგენილება - „ჩამდინარე წყლების ჩაშვების შესახებ“ - მიღებას. დადგენილების პროექტი შემუშავებულია, თუმცა ის წარდგენილი იქნება საქართველოს მთავრობისთვის "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ. ქმედების შესრულების ვადები 2018-2019 წლებია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნებებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან - ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 3.2 წერტილოვანი და დიფუზიური წყაროებიდან წყლის დაბინძურების შემცირება და წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.2.1: საწარმოო და ურბანული ჩამდინარე წყლების ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმირება ევროკავშირის კრიტერიუმების მიხედვით
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული მთავრობის დადგენილება - „ჩამდინარე წყლების ჩაშვების შესახებ“	შესრულებული: დადგენილების პროექტი შემუშავებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი			X			

ქმედება 3.2.3 ურბანული ჩამდინარე წყლების შემკრები/გამწმენდი სისტემების რეაბილიტაცია/მშენებლობა შერჩეულ დასახლებებში

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია საქართველოს დასახლებულ პუნქტებში ურბანული ჩამდინარე წყლების შემკრები/გამწმენდი არსებული სისტემების რეაბილიტაცია, ასევე ახალი სისტემების მშენებლობა და გამართვა. 2017-2021 წლებში ურბანული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი სისტემების რეაბილიტაცია ანაც ახლის მშენებლობა იგეგმება მინიმუმ 10 დასახლებულ პუნქტში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს მიმდინარეობდა ანაკლიის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა (1400 ბენეფიციარი). ნაგებობა ექსპლუატაციაში შევა 2019 წლის სექტემბერში;
- 2018 წელს მიმდინარეობდა ურეკის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა (1200 ბენეფიციარი). ნაგებობა ექსპლუატაციაში შევა 2019 წლის აგვისტოში;
- 2018 წელს დაიწყო ზუგდიდის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა (43 000 ბენეფიციარი) - სავარაუდო დასრულების ვადა არის 2020 წლის იანვარი;
- 2018 წელს დაიწყო ფოთის წყალრინების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა (42 000 ბენეფიციარი) - სავარაუდო დასრულების ვადა არის 2020 წლის თებერვალი;

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი ითვალისწინებს 2017-2021 წლებში განხორციელებულ ქმედებებს - ამ პერიოდში ურბანული ჩამდინარე წყლების მოქმედი გამწმენდი ნაგებობები უნდა ფუნქციონირებდეს სულ მცირე 10 დასახლებაში. ინდიკატორი ნაწილობრივ შესრულდა - თითქმის დასრულებულია წყალრინების გამწმენდი ნაგებობების მშენებლობა 2 დასახლებულ პუნქტში და დაწყებულია მშენებლობა კიდევ 2 დასახლებულ პუნქტში.

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 149 000 000 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 13 687 025 ლარი.

ამოცანა 3.2 წერტილოვანი და დიფუზიური წყაროებიდან წყლის დაბინძურების შემცირება და წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.2.3: ურბანული ჩამდინარე წყლების შემკრები/გამწმენდი სისტემების რეაბილიტაცია/მშენებლობა შერჩეულ დასახლებებში
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: ურბანული ჩამდინარე წყლების მოქმედი გამწმენდი ნაგებობები სულ მცირე 10 დასახლებაში	შესრულებული: გამწმენდი ნაგებობები მოქმედებს 2 დასახლებულ პუნქტში და მშენებლობა დაწყებულია კიდევ 2 დასახლებულ პუნქტში
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 149 000 000	ფაქტობრივი: 13 687 025

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელე ბის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 3.2.4** თბილისი-რუსთავის ურბანული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია

პასუხისმგებელი უწყება: შპს „ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერი“

ქმედების მიზანი: გარდაბნის გამწმენდი ნაგებობა ოპერირებს ქალაქების: თბილისის, რუსთავის და გარდაბნის ჩამდინარე წყლების მიღებისა და განმწმენდისათვის. გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო სიმძლავრეა – 1 მლნ.კუბ.მ/დღ. ჩამდინარე წყალი. გამწმენდი ნაგებობის პირველი რიგის მშენებლობა დამთავრდა 1980 წელს (80000 მ³/დღ., მექანიკური განმწმენდა) მეორე რიგის – 1984 წელს (700000 მ³/დღ., მექანიკური და ნაწილობრივ ბიოლოგიური განმწმენდა) და მთლიანად ნაგებობა მიღებული იქნა ექსპლუატაციაში 1986 წელს. ქმედების მიზანი იყო აღნიშნული გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია და თანამედროვე სტანდარტებთან დაახლოება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს GWP-მ დაიწყო გარდაბნის გამწმენდი ნაგებობის ძირითადი სარეაბილიტაციო სამუშაოები. სამუშაოები 2018 წლის აგვისტოში დასრულდა;
- სარეაბილიტაციო პროექტს ზედამხედველობას უწევდა გამოცდილი, გერმანული კომპანია „შლეგელი“. რეაბილიტაციის დაწყებამდე კომპანია შლეგელმა პირველადი კვლევა ჩაატარა, რის საფუძველზეც შეიქმნა პროექტის კონცეფცია
- რეაბილიტაციის პროცესში, გამწმენდი ნაგებობაში არსებული მექანიკური და ელექტრო მოწყობილობები სრულად შეიცვალა Siemens-ის, Endress+Hauser-ის და ginzler-ის უმაღლესი ხარისხის ტექნიკა-დანადგარებით;
- ჩამდინარე წყლის ხარისხის მონიტორინგს მუდმივად ახორციელებს გამწმენდი ნაგებობის ლაბორატორია;
- ჩაუტარდა ტესტირება ახალ, თანამედროვე დანადგარებს, განხორციელდა მონიტორინგი და ჩატარდა ტრენინგები;
- გარდაბნის გამწმენდი ნაგებობის მოდერნიზაციის პროექტს აქვს 2 წლიანი გარანტია პროექტის დასრულების შემდეგ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორი ითვალისწინებს გამწმენდი ნაგებობის სრულყოფილად ფუნქციონირებას რაც სრულად შესრულდა - ნაგებობას სრული დატვირთვით მუშაობს 2018 წლის აგვისტოდან და აქვს 2 წლიანი გარანტია.

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 64,590,000 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 60,000,000 ლარი. ქმედებას არ დასჭირდა ასიგნირება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან - პროექტი ნიდერლანდების განვითარების ბანკისა (FMO) და გერმანიის საინვესტიციო და განვითარების საზოგადოებისგან (DEG) მიღებული გრძელვადიანი და დაბალპროცენტიანი სესხით დაფინანსდა.

ამოცანა 3.2 წერტილოვანი და დიფუზიური წყაროებიდან წყლის დაბინძურების შემცირება და წყლის რესურსების მდგრადი გამოყენების უზრუნველყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.2.4: თბილისი-რუსთავის ურბანული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის რეაბილიტაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	შპს „ჯორჯიან უოთერ ენდ ფაუერი“
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: თბილისი-რუსთავის ურბანული ჩამდინარე წყლების მოქმედი გამწმენდი ნაგებობა	შესრულებული: ჩამდინარე წყლების მოქმედი გამწმენდი ნაგებობასრულყოფილად ფუნქციონირებს
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 64,590,000	ფაქტობრივი: 60,000,000

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
					X

ამოცანა 3.3 წყლის რესურსების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების სრულყოფა

ამოცანა 3.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 3 ქმედება - მიმდინარეობს მუშაობა ზედაპირული წყლების ხარისხის ახალი სტანდარტის შემოღებაზე, მიმდინარეობს ზედაპირული (მათ შორის შავი ზღვის) და მიწისქვეშა წყლის მონიტორინგის ქსელის გაფართოება, ამასთანავე გრძელდება მიწისქვეშა წყლების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგის სისტემის სრულყოფა. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ შემუშავებულია „ზედაპირული წყლის ხარისხის სტანდარტების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი
- ⇒ დღეისთვის, მიწისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლების მონიტორინგი 55 წყალპუნქტზე (49 ჭაბურღილი და 6 წყარო) ხორციელდება
- ⇒ თანამედროვე ჰიდროგეოლოგიური აპარატურა 2017 წელს დამონტაჟდა 11 ჭაბურღილზე, 2018 წელს კი - 4 ჭაბურღილზე

3.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 1,150,339 ლარი.

- **ქმედება 3.3.1** ზედაპირული წყლის ხარისხის ახალი სტანდარტების შემოღება
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოს ზედაპირული წყლის ხარისხის გაუმჯობესების და მისი დაბინძურების პრევენციისა და შემცირებისთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს ზედაპირული წყლის ხარისხის სტანდარტების დანერგვას, რომლის საშუალებით გაუმჯობესდება ზედაპირული წყლის ხარისხის კონტროლის, მონიტორინგის და შეფასების არსებული პრაქტიკა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია „ზედაპირული წყლის ხარისხის სტანდარტების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი, რომელიც წარდგენილი იქნება საქართველოს მთავრობისთვის "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი ითვალისწინებდა მთავრობის დადგენილება - „ზედაპირული წყლის ხარისხის ეკოლოგიური სტანდარტების შესახებ“ - მიღებას. არ შესრულდა - დადგენილების პროექტი შემუშავებულია, მაგრამ ის წარდგენილი იქნება საქართველოს მთავრობისთვის "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან - ფინანსდება ღონისძიების გრანტით.

ამოცანა 3.3 წყლის რესურსების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.3.1: ზედაპირული წყლის ხარისხის ახალი სტანდარტების შემოღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: მთავრობის მიღებული დადგენილება - „ზედაპირული წყლის ხარისხის ეკოლოგიური სტანდარტების შესახებ“	შესრულებული: დადგენილების პროექტი შემუშავებულია, თუმცა წარდგენილი იქნება საქართველოს მთავრობისთვის "წყლის რესურსების მართვის შესახებ" კანონის მიღების შემდეგ.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 3.3.2** ზედაპირული (მათ შორის შავი ზღვის) და მინისქვეშა წყლის ხარისხის მონიტორინგის ქსელის გაფართოება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
ქმედების მიზანი: ადამიანის ჯანმრთელობისა და წყლის ეკოსისტემებისათვის ზედაპირული და მინისქვეშა წყლის ობიექტების, აგრეთვე სანაპირო წყლების მდგომარეობის კარგი ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების უზრუნველყოფა.

განხორციელებული ღონისძიებები
 2017-2018 წლებში ზედაპირული წყლის ხარისხის მონიტორინგის წერტილების რაოდენობა გაიზარდა 135-დან 166-მდე

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება
 ინდიკატორი სრულად სრულდება - 2017 წლამდე საქართველოში 135 ზედაპირული წყლის ხარისხის მონიტორინგის წერტილები იყო. საანგარიშო პერიოდში ეს მაჩვენებელი გაიზარდა 166-მდე.

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 2,345,800 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 916,339 ლარი.

ამოცანა 3.3 წყლის რესურსების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.3.2: ზედაპირული (მათ შორის შავი ზღვის) და მინისქვეშა წყლის ხარისხის მონიტორინგის ქსელის გაფართოება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპს გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ყოველწლიურად 10%-ით გაფართოებული წყლის ხარისხის მონიტორინგის ქსელი	შესრულებული: მონიტორინგის ქსელი გაიზარდა 31 ერთეულით

ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 2 345 800	ფაქტობრივი: 916 339

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი	X				
	სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
			X			

• **ქმედება 3.3.3** მინისქვემა წყლების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია მინისქვემა წყლების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება, როგორც მონიტორინგის ქსელის გაზრდით, ისე შერჩეულ ჭაბურღილებზე ახალი აღჭურვილობის დამონტაჟებით - ამან უნდა უზრუნველყოს მინისქვემა წყლების რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მახასიათებლების მონიტორინგის გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გაიზარდა მინისქვემა მტკნარი სასმელი წყლების არსებული მონიტორინგული სადამკვირვებლო ქსელი. ამჟამად, მინისქვემა მტკნარი სასმელი წყლების მონიტორინგი 55 წყალპუნქტზე (49 ჭაბურღილი და 6 წყარო) თანამედროვე ჰიდროგეოლოგიური აპარატურით ხორციელდება, რომელიც ონლაინ რეჟიმში იძლევა ინფორმაციას წყლის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ.
- თანამედროვე ჰიდროგეოლოგიური აპარატურა 2017 წელს დამონტაჟდა 11 ჭაბურღილზე, 2018 წელს კი - 4 ჭაბურღილზე;
- მომზადდა საინფორმაციო ბიულეტენები:
 - „საქართველოს მინისქვემა მტკნარი სასმელი წყლების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ 2017 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით“;
 - „საქართველოს მინისქვემა მტკნარი სასმელი წყლების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ 2017 წლის 10 ივლისის მდგომარეობით“;
 - „საქართველოს მინისქვემა მტკნარი სასმელი წყლების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორების შესრულება 2020 წლამდეა განერილი - საანგარიშო პერიოდში ახალი აღჭურვილობა დამონტაჟდა 15 ჭაბურღილზე და რეგულაულად მზადდებოდა ანგარიშები მინისქვემა წყლების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების ცვალებადობის დინამიკის შესახებ.

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 1,081,700 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 240,000 ლარი.

ამოცანა 3.3 წყლის რესურსების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 3.3.3: მინისქვეშა წყლების ხარისხისა და რაოდენობის მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შესყიდული და შერჩეულ ჭაბურღილებზე დამონტაჟებული ახალი აღჭურვილობა	შესრულებული: ახალი აღჭურვილობა დამონტაჟდა 15 წყალპუნქტზე
ანგარიშები წყლის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების ცვალებადობის დინამიკის შესახებ	მინისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების შესახებ მომზადდა 3 ანგარიში
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,081,700	ფაქტობრივი: 240,000

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X		
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
			X		

თავი 4: ატმოსფერული ჰაერის დაცვა

თავი 4 - ატმოსფერული ჰაერის დაცვა - მოიცავს 3 ამოცანას და ჯამში 16 ქმედებას. ამოცანები ორიენტირებულია ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირებაზე, ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარებასა და გაფრქვევების ინვენტარიზაციის სახელმწიფო სისტემის გაუმჯობესებაზე.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით. მთლიანობაში, 2017-2018 წლებში თავი ქმედებათა შესრულების ჯამურმა დანახარჯებმა შეადგინა 2,042,991 ლარი.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება

ამოცანა 4.1-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 8 ქმედება - მიმდინარეობს საქართველოს ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაცია, დაწყებულია მუშაობა მსხვილი წვის დანადგარებისათვის გაფრქვევების ზღვრული მნიშვნელობების დანესებაზე, მიმდინარეობს ბენზინის შესანახი და ჩასატვირთი მოწყობილობების ინვენტარიზაცია და მათთვის ტექნიკური მოთხოვნების დანესება აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) გაფრქვევების შესამცირებლად, საწყის ეტაპზეა ლაქებსა და საღებავებში აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) შემცველობის მაქსიმალური (ზღვრული) მნიშვნელობების დადგენა და აღნიშნული პროდუქტების ბაზარზე განთავსების რეგულაციების განსაზღვრა, შემუშავდა და ძალაში შევიდა ზოგიერთ თხევად სანავაში (მძიმე სანავაში, გაზოილი, საზღვაო სანავაში) გოგირდის შემცველობაზე ზღვრული ნორმების შესახებ საკანონმდებლო აქტი, მიმდინარეობს საავტომობილო დიზელის სანავაშის ხარისხის ეტაპობრივი მიახლოება ევროკავშირის სტანდარტებთან, ასევე, განხორციელდა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მშენებლობის დარგის ზემოქმედების შემცირებაზე ორიენტირებული რეგულაციის გამკაცრება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსა და მათ დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მომზადდა საქართველოს კანონის პროექტი „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილებების შეტანის თაობაზე
- ⇒ შემუშავებულია „წვის დანადგარების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი
- ⇒ მომზადებულია ანგარიში ბენზინის შესანახი მოწყობილობების (ტერმინალების) ინვენტარიზაციის შესახებ
- ⇒ მომზადებულია საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ავტოგასამართი სადგურებისა და ავტოგასამართი კომპლექსების უსაფრთხოების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვარის №60 დადგენილებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე
- ⇒ მომზადებულია საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვარის №65 დადგენილებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე.
- ⇒ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 25 მაისის N256 დადგენილებით დამტკიცდა „ზოგიერთ თხევად სანავაში გოგირდის შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების დადგენის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტი
- ⇒ თხევად სანავაში გოგირდის შემცველობის დადგენის მიზნით შემუშავდა სინჯების აღების პროცედურის, ანალიტიკური მეთოდებისა და მათი განხორციელების წესის სამუშაო ვერსია

- ⇒ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 16 ნოემბრის №550 დადგენილების საფუძველზე ცვლილებები შევიდა „დიზელის სანავის შემადგენლობის ნორმების, ანალიზის მეთოდებისა და მათი დანერგვის ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2005 წლის 25 დეკემბრის №238 დადგენილებაში, რის შედეგად 2019 წლის 1 იანვრიდან დიზელის სანავაში 2-ჯერ შემცირდა გოგირდის შემცველობა და მისი ხარისხი ევრო 4 სტანდარტს გაუტოლდა
- ⇒ 2017 წლის 12 ივლისს მიღებულ იქნა საქართველოს მთავრობის განკარგულება №1457 „ქ. თბილისის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ხელშემწყობი ღონისძიებების შესახებ სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების თაობაზე“

3.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 4.1.1:** საქართველოს ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოს კანონი „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ (1999 წ.) ადგენს ატმოსფერული ჰაერის დაცვის ძირითად სამართლებრივ ჩარჩოს. კანონის აღსრულების მიზნით მიღებულია რიგი კანონქვემდებარე აქტები და ტექნიკური რეგლამენტები. არსებული სამართლებრივი ჩარჩო სრულად ვერ აკმაყოფილებს საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს. „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ ცვლილებების განხორციელების ძირითად მიზანს სწორედ ატმოსფერული ჰაერის დაცვის თანამედროვე ევროპული პრაქტიკის დანერგვა და ასოცირების შესახებ შეთანხმების მოთხოვნების შესრულება წარმოადგენს, რომლის თანახმადაც საქართველო ვალდებულია მოახდინოს ეროვნული კანონმდებლობის ევროპული კანონმდებლობის, კერძოდ ატმოსფერული ჰაერის ხარისხისა და ევროპაში უფრო სუფთა ჰაერის შესახებ (2008/50/EC) დირექტივისა და ატმოსფერულ ჰაერში დარიბხანის, კადმიუმის, ვერცხლისწყლის, ნიკელის და პოლიციკლური არომატული ნახშირწყალბადების შემცველობის შესახებ (2004/107/EC) დირექტივის ძირითად მოთხოვნებთან.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა საქართველოს კანონის პროექტი „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე, რომლის წარდგენა საქართველოს პარლამენტისთვის იგეგმება 2019 წლის საგაზაფხულო სესიაზე. კანონპროექტი გულისხმობს კანონში მნიშვნელოვანი ცვლილების შეტანას, რაც უზრუნველყოფს:
 - ა) ქვეყანაში ჰაერის ხარისხის შეფასების თანამედროვე გამართული სისტემის ჩამოყალიბებას;
 - ბ) ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის თანამედროვე ევროპული პრინციპების დანერგვას, რაც ქვეყნის ტერიტორიის ჰაერის ხარისხის მართვის ზონებად და ავლომერაციებად დაყოფას გულისხმობს, ხოლო იმ ზონასა და ავლომერაციაში, სადაც ზღვრული ნორმების გადაჭარბება დაფიქსირდება -

დაბინძურების შემცირების ღონისძიებების მოკლე და გრძელვადიანი გეგმების შემუშავებასა და განხორციელებას;

გ) მოსახლეობის დროულად და უწყვეტ რეჟიმში ინფორმირებას, როგორც ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის, ისე მისი გაუმჯობესების გეგმების შესახებ;

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავდა საქართველოს კანონის პროექტი „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.1.: საქართველოს ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განახლებული კანონმდებლობა ატმოსფერული ჰაერის დაცვის სფეროში	შესრულებული: შემუშავდა საქართველოს კანონის პროექტი „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულება ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **ქმედება 4.1.2: მსხვილი წვის დანადგარებისათვის გაფრქვევების ზღვრული მნიშვნელობების (ELV) დანესება**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ენერგეტიკა ატმოსფერული ჰაერის ერთ-ერთი ძირითად დამაბინძურებელ სექტორს წარმოადგენს. ენერგეტიკის სექტორიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირების მიზნით, მნიშვნელოვანია თბოელექტროსადგურებისთვის თანამედროვე ევროპულ ნორმებსა და მიდგომებზე დაფუძნებული რეგულირების სისტემის დანერგვა,

კერძოდ წვის მსხვილი დანადგარებისთვის საუკეთესო ხელმისაწვდომ ტექნიკაზე დაფუძნებული ემისიის ზღვრული მნიშვნელობების (ELV) დანესება. აღნიშნულ ვალდებულებას, ასევე ითვალისწინებს, ევროკავშირსა და საქართველოს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ევროკავშირის დაძმობილების პროექტის ფარგლებში („საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ადმინისტრაციული შესაძლებლობების გაძლიერება სამრეწველო დაბინძურებისა და საფრთხეების სფეროში ევროკავშირის გარემოსდაცვით კანონმდებლობასთან დაახლოებისა და მისი იმპლემენტაციის მიზნით“) შემუშავებულია „წვის დანადგარების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი. ტექნიკური რეგლამენტით დადგინდება სპეციალური წესები და დანესდება ევროპული ნორმების შესაბამისი ემისიის ზღვრული მნიშვნელობები (ELV) წვის მსხვილი დანადგარებისთვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავებულია „წვის დანადგარების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.2.: მსხვილი წვის დანადგარებისთვის გაფრქვევების ზღვრული მნიშვნელობების (ELV) დანესება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტი „წვის დანადგარებისთვის გაფრქვევების ზღვრული მნიშვნელობების დანესების შესახებ“	შესრულებული: შემუშავებულია „წვის დანადგარების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელებს პროცესი ჯერ არ დანწყებულია	განხორციელებს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 4.1.3:** ბენზინის შესანახი და ჩასატვირთი მონყობილობების ინვენტარიზაცია და მათთვის ტექნიკური მოთხოვნების დანესება აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) გაფრქვევების შესამცირებლად

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: 2013 წლის მონაცემებით, აქროლადი ორგანული ნაერთების (აონ) გაფრქვევის დაახლოებით 25% სატრანსპორტო სექტორზე მოდის. ბენზინის შესანახი მონყობილობების (ტერმინალების) ინვენტარიზაცია უზრუნველყოფს ინფორმაციის შეგროვებას ქვეყანაში არსებული მდგომარეობის შესახებ, რომელიც გამოყენებული იქნება კონკრეტული ქმედებების დასაგეგმად ბენზინის შენახვისა და ჩატვირთვა-გადმოტვირთვის ოპერაციებიდან აონ-ების გაფრქვევების შემცირებისა და, ასევე, საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების მოთხოვნების შესრულების მიზნით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადებულია ანგარიში ბენზინის შესანახი მონყობილობების (ტერმინალების) ინვენტარიზაციის შესახებ;
- მომზადებულია საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ავტოგასამართი სადგურებისა და ავტოგასამართი კომპლექსების უსაფრთხოების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვარის №60 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე;
- მომზადებულია საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვარის №65 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე. ცვლილებების საფუძველზე ნავთობტერმინალებს, ავტოგასამართ სადგურებსა და მობილურ კონტეინერებს დაუნესდებათ შესაბამისი ტექნიკური მოთხოვნები, რაც უზრუნველყოფს ზემოაღნიშნული ოპერაციებიდან აქროლადი ორგანული ნაერთების გაფრქვევების და მასთან დაკავშირებული ჰაერის დაბინძურების მინიმუმამდე შემცირებას.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები უმეტესწილად შესრულდა - ანგარიში ბენზინის შესანახი მონყობილობების (ტერმინალების) ინვენტარიზაციის შესახებ მომზადებულია და ასევე შემუშავებულია ცვლილებების პროექტები მთავრობების შესაბამის დადგენილებებში.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.3.: ბენზინის შესანახი და ჩასატვირთი მონყობილობების ინვენტარიზაცია და მათთვის ტექნიკური მოთხოვნების დანესება აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) გაფრქვევების შესამცირებლად
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018

შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>ანგარიში არსებული ობიექტების ინვენტარიზაციის შესახებ</p> <p>განხორციელებული ცვლილებები „ავტოგასამართი სადგურებისა და ავტოგასამართი კომპლექსების უსაფრთხოების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის N60 დადგენილებასა და „ნავთობის ბაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 15 იანვრის N65 დადგენილებაში</p> <p>ბენზინის შესანახი და გადასატვირთი ტერმინალებიდან გაფრქვევების რაოდენობის შემცირება, ტ/წელი</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>შესრულდა</p> <p>ნაწილობრივ შესრულდა</p> <p>ამ ეტაპზე არ არის მონაცემები</p>
ბიუჯეტი	
საპროგრამო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

- ქმედება 4.1.4:** ლაქებსა და საღებავებში აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) შემცველობის მაქსიმალური (ზღვრული) მნიშვნელობების დადგენა და აღნიშნული პროდუქტების ბაზარზე განთავსების რეგულაციების განსაზღვრა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ვალდებულებების შესაბამისად, აონ-ების გაფრქვევების შემცირების მიზნით დადგინდება აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) შემცველობის მაქსიმალური (ზღვრული) მნიშვნელობები ლაქებში, საღებავებში და ზედაპირების დაფარვის სხვა საშუალებებში და განისაზღვრება მათი ბაზარზე განთავსების რეგულაციები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მიმდინარეობს მუშაობა „ლაქებსა და საღებავებში აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების, ანალიტიკური მეთოდებისა და კონტროლის სისტემის, მათ შორის პროდუქციის სავალდებულო

ექიკეტირების შემოღების შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის შემუშავებაზე;

- ევროკავშირის ტექნიკური დახმარების პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია ქვეყანაში წარმოებულ და იმპორტირებულ ლაქებსა და საღებავებში აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) შემცველობის კუთხით არსებული მდგომარეობის შეფასება. მიღებული ინფორმაცია გამოყენებული იქნება აონ-ების ზღვრული შემცველობის განსაზღვრის პროცესში. ასევე აღნიშნულ პროექტით გათვალისწინებულია გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის იმ ინსპექტორთა შესაძლებლობის გაუმჯობესება, რომლებმაც უნდა გააკონტროლონ ბაზარზე განთავსებულ პროდუქტში აონ-ების შემცველობის კონტროლი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების შესრულების ვადა 2018-2021 წლებია - საანგარიშო პერიოდში ინდიკატორების შესრულება ახალი დანაშაულებია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნებებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.4.: ლაქებსა და საღებავებში აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (VOC) შემცველობის მაქსიმალური (ზღვრული) მნიშვნელობების დადგენა და აღნიშნული პროდუქტების ბაზარზე განთავსების რეგულაციების განსაზღვრა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>მიღებული საქართველოს მთავრობის დადგენილება "ლაქებსა და საღებავებში აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების, ანალიტიკური მეთოდებისა და კონტროლის სისტემის, მათ შორის პროდუქციის სავალდებულო ეტიკეტირების შემოღების შესახებ";</p> <p>საღებავებიდან და ლაქებიდან აქროლადი ორგანული ნივთიერებების (აონ) გაფრქვევების რაოდენობის შემცირება, ტ/წელი</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>დადგენილება არ არის მიღებული</p> <p>ამ ეტაპზე მონცამების არ არსებობს</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 4.1.5:** ზოგიერთ თხევად საწვავში (მძიმე საწვავი, გაზოილი, საზღვაო საწვავი) გოგირდის შემცველობაზე ზღვრული ნორმების ამოქმედება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: 2016 წლის მდგომარეობით საქართველოს კანონმდებლობით არ იყო დადგენილი გოგირდის დიოქსიდის შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობები ზოგიერთ თხევად საწვავში (საზღვაო საწვავი, მძიმე საწვავი და გაზოილი). საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ფარგლებში, საქართველომ აიღო ვალდებულება, დაუახლოვდეს ზოგიერთ თხევად საწვავში გოგირდის შემცველობის შემცირების შესახებ დირექტივის (1999/32/EC) მოთხოვნებს და შეამციროს ზოგიერთი თხევადი საწვავის წვის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გოგირდის ოქსიდების გაფრქვევა მასში გოგირდის შემცველობის მაქსიმალური ზღვრული მნიშვნელობების დანესებით, რომლის მიზანია ატმოსფერული ჰაერის, ადამიანის სიცოცხლის, ჯანმრთელობის, საკუთრების და გარემოს დაცვა მოსალოდნელი ზიანისგან.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 25 მაისის N256 დადგენილებით დამტკიცდა „ზოგიერთ თხევად საწვავში გოგირდის შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების დადგენის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტი. აღნიშნული ტექნიკური რეგლამენტი ადგენს საქართველოს ტერიტორიაზე მოხმარებულ ზოგიერთ თხევად საწვავში (საზღვაო საწვავი, მძიმე საწვავი და გაზოილი) გოგირდის შემცველობის ზღვრებს, ასევე მათი ანალიზის მეთოდების შესახებ მოთხოვნებს. ტექნიკური რეგლამენტი არეგულირებს თხევადი საწვავის მიმართ მოთხოვნებს საქართველოს ტერიტორიაზე იმპორტის, წარმოების, მოხმარებისა და მიწოდებისას;
- ტექნიკური რეგლამენტის ძირითადი ნაწილი ამოქმედდება 2021 წლის 1 იანვრიდან, როგორც ეს საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების მოთხოვნებით არის გათვალისწინებული;
- ენერგეტიკული გაერთიანების (Energy Community) მზარდაჭერით შემუშავდა სინჯების აღების პროცედურის, ანალიტიკური მეთოდებისა და მათი განხორციელების წესის სამუშაო ვერსია. აღნიშნული წესის შესაბამისად დაგეგმილია ცვლილების შეტანა „ზოგიერთ თხევად საწვავში გოგირდის შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების დადგენის შესახებ“ ტექნიკურ რეგლამენტში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები ნაწილობრივ შესრულდა - საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 25 მაისის N256 დადგენილებით დამტკიცდა „ზოგიერთ თხევად საწვავში გოგირდის შემცველობის ზღვრული მნიშვნელობების დადგენის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტი. შემუშავდა სინჯების აღების პროცედურის, ანალიტიკური მეთოდებისა და მათი განხორციელების წესის სამუშაო ვერსია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.5.: ზოგიერთ თხევად სანვაავში (მძიმე სანვაავი, გაზოილი, საზღვაო სანვაავი) გოგირდის შემცველობაზე ზღვრული ნორმების ამოქმედება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული საკანონმდებლო აქტი „ზოგიერთი თხევადი სანვაავის ხარისხის სტანდარტების შესახებ“ (რომელიც ასევე აღგენს სინჯების აღების პროცედურას, ანალიტიკურ მეთოდებსა და მათი განხორციელების წესს) თხევადი სანვაავის მოხმარებისას გაფრქვეული გოგირდის დიოქსიდის (SO ₂) რაოდენობის შემცირება, ტ/წელი	შესრულებული: საკანონმდებლო აქტი მიღებულია მონაცემები ამ ეტაპზე არ არსებობს
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

• **ქმედება 4.1.6:** საავტომობილო ღიზელის სანვაავის ხარისხის ეტაპობრივი მიახლოება ევროკავშირის სტანდარტებთან

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: თბილისსა და საქართველოს სხვა დიდ ურბანულ დასახლებებში ჰაერის დაბინძურების მთავარი წყარო არის ავტოსატრანსპორტო სექტორი, რისი გამომომწვევი ერთ-ერთი ძირითადი მიზეზია საავტომობილო სანვაავის, კერძოდ ღიზელის არასათანადო ხარისხი. ქმედების მიზანია ღიზელის სანვაავის ხარისხის გაუმჯობესების გზით ატმოსფერული ჰაერის დამბინძურებლების, განსაკუთრებით გოგირდის ორჟანგის გაფრქვევების შემცირება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ეტაპობრივად მიმდინარეობს ღიზელის სანვაავის ხარისხის გაუმჯობესება. კერძოდ, „ღიზელის სანვაავის შემადგენლობის ნორმების, ანალიზის მეთოდებისა და მათი დანერგვის ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2005 წლის 28

დეკემბრის N238 დადგენილებაში განხორციელებული ცვლილებების მიხედვით 2019 წლის 1 იანვრიდან დიზელის სანვაში გოგირდის შემცველობა 2-ჯერ შემცირდა და ე.წ. ევრო 4-ის სტანდარტს გაუტოლდა, ხოლო 2020 წლის 1 იანვრიდან დიზელის სანვას დადგენილებით განსაზღვრული ყველა კომპონენტი ევრო 5 ნორმას გაუტოლდება;

- სანვას ხარისხის ეროვნულ სტანდარტთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით სამინისტროს ინიციატივით მიმდინარეობს ქვეყანაში სანვას ხარისხის სახელმწიფო კონტროლი, რომლის ფარგლებში 2017-2018 წლებში დიზელში გოგირდის შემცველობაზე სინჯები აღებულ იქნა 29 ავტოგასამართ სადგურზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები სრულად შესრულდა - დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 16 ნოემბრის №550 დადგენილება „დიზელის სანვას შემადგენლობის ნორმების, ანალიზის მეთოდებისა და მათი დანერგვის ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2005 წლის 25 დეკემბრის №238 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე. დიზელის სანვაში გოგირდის შემცველობა 2-ჯერ შემცირდა. დიზელში გოგირდის შემცველობაზე სინჯები აღებულ იქნა 29 ავტოგასამართ სადგურზე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედებისნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.6.: საავტომობილო დიზელის სანვას ხარისხის ეტაპობრივი მიახლოება ევროკავშირის სტანდარტებთან
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განხორციელებული ცვლილებები; გოგირდის შემცველობაზე აღებული სინჯების რაოდენობა; დიზელის სანვაზე მომუშავე ავტომობილებიდან გოგირდის დიოქსიდის (SO ₂) გაფრქვევების მოცულობა შემცირებულია 33%-ით	შესრულებული: ცვლილებები განხორციელდა სინჯები აღებულია 29 გასამართ სადგურზე დიზელის სანვაში გოგირდის შემცველობა 2-ჯერ შემცირდა.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი	X				

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

• **ქმედება 4.1.7:** რეგულაციის გამკაცრება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მშენებლობის დარგის ზემოქმედების შესამცირებლად

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანი იყო ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მშენებლობის დარგის ზემოქმედების შემცირება, რაც შესაბამისი რეგულაციის თანამედროვე სტანდარტებთან მოყვანას მოითხოვდა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წლის 12 ივლისს მიღებულ იქნა საქართველოს მთავრობის განკარგულება №1457 „ქ. თბილისის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების ხელშეწყობის ღონისძიებების შესახებ სახელმწიფო პროგრამის დამტკიცების თაობაზე“;
- 2018 წლის 26 აპრილის №917 საქართველოს მთავრობის განკარგულებით კი ცვლილებები შევიდა აღნიშნულ განკარგულებაში და სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულების საერთო კოორდინაციის უზრუნველყოფა დაევალა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები სრულად შესრულდა - მიღებულია რეგულაცია მშენებლობის პროცესში უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის ზომების შესახებ.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.7.: რეგულაციის გამკაცრება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მშენებლობის დარგის ზემოქმედების შესამცირებლად
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული რეგულაცია მშენებლობის პროცესში უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის ზომების შესახებ	შესრულებული: რეგულაცია მიღებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი	X				

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

- **ქმედება 4.1.9:** ავტოპარკის მოდერნიზაციისა და ეკოლოგიურად სუფთა ავტომობილების გამოყენების ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ტრანსპოსრტის სექტორის ზეწოლის შემცირება ავტოპარკის მოდერნიზაციისა და ეკოლოგიურად სუფთა ავტომობილების ავტოპარკის თანდათანობითი ზრდით.

განხორციელებული ღონისძიებები

ამ ეტაპზე მიმდინარეობს მუშაობა აღნიშნულ საკითხზე

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

აქტივობის შესრულება არ დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.1 ეკონომიკის სხვადასხვა დარგიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების შემცირება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.1.9.: ავტოპარკის მოდერნიზაციისა და ეკოლოგიურად სუფთა ავტომობილების გამოყენების ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ეკოლოგიურად სუფთა ავტომობილების გაზრდილი რაოდენობა	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X				

ამოცანა 4.2 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება

ამოცანა 4.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 4 ქმედება - მიმდინარეობს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ქსელის

ავტომატიზაცია და გაფართოება, ხდება ავტომატური სადგურების მონაცემთა ერთიანი სისტემის შექმნა და მონიტორინგის მონაცემების რეალურ დროში ვებ-გვერდზე განთავსება, საქართველოს ქალაქებში ყოველკვარტალურად ტარდება ჰაერის ხარისხის ინდიკატორული გაზომვები და დაინყო ჰაერის ხარისხის შეფასების რეჟიმის დადგენა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებებისა და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2017 წელს ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ქსელს დაემატა 2 ერთეული ავტომატიზებული სადგური (ქ. ბათუმი, ქ. ქუთაისი)
- ⇒ 2018 წელს ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის ქსელს დაემატა 1 ერთეული ავტომატიზებული სადგური (ქ. რუსთავი) და 1 მობილური სადგური.
- ⇒ 2017 წლიდან გარემოს ეროვნული სააგენტოს ვებ გვერდზე თავსდება რეალურ დროსთან მიახლოებული (ბოლი 24 საათის მონაცემები) ატმოსფეროს ჰაერის დაბინძურების მონიტორინგის ავტომატური სადგურების მონაცემები
- ⇒ 2017 წელს საქართველოს 20 ქალაქში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 523 ინდიკატორული გაზომვა
- ⇒ 2018 წელს საქართველოს 25 ქალაქში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 554 ინდიკატორული გაზომვა. ინდიკატორული გაზომვების მონაცემების განთავსებულია ჰაერის ვებ პორტალზე (air.gov.ge)
- ⇒ ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების რეჟიმის დადგენის მიზნით შემუშავდა და საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 26 ივნისის N383 დადგენილებით დამტკიცდა “ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის სტანდარტების დადგენის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტი”

3.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 1,901,991 ლარი.

- **ქმედება 4.2.1:** მონიტორინგის ქსელის სრული ავტომატიზაცია და შემდგომი გაფართოება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგის არსებული ქსელის თანდათანობითი გაფართოება და ავტომატიზაცია.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს მონიტორინგის ქსელს დაემატა 2 ერთეული ავტომატიზებული სადგური (ქ. ბათუმი, ქ. ქუთაისი);
- 2018 წელს მონიტორინგის ქსელს დაემატა 1 ერთეული ავტომატიზებული სადგური (ქ. რუსთავი) და 1 მობილური სადგური.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები სრულად შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგის ქსელს დაემატა 3 ავტომატიზირებული (სტაციონალური) და 1 მობილური სადგური.

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 3,371,875 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 1,780,122 ლარი.

ამოცანა 4.2 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.2.1.: მონიტორინგის ქსელის სრული ავტომატიზაცია და შემდგომი გაფართოება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
მონიტორინგის ქსელს დამატებული სულ მცირე 3 ახალი ავტომატიზირებული სადგური და 1 მობილური სადგური	სრულად შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 3,371,875	ფაქტობრივი: 1,780,122

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		X				
		განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 4.2.2:** ავტომატური სადგურების მონაცემთა მართვის ერთიანი სისტემის შექმნა და მონიტორინგის მონაცემების რეალურ დროში ვებ-გვერდზე განთავსება
პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: აქტივობას მიზანია ატმოსფერული ჰაერის მონიტორინგის მონაცემების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა ყველა დაინტერესებული მხარისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წლიდან გარემოს ეროვნული სააგენტოს ვებ გვერდზე თავსდება რეალურ დროსთან მიახლოებული (ბოლო 24 საათის მონაცემები) ატმოსფეროს ჰაერის დაბინძურების მონიტორინგის ავტომატური სადგურების მონაცემები;
- გარემოსდაცვითი განათლებისა და ინფორმაციის ცენტრთან თანამშრომლობით დასრულდა მუშაობა ჰაერის ვებ პორტალზე (air.gov.ge), სადაც ყველა მონაცემი ასახულია რეალურ დროში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი სრულად შესრულდა - ფუნქციონირებს ჰაერის ვებ-პორტალი, სადაც ყველა მონაცემი ასახულია რეალურ დროში.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.2 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.2.2.: ავტომატური სადგურების მონაცემთა მართვის ერთიანი სისტემის შექმნა და მონიტორინგის მონაცემების რეალურ დროში ვებ-გვერდზე განთავსება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
ვებ-გვერდზე რეალურ დროში განთავსებული მონიტორინგის მონაცემები	სრულად შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		X	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია
	სტატუსი					X

- **ქმედება 4.2.4:** ყოველკვარტალურად ჰაერის ხარისხის ინდიკატორული გაზომვების ჩატარება საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

აქტივობის მიზანი: აქტივობის მიზანია საქართველოს ქალაქებში ჰაერის ხარისხის ინდიკატორული გაზომვების რეგულარული ჩატარება და მიღებული ყველა დაინტერესებული მხარისთვის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს საქართველოს 20 ქალაქში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 523 ინდიკატორული გაზომვა;
- 2018 წელს საქართველოს 25 ქალაქში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 554 ინდიკატორული გაზომვა;
- ინდიკატორული გაზომვების მონაცემების განთავსებულია ჰაერის ვებ პორტალზე (air.gov.ge).

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი სრულად შესრულდა - მიმდინარეობს ჰაერის ხარისხის რეგულარული ინდიკატორული გაზომვები, რომლის შედეგებიც ხელმისაწვდომია ყველა დაინტერესებული მხარისთვის.

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგინდა 399,897 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 121,869 ლარი.

ამოცანა 4.2 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.2.4.: ყოველკვარტალურად ჰაერის ხარისხის ინდიკატორული გაზომვების ჩატარება საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გამოქვეყნებული კვარტალური ანგარიშები ჰაერის ხარისხის შესახებ კონკრეტული დამაბინძურებლების კუთხით	შესრულებული: ანგარიშები გამოქვეყნებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 399,897	ფაქტობრივი: 121,869

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **ქმედება 4.2.5:** ჰაერის ხარისხის შეფასების რეჟიმისა და კრიტერიუმების დადგენა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების და მისი დაბინძურების პრევენციისა და შემცირებისთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების ევროპული სტანდარტების დანერგვას, რომლის საშუალებით, ევროპული კრიტერიუმების შესაბამისად, გაუმჯობესდება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის კონტროლის, მონიტორინგისა და შეფასების არსებული პრაქტიკა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასების რეჟიმის დადგენის მიზნით შემუშავდა და საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 26 ივნისის N383 დადგენილებით დამტკიცდა “ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის სტანდარტების დადგენის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტი”. შედეგად, 2018 წლის 1 აგვისტოდან ქვეყანაში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შეფასება თანამედროვე ევროპული სტანდარტების საფუძველზე ხორციელდება.
- მიმდინარეობს „ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2008/50/EC და 2004/107/EC დირექტივების შესაბამისად საქართველოში ატმოსფერული ჰაერის მაგნი ნივთიერებებით დაბინძურების დონეზე დაკვირვების პუნქტების/სადგურების მინიმალური სტანდარტული რაოდენობის, განლაგებისა და ფუნქციონირების წესების, აგრეთვე დაბინძურების დონის გაზომვის სტანდარტული მეთოდების ჩამონათვალის

ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის მომზადება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორები უმეტესწილად შესრულდა - მიღებულია კანონქვემდებარე აქტი „ჰაერის ხარისხის სტანდარტების შესახებ“, ხოლო ჰაერის ხარისხის შეფასების მოთხოვნებთან დაკავშირებით კანონქვემდებარე აქტს შემუშავების პროცესშია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.2 ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.2.5.: ჰაერის ხარისხის შეფასების რეჟიმისა და კრიტერიუმების დადგენა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისად
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული კანონქვემდებარე აქტი „ჰაერის ხარისხის სტანდარტების შესახებ“; მიღებული კანონქვემდებარე აქტი ჰაერის ხარისხის შეფასების მოთხოვნებთან დაკავშირებით;	შესრულებული: სრულად შესრულდა ნაწილობრივ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
				X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 4.3 გაფრქვევების ინვენტარიზაციის სახელმწიფო სისტემის გაუმჯობესება და გაფრქვევების პროგნოზირების სისტემის დანერგვა

ამოცანა 4.3-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 2 ქმედება - შეიქმნა სტაციონალური წყაროებისა და მათი წლიური გაფრქვევების აღრიცხვის ელექტრონული სისტემა და თანდათანობით უმჯობესდება ეკონომიკის სხვადასხვა დარგებიდან გაფრქვევების ინვენტარიზაცია. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ დაინერგა სტაციონარული წყაროებისა და მათი წლიური გაფრქვევების აღრიცხვის ელექტრონული სისტემა (emoe.gov.ge)
- ⇒ მომზადდა 2007-2017 წლების ეროვნული ანგარიში წლიური გაფრქვევების შესახებ (სექტორების მიხედვით)

3.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 141,000 ლარი.

- **ქმედება 4.3.1:** სტაციონალური წყაროებისა და მათი წლიური გაფრქვევების აღრიცხვის ელექტრონული ონლაინ სისტემის დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ჰაერის დაბინძურებაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს სამრეწველო სექტორსაც. ჩვეულებრივ, ჰაერში არსებული მყარი ნაწილაკების 64% სამრეწველო სექტორზე მოდის. ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების ეფექტიანი ღონისძიებების დაგეგმვის ერთ-ერთ ხელშემშლელ ფაქტორს სამრეწველო სექტორიდან ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების ანგარიშგების მოძველებული სისტემის არსებობა წარმოადგენდა. აღნიშნული ხარვეზის გამოსასწორებლად საჭირო იყო მონაცემების შეგროვებისა და ანგარიშგების ელექტრონული სისტემის შექმნა, რითაც გაიზარდებოდა გაფრქვევების აღრიცხვის ხარისხი და გამართივდებოდა აღრიცხვა-ანგარიშგების პროცესი.

განხორციელებული ღონისძიებები

- სამრეწველო სექტორიდან გაფრქვევების აღრიცხვის ხარისხის გაზრდისა და ანგარიშგება-აღრიცხვის პროცესის გამართივების მიზნით დაინერგა სტაციონარული წყაროებისა და მათი წლიური გაფრქვევების აღრიცხვის ელექტრონული სისტემა (emoe.gov.ge). სისტემის საშუალებით 2017 წლიდან ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს მფლობელები წლიურ ანგარიშგებას გაცილებით უფრო მარტივად - ელექტრონულად ახორციელებენ;
- საზოგადოების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით, მიღებული ინფორმაცია პორტალზე ქვეყნდება (ინტერაქტიული ვებ-რუკა): map.emoe.gov.ge

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - შეიქმნა სტაციონარული წყაროებიდან გაფრქვევების აღრიცხვის მოქმედი ელექტრონული ონლაინ სისტემა (emoe.gov.ge), სტაციონარული წყაროებისა და მათი წლიური გაფრქვევების საძიებო სისტემა და ინტერაქტიული რუკა (map.emoe.gov.ge)

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 141,000 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 141,000 ლარი.

ამოცანა 4.3 გაფრქვევების ინვენტარიზაციის სახელმწიფო სისტემის გაუმჯობესება და გაფრქვევების პროგნოზირების სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.3.1.: სტაციონალური წყაროებისა და მათი წლიური გაფრქვევების აღრიცხვის ელექტრონული ონლაინ სისტემის დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2017
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სტაციონარული წყაროებიდან გაფრქვევების აღრიცხვის მოქმედი ელექტრონული ონლაინ სისტემა სტაციონარული წყაროებისა და მათი წლიური გაფრქვევების საძიებო სისტემა და ინტერაქტიული რუკა	შესრულებული: ონლაინ-სისტემა ფუნქციონირებს ინტერაქტიული რუკა შემუშავებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 141,000	ფაქტობრივი: 141,000

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი					X

• **ქმედება 4.3.2:** ეკონომიკის სხვადასხვა დარგებიდან გაფრქვევების ინვენტარიზაციის შემდგომი განვითარება და პროგნოზირების სისტემის დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ძირითადი წყაროების იდენტიფიცირებისა და მათგან გაფრქვევების შემცირების ეფექტიანი პოლიტიკის შემუშავებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევების აღრიცხვის გაუმჯობესება და გაფრქვევათა პროგნოზირების სისტემის შექმნა, რასაც სწორედ აღნიშნული ქმედება ისახავს მიზნად.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ყოველწლიურად წარმოებს და ეტაპობრივად უმჯობესდება ეკონომიკის სხვადასხვა დარგებიდან გაფრქვევების ინვენტარიზაცია;
- მომზადდა 2007-2017 წლების ეროვნული ანგარიში წლიური გაფრქვევების შესახებ (სექტორების მიხედვით);
- დაიწყო მუშაობა გაფრქვევების პროგნოზირების სისტემის დანერგვაზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - მომზადდა 2007-2017 წლების ეროვნული ანგარიში წლიური გაფრქვევების შესახებ. გაიზარდა გაფრქვევების ინვენტარიზაციის მასშტაბი და გაუმჯობესდა ხარისხი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 4.3 გაფრქვევების ინვენტარიზაციის სახელმწიფო სისტემის გაუმჯობესება და გაფრქვევების პროგნოზირების სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 4.3.2.: ეკონომიკის სხვადასხვა დარგებიდან გაფრქვევების ინვენტარიზაციის შემდგომი განვითარება და პროგნოზირების სისტემის დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ეროვნული ანგარიში წლიური გაფრქვევების შესახებ გაფრქვევების ინვენტარიზაციის მასშტაბის გაზრდა და ხარისხის გაუმჯობესება მიმდინარეობს გაფრქვევების პროგნოზირება	შესრულებული: ეროვნული ანგარიში მომზადებულია და ეტაპობრივად უმჯობესდება ეკონომიკის სხვადასხვა დარგებიდან გაფრქვევების ინვენტარიზაცია ამ ეტაპზე პროგნოზირება არ კეთდება
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

თავი 5: ნარჩენების მართვა

თავი 5 - ნარჩენების მართვა - მოიცავს 3 ამოცანას და ჯამში 16 ქმედებას. ამოცანები ორიენტირებულია ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბებაზე, ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე, ასევე, „დამბინრძურებელი იხდის“ პრინციპისა და მწარმოებელის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელებაზე.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით. მთლიანობაში, 2017-2018 წლებში თავი ქმედებათა შესრულების ჯამურმა დანახარჯებმა შეადგინა 13,602,867 ლარი.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება

ამოცანა 5.1-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 8 ქმედება - მიმდინარეობს ნარჩენების მართვის კანონმდებლობის ევროკავშირის მოთხოვნებთან ჰარმონიზაცია, ხდება საქართველოს კონვენციების ვალდებულებების ნარჩენების მართვის ეროვნულ კანონმდებლობაში გადმოტანა, შემუშავდა ნარჩენების მართვის გეგმები საქართველოს ყველა მუნიციპალიტეტისთვის, მიმდინარეობს კომპანიების ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავება და მათი განხორციელების მონიტორინგი, შეიქმნა ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების სისტემა, დაწყებულია სახიფათო ნარჩენების მართვის სისტემის ჩამოყალიბება, დაწყებულია მწარმოებლისთვის კონკრეტული ვალდებულებების განსაზღვრა ნარჩენების თითოეული ნაკადისთვის და იგეგმება ნარჩენების შეგროვების მინიმალური მაჩვენებლის მიღწევა. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და საქართველოს მუნიციპალიტეტების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მიღებული იქნა მთავრობის 4 დადგენილება ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებით
- ⇒ შემუშავებულია ახალი კანონპროექტი „ნარჩენების იმპორტის, ექსპორტის და ტრანზიტის შესახებ“, რომელიც სრულ შესაბამისობაშია ბაზელის კონვენციის მოთხოვნებთან
- ⇒ ყველა მუნიციპალიტეტს (გარდა ქ. თბილისისა) შემუშავებული და დამტკიცებული აქვს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა
- ⇒ შეთანხმებულია 1500-მდე კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა
- ⇒ 4000-მდე კომპანიას დანიშნული ჰყავს გარემოსდაცვითი მმართველი და მათი ვინაობის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილია სამინისტროში
- ⇒ შემუშავებულია და 2018 წლის 1 იანვრიდან ფუქციონირებს ნარჩენების მართვის ელექტრონული სისტემა (waste.moe.gov.ge)
- ⇒ 2017 წლის პირველი იანვრიდან 2018 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით ნარჩენების მართვის ელექტრონულ სისტემაში დარეგისტრირდა 650 ორგანიზაცია და წარმოდგენილი იქნა ნარჩენების ტრანსპორტირების 30 000-მდე ფორმა
- ⇒ ნარჩენების თითოეული ნაკადისათვის შემუშავდა საკანონმდებლო აქტების პროექტები

5.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 5.1.1:** ნარჩენების მართვის კანონმდებლობის ჰარმონიზება ევროკავშირის მოთხოვნებთან
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანს ნარჩენების მართვის სფეროში თანამედროვე ევროპული პრაქტიკის დანერგვა და ასოცირების შესახებ შეთანხმების მოთხოვნების შესრულება

წარმოადგენს, რომლის თანახმადაც საქართველო ვალდებულია მოახდინოს ეროვნული კანონმდებლობის ევროპული კანონმდებლობას დაახლოება.

განხორციელებული ღონისძიებები

მიღებული იქნა მთავრობის დადგენილებები:

- „სამედიცინო ნარჩენების მართვა“ დამტკიცების შესახებ“;
- „ნარჩენების ინსინერაციისა და თანაინსინერაციის პირობების დამტკიცების თაობაზე“
- „ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტისა (მათ შორის, ცხოველური ნარჩენების) და მეორეული პროდუქტის, რომლებიც არ არის გამიზნული ადამიანის მიერ მოხმარებისათვის, ჯანმრთელობისა და ამ საქმიანობასთან დაკავშირებული ბიზნესოპერატორის აღიარების წესების“ დამტკიცების შესახებ;
- „პლასტიკისა და ბიოდეგრადირებადი პარკების რეგულირების წესის დამტკიცების შესახებ“

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი უმეტესწილად შესრულებულია - მიღებულია 4 ახალი საკანონმდებლო აქტი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.1.: ნარჩენების მართვის კანონმდებლობის ჰარმონიზება ევროკავშირის მოთხოვნებთან
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ნარჩენების მართვის ეროვნული კანონმდებლობა დირექტივებთან/რეგულაციებთან შესაბამისობაშია	შესრულებული: მიღებულია 4 საკანონმდებლო აქტი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 5.1.2:** ნარჩენების მართვის ეროვნულ კანონმდებლობაში საერთაშორისო კონვენციების ვალდებულებების განხორციელება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოს და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულებების გარდა საქართველოს სხვადასხვა საერთაშორისო კონვენციებით განსაზღვრული ვალდებულებებიც გააჩნია - ერთ-ერთი მათგანია ბაზელის კონვენცია (სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვასა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ). აღნიშნული ქმედება ეროვნული კანონმდებლობის ბაზელის კონვენციასთან შესაბამისობაში მოყვანას ეხება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია ახალი კანონპროექტი „ნარჩენების იმპორტის, ექსპორტის და ტრანზიტის შესახებ“, რომელიც სრულ შესაბამისობაშია ბაზელის კონვენციის მოთხოვნებთან. კანონის პროექტი უახლოეს მომავალში წარედგინება საქართველოს პარლამენტს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - ახალი კანონპროექტი „ნარჩენების იმპორტის, ექსპორტის და ტრანზიტის შესახებ“ შემუშავებულია, თუმცა ჯერ არ დამტკიცებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.2.: ნარჩენების მართვის ეროვნულ კანონმდებლობაში საერთაშორისო კონვენციების ვალდებულებების განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განახლებული კანონმდებლობა (საქართველოს კანონი „ნარჩენების იმპორტის, ექსპორტისა და ტრანზიტის შესახებ“), ბაზელის კონვენციასთან შესაბამისობაშია	შესრულებული: კანონპროექტი შემუშავებულია, თუმცა ჯერ არ დამტკიცებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 5.1.3:** პირველი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმების (5-წლიანი) შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: მუნიციპალიტეტები

ქმედების მიზანი: ნარჩენების მართვის კოდექსის თანახმად თითოეული მუნიციპალიტეტმა უნდა შეიმუშაოს და დამტკიცოს მის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის 5 წლიანი გეგმა. მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა უნდა შეესაბამებოდეს ნარჩენების მართვის ეროვნულ სტრატეგიას და ნარჩენების მართვის ეროვნულ სამოქმედო გეგმას. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მონაწილეობს აღნიშნული სამოქმედო გეგმების შემუშავებაში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- დღეისათვის ყველა მუნიციპალიტეტს (გარდა ქ. თბილისისა) შემუშავებული და დამტკიცებული აქვს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ქ. თბილისისათვის, USAID-ის დახმარებით, მიმდინარეობს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმის შემუშავება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი უმეტესწილად შესრულებულია - გარდა ქ. თბილისისა, ყველა მუნიციპალიტეტს დამტკიცებული აქვს ნარჩენების მართვის გეგმები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.3.: პირველი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმების (5-წლიანი) შემუშავება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	მუნიციპალიტეტები
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული ნარჩენების მართვის გეგმები ყველა მუნიციპალიტეტისთვის	შესრულებული: ქ. თბილისის გარდა ყველა მუნიციპალიტეტს დამტკიცებული აქვს ნარჩენების მართვის გეგმები
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 5.1.4:** კომპანიების ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავების/განხორციელების მონიტორინგი და კონტროლი

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ნარჩენების მართვის კოდექსის შესაბამისად საქართველოში მოქმედ კომპანიებს აქვთ ვალდებულება შეიმუშაონ და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმონ კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- სამინისტროს მიერ შეთანხმებულია 1500-მდე კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა;
- 4000-მდე კომპანიას დანიშნული ჰყავს გარემოსდაცვითი მმართველი და მათი ვინაობის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილია სამინისტროში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი უმეტესწილად შესრულებულია - შეთანხმებულია 1500-მდე კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა. თუმცა პროცესი ამ ეტაპზე არ ჩერდება და გაგრძელდება მომდევნო წლებშიც.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.4.: კომპანიების ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავების/განხორციელების მონიტორინგი და კონტროლი
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებული კომპანიების ნარჩენების მართვის გეგმების რაოდენობა	შესრულებული: შეთანხმებულია 1500-მდე კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
				X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 5.1.5:** ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების სისტემის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება ითვალისწინებდა ელექტრონული სისტემის შექმნას, სადაც შეიქმნებოდა ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების ოპერატორების რეესტრი -

აღნიშნულ სისტემას ასევე უნდა გაეადვილებოდა ოპერატორებისთვის მართვის გეგმების წარდგენა და ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების წლიური ფორმების წარდგენა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია და 2018 წლის 1 იანვრიდან ფუქციონირებს ნარჩენების მართვის ელექტრონული სისტემა (waste.moe.gov.ge).
ნარჩენების მართვის ელექტრონულ სისტემაში მიმდინარეობს:
 - სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმების შევსება/წარდგენა;
 - კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმების წარდგენა;
 - რეგისტრაციას დაქვემდებარებული საქმიანობის შესახებ განაცხადების წარდგენა და შეთანხმება;
 - ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების წლიური ფორმების წარდგენა (მათ შორის წლიურ ანგარიშები წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობის, ნაგავსაყრელზე ნარჩენების განთავსების, ნარჩენების შეგროვების და დამუშავების შესახებ).
- 2017 წლის პირველი იანვრიდან 2018 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით ნარჩენების მართვის ელექტრონულ სისტემაში დარეგისტრირდა 650 ორგანიზაცია და წარმოდგენილი იქნა ნარჩენების ტრანსპორტირების 30 000-მდე ფორმა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი შესრულებულია - ფუქციონირებს ნარჩენების მართვის ელექტრონული სისტემა (waste.moe.gov.ge), რომელშიც დარეგისტრირებულია 650 ორგანიზაცია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.5.: ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების სისტემის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების ოპერატორების რეგისტრირების/სერტიფიცირების შექმნილი და დამტკიცებული სისტემა	შესრულებული: სისტემა ფუქციონირებს
რეგისტრირებული/სერტიფიცირებული ოპერატორების რაოდენობა	სისტემაში დარეგისტრირებულია 650 ორგანიზაცია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X				
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 5.1.6:** სახიფათო ნარჩენების მართვის ეროვნული სისტემის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება ითვალისწინებს საქართველოში სახიფათო ნარჩენების მართვის მოქმედი წესების შეფასებას და სახიფათო ნარჩენების ინვენტარიზაციას, რის შემდეგაც უნდა ჩამოყალიბდეს თანამედროვე პრინციპებზე დაფუძნებული სახიფათო ნარჩენების მართვის სისტემის კონცეფცია და დაიწყოს აღნიშნული სისტემის შექმნა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ, ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) მიერ დაფინანსებულ პროექტის და ევროკავშირის ტექნიკური დახმარების პროექტის ფარგლებში, ჩატარდა სახიფათო ნარჩენების მართვის შეფასება, ტექნიკური ეკონომიკური კვლევა, ინვენტარიზაცია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

აქტივობა ნაწილობრივ შესრულებულია - ჩატარდა სახიფათო ნარჩენების მართვის შეფასება, ტექნიკური ეკონომიკური კვლევა და ინვენტარიზაცია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.6.: სახიფათო ნარჩენების მართვის ეროვნული სისტემის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სახიფათო ნარჩენების განცალკევებული შეგროვების შექმნილი სისტემა რეგისტრირებული/სერტიფიცირებული ოპერატორების რაოდენობა	შესრულებული: პროცესი მხოლოდ საწყის ეტაპზე არ დაწყებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 5.1.7:** კონკრეტული ვალდებულებების განსაზღვრა მწარმოებლებისთვის პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ნარჩენების მართვის კოდექსის შესაბამისად, 2019 წლის 1 დეკემბრიდან უნდა ამოქმედდეს მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების პრინციპი. ამისთვის აუცილებელია ნორმატიული აქტებით კონკრეტულად განისაზღვროს რა ვალდებულებები აქვთ სხვადასხვა მწარმოებლებს.

განხორციელებული ღონისძიებები

ნარჩენების თითოეული ნაკადისათვის შემუშავებულია საკანონმდებლო აქტების პროექტები:

- „შეფუთვისა და შესაფუთი მასალის ნარჩენების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“
- „ბატარებისა და აკუმულატორების ნარჩენების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“
- „ხმარებიდან ამოღებული სატრანსპორტო საშუალებების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“
- „გამოყენებული საბურავების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“
- „ნარჩენი ზეთების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“
- „ნარჩენი ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების მართვის შესახებ“

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორი ნაწილობრივ შესრულებულია - შემუშავებულია საკანონმდებლო აქტები ნარჩენების თითოეული ნაკადისათვის, თუმცა ჯერ არ არის დამტკიცებული.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.7.: კონკრეტული ვალდებულებების განსაზღვრა მწარმოებლებისთვის
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: კანონმდებლობა მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების (მგვ) შესახებ ძალაშია	შესრულებული: შემუშავებულია საკანონმდებლო აქტები ნარჩენების თითოეული ნაკადისათვის, თუმცა ჯერ არ არის დამტკიცებული
ბიუჯეტი	

საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -
---------------	---------------

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		
შესრულებ ის შეფასება	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **ქმედება 5.1.8:** ნარჩენების შეგროვების მინიმალური მაჩვენებლის მიღწევა პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ნარჩენების მართვის კოდექსში განსაზღვრულია 2020 წლისთვის შესაგროვებელი ნარჩენების სამიზნე მაჩვენებლები - მუნიციპალური ნარჩენების 90% და სახიფათო ნარჩენების 50%.

განხორციელებული ღონისძიებები

- თითოეულ მუნიციპალიტეტს შემუშავებული და დამტკიცებული აქვს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა, სადაც 2020 წლისათვის განსაზღვრული აქვთ შესაბამისი მაჩვენებლის მიღწევა;
- სახიფათო ნარჩენების ახალი სისტემის შექმნა მხოლოდ სანყის ეტაპზეა. თუმცა არსებული წესებიდან გამომდინარე, კომპანიების მიერ წარმოდგენილი გეგმების მიხედვით, სახიფათო ნარჩენები გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის (მყარი ნარჩენების მართვის) მქონე კომპანიებს (გარდა ზოგიერთი კატეგორიის ნარჩენებისა მაგ: წილა, ნაცარი და სხვა.).

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულებულია - მუნიციპალიტეტებს შემუშავებული და დამტკიცებული აქვს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა, სადაც 2020 წლისათვის განსაზღვრული აქვთ შესაბამისი მაჩვენებლის მიღწევა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.1 ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.1.8.: ნარჩენების შეგროვების მინიმალური მაჩვენებლის მიღწევა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შეგროვებულია: მუნიციპალური ნარჩენები - 90% სახიფათო ნარჩენები - 50%	შესრულებული: მუნიციპალიტეტებს შემუშავებული და დამტკიცებული აქვს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა, სადაც 2020 წლისათვის

	განსაზღვრული აქვთ შესაბამისი მაჩვენებლის მიღწევა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	
	სტატუსი		X				

ამოცანა 5.2 ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარება

ამოცანა 5.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 4 ქმედება - მიმდინარეობდა არსებული ოფიციალური ნაგავსაყრელების დახურვა და გარდამავალ პერიოდში მათი მართვის გაუმჯობესება, იგეგმება სტიქიური ნაგავსაყრელების დახურვა, დაიწყო რეგიონული ნაგავსაყრელების მოწყობა და საწყის ეტაპზე სახიფათო ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურის განვითარება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროსა და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებისა და საქართველოს მუნიციპალიტეტების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2017-2018 წლებში კეთილმოეწყო 2 ნაგავსაყრელი
- ⇒ 2017-2018 წლებში დაიხურა 5 ნაგავსაყრელი
- ⇒ ყველა მუნიციპალიტეტს შემუშავებული და დამტკიცებული აქვს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმები, სადაც 2020 წლისათვის განერილია სტიქიური ნაგავსაყრელების ლიკვიდაციის ღონისძიებები
- ⇒ დაიწყო ქუთაისი რეგიონული ნაგავსაყრელის მშენებლობა
- ⇒ იმართება 5 ნარჩენების გადამტვირთ სადგური
- ⇒ სახიფათო ნარჩენების დამუშავების გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა გაიცა 67 კომპანიაზე
- ⇒ სახიფათო ნარჩენების შეგროვება ტრანსპორტირებაზე რეგისტრირებულია 100-ზე მეტი კომპანია

5.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 13,602,867 ლარი.

- **ქმედება 5.2.1:** არსებული ოფიციალური ნაგავსაყრელების დახურვა და გარდამავალ პერიოდში მათი მართვის და ოპერირების გაუმჯობესება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო; შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების კომპანია“

ქმედების მიზანი: შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების კომპანია“ ამჟამად მართავს 54 (31 განახლებული და 23 დახურული) მუნიციპალურ ნაგავსაყრელს - კომპანიის მიზანია არსებული ნაგავსაყრელების მართვა, კეთილმოწყობა, ეტაპობრივი დახურვა, გარდამავალ პერიოდში მათი ოპერირების გაუმჯობესება და ახალი ევროსტანდარტების შესაბამისი რეგიონული ნაგავსაყრელების მშენებლობა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- კეთილმოწყობილია 2 ნაგავსაყრელი;
- დახურულია 5 ნაგავსაყრელი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულებულია - საანგარიშო პერიოდში კეთილმოწყობა 2 და დახურვა 5 ნაგავსაყრელი. თუმცა ქმედება 2020 წლამდე გრძელდება.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი განსაზღვრული იყო 18,000,000 ლარის ოდენობით. თუმცა საანგარიშო პერიოდის საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 1,459,625 ლარს, ხოლო ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 1,238,850 ლარი.

ამოცანა 5.2 ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.2.1.: არსებული ოფიციალური ნაგავსაყრელების დახურვა და გარდამავალ პერიოდში მათი მართვის და ოპერირების გაუმჯობესება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო; შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების კომპანია“
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განახლებული ნაგავსაყრელების რაოდენობა დახურული ნაგავსაყრელების რაოდენობა	შესრულებული: 2 ნაგავსაყრელი 5 ნაგავსაყრელი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,459,625	ფაქტობრივი: 1,238,850

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **ქმედება 5.2.2:** სტიქიური ნაგავსაყრელების დახურვა

პასუხისმგებელი უწყება: მუნიციპალიტეტები

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოში არსებული არაოფიციალური, სტიქიური ნაგავსაყრელების თანდათანობითი ლიკვიდაცია.

განხორციელებული ღონისძიებები

- თითოეულ მუნიციპალიტეტს შემუშავებული და დამტკიცებული აქვს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა, სადაც 2020 წლისათვის განწერილი აქვთ სტიქიური ნაგავსაყრელების ლიკვიდაციის ღონისძიებები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - მუნიციპალიტეტების მიერ დამტკიცებული ნარჩენების მართვის გეგმები ითვლისწინებს სტიქიური ნაგავსაყრელების ლიკვიდაცია, თუმცა საანგარიშო პერიოდში ამ კუთხით ჯერ განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ მონაცემები არ არის.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.2 ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.2.2.: სტიქიური ნაგავსაყრელების დახურვა
პასუხისმგებელი უწყება:	მუნიციპალიტეტები
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დახურული ნაგავსაყრელების რაოდენობა	შესრულებული: ამ ეტაპზე არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი				X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	
	სტატუსი		X				

• **ქმედება 5.2.3:** თანამედროვე რეგიონული ნაგავსაყრელებისა და ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მონყობა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო; შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების კომპანია“

ქმედების მიზანი: შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების კომპანია“ მიზნად ისახავს მუნიციპალური ნაგავსაყრელების დახურვას, ახალი ევროსტანდარტების შესაბამისი

რეგიონული ნაგავსაყრელების მშენებლობასა და ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტის ფარგლებში განხორციელდა ქუთაისის რეგიონული ნაგავსაყრელის მშენებლობის საერთაშორისო ტენდერი და შერჩეულ კომპანიასთან გაფორმდა ხელშეკრულება;
- ცვლილება შევიდა ქვემო ქართლის მყარი ნარჩენების მართვის პროექტში და 2019 წლიდან დაიწყო რეგიონული ნაგავსაყრელის მშენებლობისთვის საჭირო საპროექტო სამუშაოები;
- კახეთისა და სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონებში მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობს განმახორციელებელი და დამხმარე ღონისძიებების საკონსულტაციო კომპანიების შერჩევის პროცედურები და 2019 წლიდან განხორციელდება საპროექტო სამუშაოები;
- ცენტრალური საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობს საკონსულტაციო კომპანიის შერჩევა მცხეთა-მთიანეთის, შიდა ქართლისა და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონების ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევის განსახორციელებლად;
- შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების კომპანია“ მართავს 5 ნარჩენების გადამტვირთ სადგურს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულებულია - დაწყებულია 1 რეგიონული ნაგავსაყრელის მშენებლობა და მიმდინარეობს 3 რეგიონული ნაგავსაყრელი საპროექტო სამუშაოები. იმართება 5 ნარჩენების გადამტვირთ სადგური.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი განსაზღვრული იყო 324,000,000 ლარის ოდენობით. თუმცა საანგარიშო პერიოდის საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 15,300,000 ლარს, ხოლო ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 12,364,017 ლარი.

ამოცანა 5.2 ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.2.3.: თანამედროვე რეგიონული ნაგავსაყრელებისა და ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო; შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების კომპანია“
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: თანამედროვე რეგიონული ნაგავსაყრელების და გადამტვირთავი სადგურების რაოდენობა	შესრულებული: დაწყებულია 1 რეგიონული ნაგავსაყრელის მშენებლობა და მიმდინარეობს 3 რეგიონული ნაგავსაყრელი საპროექტო სამუშაოები. იმართება 5 ნარჩენების გადამტვირთ სადგური.
ბიუჯეტი	

საპროგნოზო: 15,300,000	ფაქტობრივი: 12,364,017
------------------------	------------------------

შესრულება ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	
	სტატუსი		X				

• **ქმედება 5.2.4:** სახიფათო ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურის განვითარება
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის
სამინისტრო

ქმედების მიზანი: სახიფათო ნარჩენების გადაზიდვა/ტრანსპორტირება, დამუშავება,
უსაფრთხოდ განლაგება და შენახვა შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარებას მოითხოვს -
რის შესრულებასაც ემსახურება აღნიშნული ქმედება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- სახიფათო ნარჩენების დამუშავების გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა გაცემულია 67 კომპანიაზე;
- სახიფათო ნარჩენების შეგროვება ტრანსპორტირებაზე რეგისტრირებულია 100-ზე მეტი კომპანია;
- დაგეგმილია სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელის და სხვა წინასწარი დამუშავების ობიექტების მონაცხობა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - სახიფათო ნარჩენების მართვისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურის მონაცხობა ჯერ არ დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.2 ნარჩენების გადამუშავებისა და უსაფრთხო განთავსების ინფრასტრუქტურის განვითარება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.2.4.: სახიფათო ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურის განვითარება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სახიფათო ნარჩენების მართვისთვის მონაცხობილი ინფრასტრუქტურის რაოდენობა	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 5.3 „დამბინძურებელი იხდის პრინციპისა“ და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება

ამოცანა 5.3-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 3 ქმედება (1 ქმედების შესრულება შეწყდა) - საწყის ეტაპზე ნარჩენების მართვის სფეროში კერძო და საჯარო სექტორების თანამშრომლობის ფორმების განსაზღვრა, იგეგმება ცალკეული ზომების მიღები ნარჩენების სპეციფიკური ნაკადების მართვისთვის, ასევე მიზნად არის დასახული მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების წახალისების მექანიზმების შემუშავება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების შესახებ ნორმატიული აქტების პროექტებში გაიწერა კერძო და საჯარო სექტორს (ცენტრალური ხელისუფლება, მუნიციპალიტეტები) შორის თანამშრომლობის ფორმები და მიდგომები

5.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 5.3.1:** ხარჯების ანაზღაურების სისტემის შემუშავება კერძო სექტორისა და მუნიციპალიტეტებისთვის

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ნარჩენების მართვის მომსახურებასთან დაკავშირებული ხარჯების ანაზღაურების ჩამოყალიბება როგორც კერძო სექტორის, ისე მუნიციპალიტეტებისთვის. მნიშვნელოვანია დანახარჯების ანაზღაურების ისეთი სისტემის შემოთავაზება, რომელიც უზრუნველყოფს მუნიციპალურ დონეზე მყარი ნარჩენების მართვის სისტემების მდგრადობას

განხორციელებული ღონისძიებები

- USAID-ის დახმარებით შემუშავებულ იქნა „საქართველოში ნარჩენების მართვის მომსახურების ტარიფებისა და დანახარჯების ანაზღაურების სისტემის შემუშავების ზოგადი მეთოდოლოგია“. აღნიშნულ მეთოდოლოგიის გამოყენება ნარჩენების

მართვის მომსახურების ტარიფების დადგენისთვის იგეგმება რამდენიმე მუნიციპალიტეტის მიერ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედების ინდიკატორების შესრულება ახალი დანაშეულობა - ამ ეტაპზე მხოლოდ ნარჩენების მართვის მომსახურების ტარიფების დადგენის საპილოტე მეთოდოლოგია არსებობს და მხოლოდ მისი გამოყენების შემდეგ იქნება შესაძლებელი მის ეფექტიანობაზე (ან პირიქით) საბარი. ამ ეტაპზე პირველი ნაბიჯები იდგმება მუნიციპალურ დონეზე ნარჩენების მართვის მომსახურების ანაზღაურების სისტემის შემუშავების კუთხით.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.3 „დამბინძურებელი იხდის პრინციპისა“ და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.3.1.: ხარჯების ანაზღაურების სისტემის შემუშავება კერძო სექტორისა და მუნიციპალიტეტებისთვის
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მუნიციპალიტეტებში დანერგილი ნარჩენების მოსაკრებელის ამოღების ეფექტიანი სისტემა და დადგენილი ნაგავსაყრელებზე ნარჩენების მიღების(ჭიშკრის) საფასური კომპანიებისთვის განახლებული სატარიფო სისტემა	შესრულებული: ნარჩენების მოსაკრებელის ამოღების სისტემის შექმნა ახალი დანაშეულობა კომპანიებისთვის სატარიფო სისტემა ჯერ არ განახლებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 5.3.2:** ნარჩენების მართვაში კერძო და საჯარო სექტორების თანამშრომლობის ფორმების განსაზღვრა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ცალკე პოლიტიკური დოკუმენტის შემუშავება, რომელიც განსაზღვრავს ნარჩენების მართვის სფეროში კერძო და საჯარო სექტორებს შორის თანამშრომლობის ფორმებს.

განხორციელებული ღონისძიებები

ქმედების შესრულება შეწყდა - ცალკე პოლიტიკური დოკუმენტის შემუშავება, რომელშიც განისაზღვრება ნარჩენების მართვის სფეროში კერძო და საჯარო სექტორებს შორის თანამშრომლობის ფორმები, აღარ იქნა მიჩნეული მიზანშეწონილად.

სამაგიეროდ, მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების შესახებ ნორმატიული აქტები („შეფუთვისა და შესაფუთი მასალის ნარჩენების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“; „ბატარებისა და აკუმულატორების ნარჩენების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“; „ხმარებიდან ამოღებული სატრანსპორტო საშუალებების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“, „გამოყენებული საბურავების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“, „ნარჩენი ზეთების მართვის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“, „ნარჩენი ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების მართვის შესახებ“) განსაზღვრავენ კერძო და საჯარო სექტორს (ცენტრალური ხელისუფლება, მუნიციპალიტეტები) შორის თანამშრომლობის ფორმებსა და მიდგომებს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება შესრულება შეწყდა - ცალკე პოლიტიკური დოკუმენტის შემუშავება, რომელშიც განისაზღვრება ნარჩენების მართვის სფეროში კერძო და საჯარო სექტორებს შორის თანამშრომლობის ფორმები, არ შესრულდება.

ამოცანა 5.3 „დამბინძურებელი იხდის პრინციპისა“ და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.3.2.: ნარჩენების მართვაში კერძო და საჯარო სექტორების თანამშრომლობის ფორმების განსაზღვრა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული პოლიტიკური დოკუმენტი, რომელიც განსაზღვრავს თანამშრომლობის ფორმებს ნარჩენების მართვაში კერძო და საჯარო სექტორებს შორის	შესრულებული: ქმედების შესრულება შეწყდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი				X	

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი					X	

• **ქმედება 5.3.3:** ზომების მიღება ნარჩენების სხვადასხვა სპეციფიკური ნაკადების მართვისთვის

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ნარჩენების მართვის კოდექსის მიხედვით აუცილებელია სხვადასხვა ტიპის ნარჩენების თანამედროვე სტანდარტებით მართვა - მოცემულია 2020 წლისთვის მისაღწევი სამიზნე მაჩვენებლები სპეციფიკური ნარჩენებისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

მოცემული მაჩვენებლები 2020 წლისათვის მიიღწევა მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების სისტემის შექმნისა და დანერგვის გზით:

- ნორმატიული აქტების შემუშავება და მიღება;
- მუნიციპალიტეტებისა და კერძო სექტორის შესაძლებლობების გაძლიერება;
- მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება;
- მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განმახორციელებელი ორგანიზაციების შექმნა, შესაძლებლობების გაძლიერება და სხვა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - სპეციფიკური ნარჩენების მართვის სამიზნე მაჩვენებლების მისაღწევად ღონისძიებები არ განხორციელებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 5.3 „დამბინძურებელი იხდის პრინციპისა“ და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.3.3.: ზომების მიღება ნარჩენების სხვადასხვა სპეციფიკური ნაკადების მართვისთვის
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სათანადოდ მართული: ბატარეები - 20% ნარჩენი ზეთები -50% შეფუთვის ნარჩენები - 40% ნემ - 20% საბურავები - 50% აკუმულატორები - 60% ხმარებიდან ამოღებული სატრანსპორტო საშუალებები - 20%	შესრულებული: არ შესრულდა

ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი				X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	
	სტატუსი		X				

• **ქმედება 5.3.4: მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების წახალისების მექანიზმების განხორციელება**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება მიზნად ისახავს მწარმოებლის გაფართოებულ ვალდებულებასთან ერთად პეტის ბოთლების შეგროვების დეპოზიტური სისტემის შექმნასა და დანერგვას. (მოსახლეობის მოტივაცია, დაინტერესება ბოთლების შეგროვება/ჩაბარებაზე კომპანიების გაზრდილი ინტერესი რეციკლირებაზე.). ასევე, ქალაქისა და ბიოდეგრადირებადი პარკების წარმოებისა და იმპორტის სტიმულირებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

არ განხორციელებულა

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 5.3 „დამბინძურებელი იხდის პრინციპისა“ და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 5.3.4.: მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების წახალისების მექანიზმების განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემცირებული ნარჩენების და გაზრდილი რეციკლირებული სპეციფიკური ნარჩენების ნაკადის რაოდენობა	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

თავი 6: ქიმიური ნივთიერებების მართვა

თავი 6 - ქიმიური ნივთიერებების მართვა - მოიცავს 3 ამოცანას და ჯამში 18 ქმედებას. ამოცანები ორიენტირებული ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესებაზე, სხვადასხვა სახითათო ქიმიური ნივთიერებების, მაგალითად, მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწალი და ვერცხლისწყლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესებაზე და სახითათო სამრეწველო ობიექტების შემონახვის ინტეგრირებული მართვის სისტემის დანერგვაზე.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით.

ამოცანა 6.1 ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესება

ამოცანა 6.1-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში დაიწყო 4 ქმედების განხორციელება - მიმდინარეობს „ქიმიური ნივთიერებების მართვის შესახებ“ კანონის შემუშავება, დაწყებულია სახითათი ქიმიური ნივთიერებების ერთიანი სახელმწიფო რეესტრის შექმნა, იგეგმება ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურებული ობიექტების იდენტიფიცირების ერთიანი მექანიზმის შექმნა და საერთაშორისო პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობს მუშაობა „ნივთიერებების და ნარევების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“ კანონქვემდებარე აქტის პროექტზე. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მიმდინარეობს „ქიმიური ნივთიერებების მართვის შესახებ“ კანონის პროექტის შემუშავება
- ⇒ დაწყებულია მუშაობა „ნივთიერებების და ნარევების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“ კანონქვემდებარე აქტის პროექტზე

6.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 6.1.1:** „ქიმიური ნივთიერებების მართვის შესახებ“ კანონის შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება ითვალისწინებს ქიმიური ნივთიერებების მართვის სფეროში თანამედროვე საკანონმდებლო ჩარჩოს ჩამოყალიბებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ჩეხეთის განვითარების სააგენტოს (CzDA) მხარდაჭერით მიმდინარე პროექტის - "ქიმიური ნივთიერებების მდგრადი მართვის შესაძლებლობების გაძლიერება" - ფარგლებში მიმდინარეობს „ქიმიური ნივთიერებების მართვის შესახებ“ კანონის პროექტის შემუშავება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - მიმდინარეობს „ქიმიური ნივთიერებების მართვის შესახებ“ კანონპროექტის შემუშავება.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.1 ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.1.1.: „ქიმიური ნივთიერებების მართვის შესახებ“ კანონის შემუშავება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული კანონი „ქიმიური ნივთიერებების მართვის შესახებ“	შესრულებული: კანონი არ არის მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი					X
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი			X			

- **ქმედება 6.1.2:** სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების ერთიანი სახელმწიფო რეესტრის შექმნა და წარმოება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის ფუნქციონირების აუცილებელი პირობაა შესაბამისი ერთიანი რეესტრის შექმნა, სადაც თავს მოიყრის მონაცემები იმპორტირებული, მოხმარებული და ექსპორტირებული ქიმიური ნივთიერებების, ასევე საქართველოში წარმოებული ქიმიური ნივთიერებების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან ერთად, გერმანიის და ჩეხეთის ტექნიკური დახმარების პროექტების ფარგლებში, ახორციელებს შესაბამის ღონისძიებებს საშიში ქიმიური ნივთიერებების ეროვნული რეესტრის შექმნის მიზნით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების ერთიანი რეესტრი ჯერ არ შექმნილა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.1 ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.1.2.: სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების ერთიანი სახელმწიფო რეესტრის შექმნა და წარმოება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების ერთიანი სახელმწიფო მოქმედი რეესტრი	შესრულებული: რეესტრი არ არის შემქნილი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 6.1.3:** ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურებული ობიექტების იდენტიფიცირების ერთიანი მექანიზმის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება მიზნად ისახავს ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურებული ობიექტების გამოვლენის, შემოწმებისა და შემდეგ განსახორციელებელი ღონისძიებების ერთიანი წესების სისტემის შემუშავებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

არ განხორციელდა

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.1 ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.1.3.: ქიმიური ნივთიერებებით დაბინძურებული ობიექტების იდენტიფიცირების ერთიანი მექანიზმის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების ერთიანი სახელმწიფო მოქმედი რეესტრი	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულება ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 6.1.4:** „ნივთიერებების და ნარეგების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“ ნორმატიული აქტის შემუშავება/მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქიმიური ნივთიერებების მართვის სფეროში საკანონმდებლო წესრიგის დამყარებისთვის მნიშვნელოვანია „ნივთიერებების და ნარეგების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“ ნორმატიული აქტის მიღება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ჩეხეთის განვითარების სააგენტოს (CzDA) მხარდაჭერით მიმდინარეობს პროექტი „ქიმიური ნივთიერებების მდგრადი მართვის შესაძლებლობების გაძლიერება“ პროექტის ფარგლებში დაწყებულია მუშაობა „ნივთიერებების და ნარეგების

კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“ კანონქვემდებარე აქტის პროექტზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - „ნივთიერებების და ნარევების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“ კანონქვემდებარე აქტის პროექტი ჯერ არ არის შემუშავებული.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.1 ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.1.4.: „ნივთიერებების და ნარევების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“ ნორმატიული აქტის შემუშავება/მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული ნორმატიული აქტი „ნივთიერებების და ნარევების კლასიფიკაციის, ეტიკეტირების და შეფუთვის შესახებ“	შესრულებული: ნორმატიული აქტი არ არის შემუშავებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება

ამოცანა 6.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 7 ქმედება - განახლდა „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ სტოკჰოლმის კონვენციის ეროვნული იმპლემენტაციის გეგმა“, განხორციელდა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების ინვენტარიზაცია და შეფასდა მათი ზეგავლენა ადამიანებსა და გარემოზე, დაიწყო ვადაგასული პესტიციდებით დაბინძურებული ტერიტორიების შეფასება და შემუშავდა ერთ-ერთი ასეთი ტერიტორიის რემიდიაციის პროექტი, ეტაპობრივად მცირდება ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარება, მიმდინარეობს

მუშაობა ოზონდამშლელი ნივთიერებების შემცველი მონყობილობების იმპორტის კვოტირებისთვის საჭირო საკანონმდებლო აქტის შემუშავებაზე, განხორციელდა ვერცხლისწყაროების შეფასება და დაწყებულია მუშაობა ვერცხლისწყლის და ვერცხლისწყლის ნაერთების მართვისთვის საკანონმდებლო საფუძვლის შექმნაზე. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა“ დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 23 მაისის N247 დადგენილებით
- ⇒ განხორციელდა არსებული (თავდაპირველი) და ახალი მოდ-ების ხელახალი ინვენტარიზაცია და მათი ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
- ⇒ შემუშავდა ახალი სამოქმედო გეგმის პროექტი და ახალი მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ-ების) ინვენტარიზაციის ანგარიში
- ⇒ შეფასებულია იალღუჯას შხამქიმიკატების პოლიგონი, შემუშავებული მისი რემედიაციის პროექტი
- ⇒ 2017 წელს ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარება საბაზისო მოხმარებასთან შედარებით 20%-ით შემცირდა
- ⇒ 2018 წელს ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარება საბაზისო მოხმარებასთან შედარებით 25%-ით შემცირდა
- ⇒ განხორციელდა ვერცხლისწყლის წყაროების იდენტიფიცირება და შეფასება, ასევე მომზადდა „მინამატას პირველადი შეფასების ანგარიში

6.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 6.2.1:** „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ სტოკჰოლმის კონვენციის ეროვნული საიმპლემენტაციო გეგმის“ განახლება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება მიზნად ისახავს სტოკჰოლმის კონვენციის (მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ - რატიფიცირებულია საქართველოს პარლამენტის მიერ 2006 წლის 11 აპრილის N 2840 დადგენილებით) ეროვნული საიმპლემენტაციო გეგმის განახლებას. სტოკჰოლმის კონვენცია მიზნად ისახავს ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვას მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების მავნე ზემოქმედებისგან.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) დაფინანსებით და გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამის (UNEP) ტექნიკური მხარდაჭერით მომზადდა ეროვნული

სამოქმედო გეგმის (NIP) განახლებული ვერსია კონვენციაში დამატებული ახალი მოდელების გათვალისწინებით;

- „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა“ დამტკიცებულია საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 23 მაისის N247 დადგენილებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - “მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა” დამტკიცებულია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.2.1.: „მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების შესახებ სტოკჰოლმის კონვენციის ეროვნული საიმპლემენტაციო გეგმის“ განახლება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განახლებული „მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების შესახებ სტოკჰოლმის კონვენციის ეროვნული იმპლემენტაციის გეგმა“	შესრულებული: განახლებული ეროვნული გეგმა შემუშავებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	X				
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დანწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

- **ქმედება 6.2.2:** მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების ინვენტარიზაცია და აღამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე მათი ზემოქმედების შეფასება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება მიზნად ისახავს თავდაპირველი და ახალი მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების (POPs) ინვენტარიზაციასა და მათი ს ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე ზემოქმედების შესწავლას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- GEF/UNEP პროექტის - „მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების (POPs) შესახებ სტოკჰოლმის კონვენციის განხორციელებასთან დაკავშირებული საქართველოს ეროვნული საიმპლემენტაციო გეგმის განხილვა და განახლება“ ფარგლებში, სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობით, განხორციელდა არსებული (თავდაპირველი) და ახალი მოდ-ების ხელახალი ინვენტარიზაცია და მათი ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე ზემოქმედების შეფასება;
- შემუშავდა ახალი სამოქმედო გეგმის პროექტი და ახალი მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების (მოდ-ების) ინვენტარიზაციის ანგარიში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - “მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების შესახებ 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა” დამტკიცებულია (საქართველოს მთავრობის დადგენილება №247, 23 მაისი, 2018 წელი).

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.2.2.: მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების ინვენტარიზაცია და ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე მათი ზემოქმედების შეფასება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ინვენტარიზაციის მომზადებული ანგარიში	შესრულებული: ინვენტარიზაციის ანგარიში მომზადებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	X				
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

- **ქმედება 6.2.3:** ვადაგასული პესტიციდებით დაბინძურებული ტერიტორიების შეფასება და რემედიაციის ღონისძიებების განხორციელება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება მიზნად ისახავს ვადაგასული პესტიციდებით დაბინძურებული ტერიტორიების შეფასებას, აღნიშნული ტერიტორიების რეკულტივაციის ღონისძიებების განხორციელებას და განხორციელებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შეფასებულია იაღლუჯას შხამქიმიკატების პოლიგონი, შემუშავებული მისი რემედიაციის პროექტი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - შხამქიმიკატებით დაბინძურებული ტერიტორიების რეკულტივირება ჯერ არ დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.2.3.: ვადაგასული პესტიციდებით დაბინძურებული ტერიტორიების შეფასება და რემედიაციის ღონისძიებების განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ვადაგასული პესტიციდებით დაბინძურებული რეკულტივირებული ტერიტორიების რაოდენობა	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 6.2.6:** ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარების შემცირება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ოზონდამშლელი ნივთიერებები (ოდნ) და მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები (მოდ) საქართველოში არ ინარმოება, მათი იმპორტი და ტრანზიტი კი აკრძალულია ან მკაცრად კონტროლდება. საქართველო 1996 წლიდან არის ოზონის შრის დაცვის შესახებ კონვენციისა და ოზონის შრის დამშლელ ნივთიერებათა შესახებ მონრეალის ოქმის მხარე. აღნიშნული მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი ხელშეკრულებების ვალდებულებების შესაბამისად საქართველო ეტაპობრივად ამცირებს ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარება საბაზისო მოხმარებასთან შედარებით 20%-ით შემცირდა;
- 2018 წელს ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარება საბაზისო მოხმარებასთან შედარებით 25%-ით შემცირდა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარება საბაზისო მოხმარებასთან საანგარიშო პერიოდში 25%-ით შემცირდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.2.6.: ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარების შემცირება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ოზონდამშლელი ნივთიერებების 35%-ით შემცირებული მოხმარება	შესრულებული: ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარება საბაზისო მოხმარებასთან საანგარიშო პერიოდში 25%-ით შემცირდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი		X				
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია	
	სტატუსი		X				

- **ქმედება 6.2.7:** კანონქვემდებარე აქტის შემუშავება ოზონდამშლელი ნივთიერებების შემცველი მონყობილობების იმპორტის კვოტების შემოღების შესახებ

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ოზონდამშლელი ნივთიერებები (ოდნ) და მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები (მოდ) საქართველოში არ იწარმოება, მათი იმპორტი და ტრანზიტი კი აკრძალულია, ან მკაცრად კონტროლდება. საქართველო 1996 წლიდან არის ოზონის შრის დაცვის შესახებ კონვენციისა და ოზონის შრის დამშლელ ნივთიერებათა შესახებ მონრეალის ოქმის მხარე. აღნიშნული მრავალმხრივი გარემოსდაცვითი ხელშეკრულებების ვალდებულებების შესაბამისად საქართველო ეტაპობრივად ამცირებს ოზონდამშლელი ნივთიერებების მოხმარებას (ილენტურია 6.2.6-ის) წლიური საიმპორტო კვოტის დანესების საშუალებით. ოზონდამშლელი ნივთიერებების ქვეყანაში მოხვედრის კიდევ ერთ წყაროს წარმოადგენს მისი შემცველი მონყობილობების იმპორტი. აქედან გამომდინარე, საჭიროა აღნიშნული მონყობილების იმპორტის რეგულირება და შესაბამისი კვოტების დანესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- დაიწყო კვოტის შემოღების შესაძლო ვარიანტების იდენტიფიცირების მიზნით ბაზრის კვლევისთვის მზადება;
- მიმდინარეობს დონორული დახმარების განახლების პროცესი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - კანონქვემდებარე აქტი არ არის მიღებული.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.2.7.: კანონქვემდებარე აქტის შემუშავება ოზონდამშლელი ნივთიერებების შემცველი მონყობილობების იმპორტის კვოტების შემოღების შესახებ
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული კანონქვემდებარე აქტი	შესრულებული: კანონქვემდებარე აქტი არ არის მიღებული.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
--	--	-----------------	----------------------	---------------------	-------------	--

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ქმედება 6.2.9: ვერცხლისწყლის წყაროების პირველადი შეფასება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება მიზნად ისახავს საქართველოში ვერცხლის წყაროების პირველად შეფასებას - ასეთი შეფასება საქართველოში პირველად უნდა გაკეთდეს, რაც მნიშვნელოვნად წაადგება ქვეყანაში ქიმიური ნივთიერებების მართვის სისტემის ჩამოყალიბებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) დაფინანსებით, საქართველოში გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ერთობლივი პროექტის - „მინამატას კონვენციის რატიფიცირებისა და მისი აღსრულების მიზნით საქართველოში გადანყვეტილების მიღების პროცესის გაძლიერება და ინსტიტუციურ შესაძლებლობათა განმტკიცება“ - ფარგლებში განხორციელდა ვერცხლისწყლის წყაროების იდენტიფიცირება და შეფასება, ასევე მომზადდა „მინამატას პირველადი შეფასების ანგარიში“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - მოხდა ვერცხლისწყლის წყაროების იდენტიფიცირება და მომზადდა ეროვნული ანგარიში ვერცხლისწყლის შესახებ.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწყლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.2.9.: ვერცხლისწყლის წყაროების პირველადი შეფასება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ვერცხლისწყლის იდენტიფიცირებული წყაროების რაოდენობა ეროვნული ანგარიში ვერცხლისწყლის შესახებ	შესრულებული: ვერცხლისწყლის წყაროები იდენტიფიცირებულია ეროვნული ანგარიში მომზადებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X				
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

• **ქმედება 6.2.10:** ვერცხლისწყლის და ვერცხლისწყლის ნაერთების მართვისთვის საკანონმდებლო საფუძვლის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: მინამატას კონვენციას „ვერცხლისწყლის შესახებ“ საქართველომ ხელი მოაწერა 2013 წლის 10 ოქტომბერს. ამ ეტაპზე მიმდინარეობს კონვენციასთან მიერთების შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მიმდინარეობს „მინამატას“ კონვენციის რატიფიცირების შიდა სახელმწიფოებრივი პროცედურები;
- ქიმიური ნივთიერებებს მართვის შესახებ კანონპროექტში ასახული იქნება ვერცხლისწყლის მართვის საკითხები და ასევე შემუშავდება შესაბამისი კანონქვემდებარე აქტი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ნორმატიული აქტი არ არის დამტკიცებული.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.2 გარკვეული ქიმიური ნივთიერებების, როგორცაა მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, ოზონდამშლელი ნივთიერებები, ვერცხლისწყალი და ვერცხლისწყლის ნაერთები, ეროვნულ დონეზე მართვის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.2.10.: ვერცხლისწყლის და ვერცხლისწყლის ნაერთების მართვისთვის საკანონმდებლო საფუძვლის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული ნორმატიული აქტი „ვერცხლისწყლის შესახებ“	შესრულებული: ნორმატიული აქტი არ არის დამტკიცებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
--	--------------------	-------------------------	------------------------	-------------	--

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 6.3 სახიფათო სამრეწველო ობიექტების შემონახვის ინტეგრირებული სისტემის დანერგვა

ამოცანა 6.3-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 3 ქმედება - შემუშავდა „სახიფათო ქიმიური ნივთიერებებით ან ქიმიური ნარევეებით გამონვეული მასშტაბური ავარიების პრევენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი, დაწყებულია „უსაფრთხოების დოკუმენტაციისა და მასშტაბური ავარიის შედეგების პრევენციული ზომების თაობაზე“ საკანონმდებლო აქტის შემუშავება და ჩატარდა ტრენინგები საფრთხის შემცველი ობიექტების შემონახვისა და კონტროლის შესაძლებლობების გაუმჯობესების მიზნით. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

⇒ შემუშავდა კანონის პროექტის “მასშტაბური ავარიების საფრთხეების კონტროლის შესახებ” სამუშაო ვერსია.

6.3 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 6.3.1:** „სახიფათო ქიმიური ნივთიერებებით ან ქიმიური ნარევეებით გამონვეული მასშტაბური ავარიების პრევენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: სახიფათო სამრეწველო ობიექტების შემონახვის სისტემის დანერგვისთვის აუცილებელია შესაბამისი საკანონმდებლო ჩარჩოს ჩამოყალიბება - სწორედ ამიტომ საჭიროა „სახიფათო ქიმიური ნივთიერებებით ან ქიმიური ნარევეებით გამონვეული მასშტაბური ავარიების პრევენციის შესახებ“ კანონის მიღება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- „სახიფათო ნივთიერებების გამოყენებასთან დაკავშირებული დიდი ავარიების საფრთხეების შესახებ“, 2003/105/EC დირექტივით და (EC) N 1882/2003 რეგულაციით შეტანილი შესწორებების შესაბამისად, 1996 წლის 9 დეკემბრის ევროპის პარლამენტისა და საბჭოს 96/82/EC დირექტივის მიხედვით, ევროკავშირის დამოხილვის პროექტის „საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ადმინისტრაციული შესაძლებლობების გაძლიერება სამრეწველო დაბინძურებისა და საფრთხეების სფეროში ევროკავშირის

გარემოსდაცვით კანონმდებლობასთან დაახლოებისა და მისი იმპლემენტაციის მიზნით” ფარგლებში შემუშავდა კანონის პროექტის “მასშტაბური ავარიების საფრთხეების კონტროლის შესახებ“ სამუშაო ვერსია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - კანონი შემუშავებულია, თუმცა ჯერ არ არის მიღებული. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.3 სახიფათო სამრეწველო ობიექტების შემონახვის ინტეგრირებული სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.3.1.: „სახიფათო ქიმიური ნივთიერებებით ან ქიმიური ნარევეებით გამოწვეული მასშტაბური ავარიების პრევენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის შემუშავება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული კანონი "მასშტაბური ავარიების პრევენციის შესახებ"	შესრულებული: კანონი შემუშავებულია, თუმცა ჯერ არ არის მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულება ის შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
					X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 6.3.2:** „უსაფრთხოების დოკუმენტაციისა და მასშტაბური ავარიის შედეგების პრევენციული ზომების თაობაზე“ საკანონმდებლო აქტის შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია სახიფათო ნივთიერებების გამოყენებასთან დაკავშირებული მასშტაბური ავარიების საფრთხეების შესახებ ეროვნული კანონმდებლობის ევროკავშირის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა. ეს არის. ე.წ Seveso II დირექტივის ქართულ კანონმდებლობაში სრულყოფილი ინკორპორაციის ვალდებულება - უნდა მოხდეს შესაბამისი საკანონმდებლო აქტის შემუშავება და კომპეტენტურ ორგანოებს შორის ეფექტიანი საკოორდინაციო მექანიზმების შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შემუშავდა „მასშტაბური ავარიების პრევენციის შესახებ“ საკანონმდებლო აქტის პროექტი, თუმცა საანგარიშო პერიოდში დამტკიცება მისი არ მოხდა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - კანონი შემუშავებულია, თუმცა ჯერ არ არის მიღებული. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.3 სახიფათო სამრეწველო ობიექტების შემონმების ინტეგრირებული სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.3.2.: "უსაფრთხოების დოკუმენტაციისა და მასშტაბური ავარიის შედეგების პრევენციული ზომების თაობაზე" საკანონმდებლო აქტის შემუშავება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მიღებული კანონი "მასშტაბური ავარიების პრევენციის შესახებ"	შესრულებული: ნაწილობრივ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
					X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 6.3.3:** საფრთხის შემცველი ობიექტების შემონმებისა და კონტროლის შესაძლებლობების გაუმჯობესება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: Seveso II-ის მიხედვით შემუშავებული კანონმდებლობის საფუძველზე დანერგილი აპლიკაციის მუშაობის პრინციპების გაცნობა ყველა დაინტერესებული მხარისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

ევროკავშირის დამხმობილების პროექტის „საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ადმინისტრაციული შესაძლებლობების გაძლიერება სამრეწველო დაბინძურებისა და საფრთხეების სფეროში ევროკავშირის გარემოსდაცვით კანონმდებლობასთან დაახლოებისა და მისი იმპლემენტაციის მიზნით“ ფარგლებში 2018

წლის 10 აპრილს სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლებს (საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური, 112, ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტო, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სევესოს დაქვემდებარებული ობიექტების წარმომადგენლები) ჩაუტარდათ ტრენინგი, სადაც მათ გაეცნოთ დანერგილი აპლიკაციის მუშაობის პრინციპები (სულ 8 მონაწილე).

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - კანონი შემუშავებულია, თუმცა ჯერ არ არის მიღებული. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 6.3 სახიფათო სამრეწველო ობიექტების შემონახვის ინტეგრირებული სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 6.3.3.: საფრთხის შემცველი ობიექტების შემონახვისა და კონტროლის შესაძლებლობების გაუმჯობესება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ტრენინგებში მონაწილეთა რაოდენობა	შესრულებული: ტრენინგებში მონაწილეობა მიიღო 8 სახელმწიფო მოხელემ
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		რეიტინგი	X			
შესრულების შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი						X

თავი 7: ბიომრავალფეროვნების დაცვა

თავი 7 - ბიომრავალფეროვნების დაცვა - მოიცავს 5 ამოცანას და ჯამში 25 ქმედებას. ამოცანების მიზნებია ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა, სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია, დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება, დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემების გაუმჯობესება და დაცულ ტერიტორიებზე მდგრადი ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით.

ამოცანა 7.1 ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა

ამოცანა 6.3-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 4 ქმედება - ჩატარდა თეთრყვავილას (*Galanthus woronowii*) რესურსის ინვენტარიზაცია და მისი მოპოვება/გამოყენების შეფასება, შემუშავდა „ბიომრავალფეროვნების შესახებ“ კანონის პროექტი, დაიწყო ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სისტემის დანერგვა და მომზადდა მდგრადი ნადირობის ეროვნული სტრატეგიის სამუშაო ვერსია. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2018 წელს განხორციელდა თეთრყვავილას (*Galanthus woronowii*), როგორც კომერციულად მნიშვნელოვანი სახეობის, რესურსის კვლევა ეროვნული მასშტაბით
- ⇒ მომზადდა რეკომენდაციები 2019-2021 წლებში თეთრყვავილას მოპოვების კვოტების თაობაზე
- ⇒ მოზადდა რეკომენდაციები თეთრყვავილას ველური პოპულაციების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბებისათვის, ხელოვნური მოშენების ნაკვეთების მართვისათვის
- ⇒ მომზადდა თეთრყვავილას ველური პოპულაციებისა და კერძო ნაკვეთების რუკები GIS ფორმატში
- ⇒ მომზადდა „ბიომრავალფეროვნების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი
- ⇒ 2018 წელს შემუშავდა ანგარიში NBMS-ის ინდიკატორისთვის: დაცული ტერიტორიების ფართობის ცვლილება
- ⇒ შემუშავდა მდგრადი ნადირობის პოლიტიკის დოკუმენტის სამუშაო ვერსია რომელიც წარმოადგენს წინა სტრატეგიული დოკუმენტის - *მდგრადი ნადირობის რეგულირების საკითხები* - განახლებულ ვარიანტს
- ⇒ განხორციელდა შავი ზღვის ძუძუმწოვრების მონიტორინგი
- ⇒ ზუთხისებრთა კვლევა და ბრაკონიერობის მონიტორინგი განხორციელდა მდ. რიონზე
- ⇒ შემუშავდა ბროშურა ზურმუხტის ქსელის ზოგადი მართვის პრინციპების განმარტებით
- ⇒ შემუშავდა კოლხეთის და ქობულეთის დაცული ტერიტორიების მართვის გეგმები
- ⇒ ინიცირდა პროექტები NBMS-ის 4 ინდიკატორის (*3 აგრობიომრავალფეროვნების ინდიკატორი, 1 სახეობათა სტატუსის ინდიკატორი*) დაანგარიშების მიზნით.
- ⇒ შემუშავდა სახელმწიფო პოლიტიკის კონცეფცია საქართველოს დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ
- ⇒ ბერნის კონვენციისა და WWF-ის მიერ მომზადდა ზუთხის სახეობების სამოქმედო გეგმა პან ევროპული სივრცეში.
- ⇒ WWF-ის მიერ მომზადდა კავკასიის ეკორეგიონის საკონსერვაციო გეგმა

7.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 7.1.1:** საქართველოს ბიომრავალფეროვნების შერჩეული სახეობების მდგომარეობის შეფასება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია მცენარეთა და ცხოველთა სახეობების საკონსერვაციო სტატუსის განსაზღვრა. ასევე კომერციული მნიშვნელობის სახეობების შემთხვევაში, ამ სახეობების რესურსის შეფასებას მოპოვების მდგრადი კვოტის დადგენის მიზნით.

განხორციელებული ღონისძიებები

2018 წელს განხორციელდა თეთრყვავილას (*Galanthus woronowii*), როგორც კომერციულად მნიშვნელოვანი სახეობის, რესურსის კვლევა ეროვნული მასშტაბით. პროექტის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი აქტივობები:

- განხორციელდა ყველა ცნობილი ველური პოპულაციის, ასევე კერძო ნაკვეთებზე არსებული რესურსის შესწავლა;
- დადგინდა რესურსის ოდენობა და სიმჭიდროვე;
- მომზადდა რეკომენდაციები 2019-2021 წლებში თეთრყვავილას მოპოვების კვოტების თაობაზე;
- მოზადდა რეკომენდაციები თეთრყვავილას ველური პოპულაციების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბებისათვის, ხელოვნური მოშენების ნაკვეთების მართვისათვის;
- შემუშავდა რეკომენდაციები მოპოვების კონტროლის მეთოდოლოგიის და მონიტორინგის სისტემისათვის;
- განხორციელდა ვორონოვის თეთრყვავილას მოპოვების 10-წლიანი ლიცენზიის ციკლის შეფასება და მომზადდა რეკომენდაციები მომდევნო ციკლის სალიცენზიო პირობების შესახებ;
- შერჩეული იქნა ტერიტორიები თეთრყვავილას პოპულაციებზე მოპოვების ზეგავლენის კვლევის განხორციელებისათვის;
- მომზადდა თეთრყვავილას ველური პოპულაციებისა და კერძო ნაკვეთების რუკები GIS ფორმატში;
- პროექტის შედეგებზე დაყრდნობით დადგენილი იქნა თეთრყვავილას მოპოვების 2019 წლის კვოტა და მომზადდა სალიცენზიო პირობები 2019-2023 წლებისათვის თეთრყვავილას მოპოვების ლიცენზიის გაცემის მიზნით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - ჩატარდა თეთრყვავილას (*Galanthus woronowii*) რესურსის ინვენტარიზაცია და მისი მოპოვება/გამოყენების შეფასება.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.1 ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა

ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.1.1.: საქართველოს ბიომრავალფეროვნების შერჩეული სახეობების მდგომარეობის შეფასება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ჩატარებული შეფასებისა და ინვენტარიზაციის ანგარიშები	შესრულებული: ჩატარდა თეთრყვავილას რესურსის ინვენტარიზაცია და მისი მოპოვება/გამოყენების შეფასება
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X		

• **ქმედება 7.1.2:** ბიომრავალფეროვნების შესახებ კანონის დასრულება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: კანონპროექტის შემუშავების საჭიროება გამომდინარეობს ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული ღირებულებების, ასევე სხვადასხვა საერთაშორისო შეთანხმებებით გათვალისწინებული ვალდებულებების ეროვნულ კანონმდებლობაში ასახვის აუცილებლობით. ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული ღირებულებები მოიცავს 2009 წლის 30 ნოემბრის 2009/147/EC დირექტივას გარეული ფრინველების კონსერვაციის შესახებ და 1992 წლის 21 მაისის 92/43/EC დირექტივას ბუნებრივი ჰაბიტატებისა და ველური ფაუნისა და ფლორის კონსერვაციის შესახებ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) მხარდაჭერით მომზადდა „ბიომრავალფეროვნების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტი. კანონპროექტის მომზადების პროცესში გაიმართა შეხვედრები დაინტერესებული მხარეების აქტიური ჩართულობით;
- კანონპროექტის საბოლოო ვერსიის მომზადება და მიღება იგეგმება 2019 წელს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ბიომრავალფეროვნების შესახებ კანონი არ არის მიღებული. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.1 ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.1.2.: ბიომრავალფეროვნების შესახებ კანონის დასრულება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
მიღებული კანონი	კანონი ბიომრავალფეროვნების შესახებ არ არის მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 7.1.4:** ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ეფექტიანი სისტემის დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოში ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სისტემა (NBMS) შეიქმნა 2012 წელს, რის შედეგადაც დამტკიცდა 26 ინდიკატორი - ბიომრავალფეროვნების და მისი ცალკეული კომპონენტის მდგომარეობის საზომი ინსტრუმენტი. აღნიშნული ინდიკატორები განახლდა 2017 წელს, ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ კონვენციის (CBD) მიერ დასახულ, ე.წ. აიჩის და ასევე, მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDG), ჰარმონიზების მიზნით.

ამჟამად, ბიომრავალფეროვნების ეროვნული მონიტორინგის სისტემის განახლებული ინდიკატორები საჭიროებს დამტკიცებას ეროვნულ დონეზე.

განხორციელებული ღონისძიებები

ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა:

- 2018 წლამდე GIZ-ის ინიციატივით განხორციელდა რამდენიმე ინდიკატორის მონიტორინგი, თუმცა ამას არ ჰქონია პერიოდული ხასიათი და ყველა ინდიკატორისთვის ანგარიში არ მომზადებულა;
- 2018 წელს UNEP WCMC-ის ფინანსური მხარდაჭერით, მიმდინარე ა პროექტის „პან-ევროპული ქვეყნებისთვის მხარდაჭერა NBSAP-ისა SDG-ის მიზნების განსახორციელებლად, საინფორმაციო სისტემების, ინდიკატორებისა და ინსტიტუციური მექანიზმების გაძლიერებით“ ფარგლებში, მომზადდა დაცული

ტერიტორიების ორი ინდიკატორის (დაცული ტერიტორიების ფართობის ცვლილება და დაცული ტერიტორიების რეპრეზენტატიულობა) შეფასება და ანგარიში;

- დასრულების ეტაპზე პროექტი - „გლობალური გარემოს მონიტორინგის გაუმჯობესებისა და მის შესახებ ცოდნის ამაღლების მიზნით ინფორმაციის მართვის ჰარმონიზება საქართველოში“. პროექტი ხორციელდება სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის გაეროს განვითარების პროგრამისა (UNDP) და გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) ფინანსური მხარდაჭერით. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სისტემის განახლებული ინდიკატორების დამტკიცების შემდეგ, შესაძლებელი იქნება მონიტორინგის შედეგები ასახულ იქნას ზემოხსენებულ სისტემაში. ეს შედეგები ძალიან მნიშვნელოვანია ასევე ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ და ბერნის კონვენციებისადმი, აგრეთვე სხვადასხვა საერთაშორისო შეთანხმებისადმი ანგარიშგების გასახორციელებლად.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სისტემა ფუნქციონირებს, მაგრამ არ ხორციელდება ყველა ინდიკატორის მონიტორინგი. გარდა ამისა, არ არის ეროვნულ დონეზე დამტკიცებული განახლებული ინდიკატორები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.1 ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.1.4.: ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ეფექტიანი სისტემის დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ფუნქციონირებადი მონიტორინგის სისტემა	შესრულებული: მონიტორინგის სისტემა ფუნქციონირებს, თუმცა არ ხორციელდება ყველა ინდიკატორის მონიტორინგი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელებს პროცესს ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებს პროცესს მიმდინარეობს	განხორციელებს პროცესს შეჩერებულია	განხორციელებს პროცესს შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- ქმედება 7.1.5: მდგრადი ნადირობის ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: აქტივობის მიზანია საქართველოში პირველად ნადირობის ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- „ველური ბუნების მდგრადი მართვის შესაძლებლობების გაძლიერების“ - TCP/GEO/3603 პროექტის ფარგლებში შემუშავდა მდგრადი ნადირობის პოლიტიკის დოკუმენტის სამუშაო ვერსია რომელიც წარმოადგენს წინა სტრატეგიული დოკუმენტის - *მდგრადი ნადირობის რეგულირების საკითხები* - განახლებულ ვარიანტს. დოკუმენტში მოცემულია დაინტერესებული მხარეებისგან შემდგარი სამუშაო ჯგუფის მიერ განხილული და შეთანხმებული მდგრადი ნადირობის სტრატეგიის შესახებ, რომლის ძირითადი მიზანია საქართველოს რეალობაზე მორგებული ნადირობის მარეგულირებელი კანონმდებლობის მიღება;
- აღნიშნული სამუშაო ვერსია წარმოადგენს თავდაპირველი დოკუმენტის, რომელიც უფრო დეტალურად აღწერს ნადირობის მარეგულირებელ ნორმებს, შემავსებელ სტრატეგიულ დოკუმენტს და წაკითხულ უნდა იქნეს მასთან ერთად. დოკუმენტში აქცენტი კეთდება იმ საკითხებზე, რომლებიც მოითხოვენ შემდგომ განხილვას და დამუშავებას, აგრეთვე შესულია შეთავაზებები მარეგულირებელი ნორმების შესახებ, რომელთა მიზანია მდგრადი ნადირობის მართვის სისტემის ჩამოყალიბება. ეს დოკუმენტი უნდა წარედგინოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს განსახილველად და დასამტკიცებლად. დოკუმენტის დამტკიცების შემდეგ, დადასტურებული მარეგულირებელი მიმართულებების საბოლოო ვარიანტის საფუძველზე უნდა შეფასდეს კანონპროექტი ნადირობის შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავებულია მდგრადი ნადირობის ეროვნული სტრატეგიის სამუშაო პროექტი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.1 ბიომრავალფეროვნების მდგრადი მართვის ხელშეწყობა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.1.5.: მდგრადი ნადირობის ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული მდგრადი ნადირობის ეროვნული სტრატეგია	შესრულებული: სტრატეგიის პროექტი შემუშავებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია

ამოცანა 7.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 6 ქმედება - საკონსერვაციო ღონისძიებები გატარდა გადაშენების პირად მყოფი სახეობებისთვის, დაწყებულია მუშაობა ფრინველთა სახეობისთვის სპეციალური დაცული ტერიტორიების იდენტიფიკაციასა და შექმნისთვის, ჰაბიტატების დაცვის გაუმჯობესების მიზნით მიმდინარეობს „ზურმუხტის ქსელის“ გაფართოება, იგეგმება შიდა წყლის ეკოსისტემებზე ზეწოლის შესწავლა, მიმდინარეობს მუშაობა „ზურმუხტის საიტების“ დამტკიცებაზე და დაწყებულია ზურმუხტის კანდიდატი საიტების შესწავლა. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ დაიწყო ფრინველთა 12 სახეობის მონიტორინგი საქართველოს მასშტაბით
- ⇒ შემუშავებულია შავი ზღვის ვეშაპისნაირთა და ირმის კონსერვაციის გეგმები მოზაიკა რეკომენდაციები თეთრყვავილას ველური პოპულაციების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბებისათვის, ხელოვნური მოშენების ნაკვეთების მართვისათვის
- ⇒ მიმდინარეობს დელფინების მონიტორინგი
- ⇒ მიმდინარეობს ქურციკის (*Gazella subgutturosa*) და ზუთხისებრთა სახეობების პოპულაციების აღდგენის ღონისძიებები
- ⇒ მიმდინარეობს ბერნის კონვენციით დაცული ჰაბიტატებიდან 8 ტიპის ჰაბიტატის კვლევა
- ⇒ საქართველოში შერჩეულია ფრინველთათვის მნიშვნელოვანი 32 ადგილი, სადაც შესაძლებელია „განსაკუთრებული საკონსერვაციო მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიის (ASCI)“ (ე.წ. ზურმუხტის ტერიტორია) შექმნა
- ⇒ 2018 წელს ჩატარდა კვლევები ზურმუხტის ქსელის 3 პოტენციურ ტერიტორიაზე: Samegrelo 2 (GE0000057), Racha-Lechkhumi (GE0000058), Svaneti-Racha (GE0000059), რის საფუძველზეც ეს ტერიტორიები დამტკიცდა
- ⇒ 2018 წელს შემუშავდა ანგარიში NBMS-ის ინდიკატორისთვის: ჰაბიტატების (ბერნის კონვენციით დაცული) რეპრეზენტატიულობა დაცულ ტერიტორიებში.

7.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 7.2.1:** გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობებისთვის („საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია და მოქმედებებათა გეგმის“ მიხედვით) საკონსერვაციო ღონისძიებების გატარება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიითა და სამოქმედო გეგმით (NBSAP) გათვალისწინებულია შერჩეული სახეობების საკონსერვაციო გეგმების შემუშავებისა და დანერგვის საკითხი. მათ შორის არის ისეთი სახეობები, როგორც არის ქურციკი (*Gazella subgutturosa*), აფალინა (*Tursiops truncatus*), ირემი (*Cervus elaphus*), ნიამლორი (*Capra aegagrus*), წავი (*Lutra lutra*) და სხვა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- დღეისათვის შემუშავებულია შავი ზღვის ვეშაპისნაირთა და ირმის კონსერვაციის გეგმები. აღნიშნულ დოკუმენტებს ამ ეტაპზე იურიდიული სტატუსი არ გააჩნიათ;
- გარკვეული საკონსერვაციო აქტივობები მაინც ხორციელდება, მაგ: დელფინების მონიტორინგი;
- აქტიურად მიმდინარეობს ქურციკის (*Gazella subgutturosa*) და ზუთხისებრთა სახეობების პოპულაციების აღდგენის ღონისძიებები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - მხოლოდ ორი სახეობისთვის არის შემუშავებული საკონსერვაციო გეგმები (თუმცა არ დამტკიცებულია).

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.2.1.: გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი სახეობებისთვის („საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია და მოქმედებებათა გეგმის“ მიხედვით) საკონსერვაციო ღონისძიებების გატარება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შერჩეული სახეობებისთვის მომზადებული და დანერგილი საკონსერვაციო გეგმების რაოდენობა	შესრულებული: საკონსერვაციო გეგმები შემუშავებულია 2 სახეობისთვის
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 7.2.2:** ფრინველთა სახეობებისათვის სპეციალური დაცული ტერიტორიების იდენტიფიკაცია და შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ბოლო რამდენიმე ათწლეულის განმავლობაში საგრძობლად მცირდება გარეული ფრინველების რაოდენობა, რაც წარმოადგენს ძალიან დიდ საფრთხეს ბუნებრივი გარემოსათვის ისევე, როგორც, ბიოლოგიური ბალანსის შენარჩუნებისათვის. 2009 წელს ევროპარლამენტის და საბჭოს მიერ მიღებული იქნა დირექტივა გარეული ფრინველების დაცვის შესახებ. გარეული ფრინველები, რომლებიც გავრცელებული არიან ევროკავშირის წევრი ქვეყნების ტერიტორიებზე, ძირითადად მიგრირებადი სახეობებია, ამიტომ მათი ეფექტური დაცვა წევრი ქვეყნების საერთო პასუხისმგებლობაა. აღნიშნული პასუხისმგებლობა თავის თავზე აიღო საქართველომაც ასოციაციის შესახებ შეთანხმებით.

ფრინველების დაცვის შესახებ დირექტივის დებულებებში მოცემული პირობების შესრულება, მათ შორის ფრინველთათვის მნიშვნელოვანი ტერიტორიების შექმნა, გარდა იმისა, რომ გააუმჯობესებს საქართველოში ფრინველთა სახეობების დაცვის მდგომარეობას, ქვეყანას დაეხმარება შეასრულოს რიგი კონვენციებით ნაკისრი ვალდებულებები კერძოდ: კონვენცია „საერთაშორისო მნიშვნელობის წყალჭარბი, განსაკუთრებით წყლის ფრინველთა საბინადროდ ვარგისი, ტერიტორიების შესახებ“ (რამსარის კონვენცია), „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის კონვენცია“ (ბერნის კონვენცია) და „კონვენცია ველური ცხოველების მიგრირებადი სახეობების დაცვის შესახებ“ (ბონის კონვენცია).

განხორციელებული ღონისძიებები

- Birdlife international-ის ტექნიკური მხარდაჭერით საქართველოში შერჩეულია ფრინველთათვის მნიშვნელოვანი 32 ადგილი, თუმცა, დღეის მდგომარეობით, საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით, არ მოითხოვება აღნიშნულ ადგილების დაცვა;
- ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ მომზადდა ფრინველთათვის სპეციალური დაცული ტერიტორიების (SPA) მონაცემთა ბაზა, შესაბამისი რუკებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ფრინველთათვის მნიშვნელოვანი ადგილები იდენტიფიცირებულია, მაგრამ ამ ადგილებზე დაცული ტერიტორიები არ შექმნილა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.2.2.: ფრინველთა სახეობებისათვის სპეციალური დაცული ტერიტორიების იდენტიფიკაცია და შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შექმნილი დაცული ტერიტორიების რაოდენობა	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი			X	

• **ქმედება 7.2.3: ჰაბიტატების დაცვის გაუმჯობესება**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების შესახებ“ (ბერნის) კონვენციას შეუერთდა 2008 წელს, რითაც აიღო ვალდებულება დაიცვას კონვენციით დაცული სახეობები და ჰაბიტატები. კონვენციის მიზნის მიღწევის ძირითად ინტრუმენტს წარმოადგენს „ზურმუხტის ქსელი“, რომელიც შედგება „განსაკუთრებული საკონსერვაციო მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიებისაგან“. ზურმუხტის საიტები არ არის აუცილებელად მკაცრად დაცული ტერიტორიები - ზურმუხტის საიტები წარმოადგენენ მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიებს, სასოფლო-სამეურნეო მიწებს და სხვა. თუმცა ასეთ ტერიტორიებზე ვრცელდება განსაზღვრული შეზღუდვები - საქმიანობის წარმოება ზურმუხტის საიტებზე უნდა მოხდეს ისე, რომ არ შეეწყმას საფრთხე იმ სახეობას ან ჰაბიტატს, რომლის დაცვის მიზნითაც ის არის შექმნილი.

ჰაბიტატების დაცვის გაუმჯობესება და ზურმუხტის ქსელის შექმნა საქართველოსათვის არა მარტო კონვენციით დაკისრებული ვალდებულებების შესრულებას ემსახურება, არამედ ხელს უწყობს საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას. გარდა ამისა, „ზურმუხტის ქსელის“ ჩამოყალიბება საქართველოში განსაზღვრულია საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და მოქმედებათა გეგმაში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დამტკიცებულია 39 ზურმუხტის ტერიტორია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - დამტკიცებულია 39 ზურმუხტის ტერიტორია, ასევე 7 ტერიტორიას კანდიდატის სტატუსი აქვს და კიდევ 12-მა შეიძლება ეს სტატუსი შეიძინოს.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია

ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.2.3.: ჰაბიტატების დაცვის გაუმჯობესება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული „ზურმუხტის უბნების“ და იდენტიფიცირებული ეკოდერეფნების რაოდენობა	შესრულებული: უმეტესწილად შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
				X		
		განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 7.2.4: შიდა წყლის ეკოსისტემებზე ზეწოლის შესწავლა**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედება გულისხმობს შიდა წყლის ეკოსისტემებზე ყველაზე უფრო ზეწოლის (დაბინძურება, ჭარბი თევზჭერა, ჰიდროლოგიური რეჟიმის ცვლილება და სხვა) შესწავლა/ანალიზს და რეკომენდაციების შემუშავებას აღნიშნული ზეწოლის ფორმების შერბილებისკენ.

განხორციელებული ღონისძიებები

არ განხორციელებულა

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.2.4.: შიდა წყლის ეკოსისტემებზე ზეწოლის შესწავლა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: შიდა წყლების ეკოსისტემებზე ზენოლის მდგომარეობის შესახებ კვლევის შედეგები	შესრულებული: კვლევა არ ჩატარებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებულია				X	
რეიტინგი					
შეფასება	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი	X				

• **ქმედება 7.2.5:** ზურმუხტის 5 საიტის ოფიციალური გამოცხადება (დეზიგნირება)

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ზურმუხტის ტერიტორიის შერჩევის და ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტის მიერ დამტკიცების შემდეგ, საჭიროა მათთვის შესაბამისი ლეგალური სტატუსის მინიჭება - რაც უნდა მოხდეს საქართველოს მთავრობის მიერ. ქმედების მიზანი იყო 2017-2018 წლებში 5 არჩეული ტერიტორიის ოფიციალურად ზურმუხტის დაცულ ტერიტორიად გამოცხადება (დეზიგნირება).

განხორციელებული ღონისძიებები

მიუხედავად იმისა, რომ ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტის მიერ საქართველოში უკვე დამტკიცებულია ზურმუხტის 39 ტერიტორია, საქართველოს მთავრობის მიერ აღნიშნული ტერიტორიები ოფიციალურად არ არის დამტკიცებული. “ზურმუხტის ქსელის” შექმნის სამართლებრივი საფუძველი მოცემულია “ბიომრავალფეროვნების შესახებ” კანონპროექტში. შესაბამისად, აღნიშნული კანონპროექტის მიღების შემდეგ, საქართველოს მთავრობა ეროვნულ დონეზე ოფიციალურად დაამტკიცებს ამ ტერიტორიებს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში არ მომხდარა ზურმუხტის საიტების დეზიგნირება.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.2 სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვა და მათი კარგვის პრევენცია	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.2.5.: ზურმუხტის 5 საიტის ოფიციალური გამოცხადება (დეზიგნირება)
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული საიტი	შესრულებული: ამ ეტაპზე არც ერთი საიტი არ არის დამტკიცებული საქართველოს მთავრობის მიერ
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 7.2.6:** კანდიდატი ზურმუხტის საიტების შესწავლა და ოფიციალური გამოცხადებისთვის (დეზიგნირებისათვის) შერჩევა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია კანდიდატი ზურმუხტის საიტების შესწავლა, რათა მოხდეს მათი ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტისთვის დასამტკიცებლად წარდგენა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს კოორდინაციით და GIZ-ის ფინანსური მხარდაჭერით, სახეობათა კონსერვაციის სამეცნიერო-კვლევითმა ცენტრმა (NACRES) ჩაატარა კვლევები 3 ტერიტორიაზე: Samegrelo 2 (GE0000057), Racha-Lechkhumi (GE0000058), Svaneti-Racha (GE0000059). კვლევების შედეგების შესაბამისად აღნიშნული სამი ტერიტორია წარედგინა ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტის საბოლოო დამტკიცებისათვის;
- 2019 წელს დაგეგმილია ზურმუხტის 7 კანდიდატი ტერიტორიის კვლევა. აღნიშნული კვლევის შედეგების შესაბამისად, 2019 წლის ბოლოს მოხდება მათი წარდგენა საბოლოოდ დამტკიცებისათვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - გამოკვლეულ იქნა 3 კანდიდატი ტერიტორია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ქმედება 7.2.6 კანდიდატი ზურმუხტის საიტების შესწავლა და ოფიციალური გამოცხადებისთვის (დეზიგნირებისათვის) შერჩევა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.2.6.: კანდიდატი ზურმუხტის საიტების შესწავლა და ოფიციალური გამოცხადებისთვის (დეზიგნირებისათვის) შერჩევა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გამოკვლევული ტერიტორიები ანგარიშები	შესრულებული: გამოკვლევულია 3 კანდიდატი ტერიტორია ანგარიშები არ მომხადებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
				X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 7.3 დასული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება

ამოცანა 7.3-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 4 ქმედება - განხორციელდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოება, განისაზღვრა მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების ნუსხაში შესატანი ტერიტორიები და ტანდათანობით ვითარდება თანამშრომლობა საქართველოს მოსაზღვრე და მეზობელი ქვეყნების დასული ტერიტორიებთან. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მომზადდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოების შესახებ შესაბამის კანონში ცვლილების პროექტი, რომელიც 2018 წელს დამტკიცდა საქართველოს პარლამენტის მიერ
- ⇒ იდენტიფიცირდა მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების ნუსხაში შესატანი ნომინირებაზე წარსადგენი დასული ტერიტორიების საიტები (კოლხეთის და მტირალას ეროვნული პარკები, კინტრიშის და ქობულეთის დასული ტერიტორიები)
- ⇒ აზერბაიჯანის მხარესთან თანამშრომლობით მიმდინარეობს ჯეირანის რეინტროდუქცია

7.3 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 7.3.3: არსებული დასული ტერიტორიების გაფართოება**
პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დასული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია არსებული დაცული ტერიტორიების ფართობის ზრდა, რაც საშუალებას იძლევა დაცულ იქნას მნიშვნელოვანი ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობა, უნიკალური სახეობები, მათი ჰაბიტატები და საიმპროვიზაციო გზები, გეოლოგიური ობიექტები და ა.შ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოების შესახებ შესაბამის კანონში ცვლილების პროექტი, რომელიც 2018 წელს დამტკიცდა საქართველოს პარლამენტის მიერ;
- შემუშავებულია კანონპროექტი ჯავახეთის დაცული ტერიტორიის გაფართოების შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოების შესახებ ცვლილება შეტანილია დამტკიცებულია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

ამოცანა 7.3 დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.3.3.: არსებული დაცული ტერიტორიების გაფართოება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ყაზბეგის ეროვნული პარკის გაფართოების შესახებ ცვლილება შეტანილია კანონში	შესრულებული: კანონში ცვლილება შეტანილია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 7.3.4:** ტერიტორიების იდენტიფიცირება მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების ნუსხაში შესატანად და მათი დასამტკიცებლად წარდგენა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: დაცული ტერიტორიებისთვის მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის სტატუსის მინიჭება ხელს შეუწყობს დაცულ ტერიტორიების ცნობადობის გაზრდას, ეკოტურიზმის განვითარებას, საერთაშორისო მნიშვნელობის ბუნებრივი ობიექტების მართვის გამოცდილების გაზიარებას, ვიზიტორების დაინტერესებას და რაოდენობის ზრდას,

შესაბამისად, შერჩეულ ტერიტორიებზე მაღალკვალიფიციური და თანამედროვე კვლევების წარმოებას. ასევე, ეს გამოიწვევს დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მაცხოვრებელ მოსახლეობისათვის სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017-2018 წლებში, საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში, სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს, გერმანიის მთავრობის, ზუკოვის ფონდისა და კავკასიის ველური ბუნების ფონდთან თანამშრომლობის ფარგლებში, „კოლხური ტყეებისა და ჭარბტენიანი ტერიტორიების UNESCO მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის საიტად ნომინირებისთვის“ შეფასდა და განისაზღვრა ნომინირებაზე წარსადგენი დაცული ტერიტორიების საიტები (კოლხეთის და მტირალას ეროვნული პარკები, კინტრიშის და ქობულეთის დაცული ტერიტორიები);
- ადგილობრივი და საერთაშორისო ექსპერტების მონაწილეობით მომზადდა დოსიე, რომელიც გაიგზავნა UNESCO-ს მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრალურ ოფისში განსახილველად.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების ჩამონათვალი წარდგენილია UNESCO მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრალურ ოფისში განსახილველად. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.3 დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.3.4.: ტერიტორიების იდენტიფიცირება მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების ნუსხაში შესატანად და მათი დასამტკიცებლად წარდგენა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დასამტკიცებლად წარდგენილი მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების ჩამონათვალი	შესრულებული: მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების ჩამონათვალი წარდგენილია UNESCO მსოფლიო მემკვიდრეობის ცენტრალურ ოფისში განსახილველად
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 7.3.5:** ახალი დაცული ტერიტორიების წარდგენა „მწვანე ნუსხაში“ შესატანად

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: „მწვანე ნუსხაში“ დაცული ტერიტორიის შეტანა ხელს შეუწყობს კავკასიის ბიომრავალფეროვნების და კონკრეტულად საქართველოს, დაცულ ტერიტორიების შესახებ ცნობიერების ამაღლებას, პოპულარიზაციას, ადგილობრივ მოსახლეობაში ადგილობრივი პროდუქციის წარმოების განვითარებასა და რეალიზაციას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გაიმართა დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და IUCN-ის შორის სამუშაო შეხვედრა, რომლის ფარგლებშიც განხორციელდა „მწვანე ნუსხის“ სახელმძღვანელოს თარგმნა და ბეჭდვა;
- საქართველოს მიერ განხორციელდა IUCN-ისთვის მიმართვა „მწვანე ნუსხა“-ში განწვერიანების თაობაზე;
- გამოცხადდა ღია კონკურსი მწვანე ნუსხის ექსპერტთა ჯგუფის წევრების შერჩევის მიზნით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - „მწვანე ნუსხაში“ შესატანად დაცული ტერიტორიის წარდგენის ღონისძიებები მხოლოდ სანყის ეტაპზეა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.3 დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.3.5.: ახალი დაცული ტერიტორიების წარდგენა „მწვანე ნუსხაში“ შესატანად
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: „მწვანე ნუსხაში“ შესატანად წარდგენილი, სულ მცირე, 1 დაცული ტერიტორია	შესრულებული: „მწვანე ნუსხაში“ შესატანად დაცული ტერიტორიის წარდგენის ღონისძიებები მხოლოდ სანყის ეტაპზეა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 7.3.6:** თანამშრომლობის განვითარება საქართველოს მოსაზღვრე და მეზობელი ქვეყნების დაცულ ტერიტორიებთან

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: საქართველოსა და მოსაზღვრე ქვეყნების შორის თანამშრომლობის განვითარებაში მნიშვნელოვანი წვლილი აქვს ტრანსსასაზღვრო გაერთიანებულ სამდივნოს (TJS). თანამშრომლობის ფარგლებში დაგეგმილია იშვიათ და გადაშენების პირას მყოფი სახეობების ერთობლივ მონიტორინგი, ბიომრავალფეროვნების მონაცემთა ბაზის შექმნა, ტურიზმის სტრატეგიების შემუშავება და ა.შ. საქართველოსა და მოსაზღვრე ქვეყნების შორის თანამშრომლობის ფარგლებში, ტრანსსასაზღვრო გაერთიანებულ სამდივნოსთან (TJS) თანამშრომლობის ფარგლებში დაგეგმილია იშვიათ და გადაშენების პირას მყოფი სახეობების ერთობლივ მონიტორინგი, ბიომრავალფეროვნების მონაცემთა ბაზის შექმნა, ტურიზმის სტრატეგიების შემუშავება და ა.შ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა მონაცემთა ბაზა და გადამზადდნენ ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების თანამშრომლები მონაცემთა ბაზის მართვის საკითხებში;
- აზერბაიჯანის მხარესთან თანამშრომლობით მიმდინარეობს ჯეირნის რეინტროდუქცია;
- მიმდინარეობს ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ტურიზმის სტრატეგიის შემუშავება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - ტრანსსასაზღვრო კონცეფცია არ არის შემუშავებული, თუმცა მიმდინარეობს რამდენიმე ტრანსსასაზღვრო პროექტი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.3 დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.3.6.: თანამშრომლობის განვითარება საქართველოს მოსაზღვრე და მეზობელი ქვეყნების დაცულ ტერიტორიებთან
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული ტრანსსასაზღვრო თანამშრომლობის კონცეფცია და განხორციელების მექანიზმი საქართველოს მოსაზღვრე და მეზობელი ქვეყნების დაცულ ტერიტორიებთან დანყებული საპოლოტე პროექტები	შესრულებული: კონცეფცია არ არის შემუშავებული მეზობელ ქვეყნებთან მიმდინარეობს რამდენიმე საპილოტე პროექტი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 7.4 დასრული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება

ამოცანა 7.4-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 6 ქმედება - თანამიმდევრულად მიმდინარეობს დასრული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომელთა გადამზადება, მომზადდა მენეჯმენტის გეგმების 4 დასრული ტერიტორიისთვის, ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმა შემუშავდა 2 დასრული ტერიტორიისთვის, დაიწყო კანონდარსრულების პროცედურების თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული სისტემის ჩამოყალიბება, და ეროვნულ პარკებში მიმდინარეობს გადაშენების საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობების აღდგენის/კონსერვაციის ღონისძიებები. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2017 წელი დასრული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომლებს ჩაუტარდათ 3 თემატური ტრენინგი, გადამზადდა 44 თანამშრომელი
- ⇒ 2018 წელი დასრული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომლებს ჩაუტარდათ 16 თემატური ტრენინგი, გადამზადდა 318 თანამშრომელი
- ⇒ შემუშავდა 4 მენეჯმენტის გეგმა (კერძოდ, მაჭახელას ა)ეროვნული პარკის, ბ) ალგეთის ეროვნული პარკის, გ) კოლხეთის ეროვნული პარკის და კაცობურის ალკვეთილისა, დ) ქობულეთის დასრული ტერიტორიების)
- ⇒ მომზადდა ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის მონიტორინგის გეგმა 2 დასრული ტერიტორიისთვის
- ⇒ 2017 წელს აჭაზეთის ალკვეთილში 10 ჰა-ზე გაშენდა იმერული მუხა
- ⇒ 2018 წელს აჭაზეთის ალკვეთილში დაირგო დაახლოებით 2200 ნერგი, საიდანაც დაახლოებით 95% იმერული მუხაა, ხოლო 5% ქართული მუხა

7.4 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 7.4.1:** დასრული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების კონცეფციის მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დასრული ტერიტორიების სააგენტო
ქმედების მიზანი: დასრული ტერიტორიების სააგენტოსთვის თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლება ერთ-ერთი პრიორიტეტს წარმოადგენს - ხოლო ტრენინგებისა და გადამზადების კურსების მდგრადობისთვის აუცილებელია შესაბამისი მოდულების შემუშავება.
განხორციელებული ღონისძიებები

სააგენტოს თანამშრომელთა საჭიროებებიდან გამომდინარე, შემუშავდა თემატური მოდულები და განხორციელდა ტრენინგები:

- 2017 წელი - ჩატარდა 3 თემატური ტრენინგი, გადამზადდა 44 თანამშრომელი;
- 2018 წელი - ჩატარდა 16 თემატური ტრენინგი, გადამზადდა 318 თანამშრომელი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - შემუშავებულია ტრენინგების თემატური მოდული, ხოლო აღნიშნულ ტრენინგებში საანგარიშო პერიოდში მონაწილეობა მიიღო 362-მა თანამშრომელმა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.4 დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.4.1.: დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების კონცეფციის მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მომზადებული ტრენინგის სახელმძღვანელოები და მოდულები	შესრულებული: ტრენინგების თემატური მოდული მომზადებულია
დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომლებისთვის ჩატარებული ტრენინგებისა და სტაჟირებების რაოდენობა	ტრენინგებში საანგარიშო პერიოდში მონაწილეობა მიიღო 362-მა თანამშრომელმა.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
				X		
		განხორციელებული პროცესი არ დაწყებულია	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესის დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 7.4.2:** დაცული ტერიტორიებისათვის მენეჯმენტის გეგმების მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: საქართველოს ყველა დაცული ტერიტორია უნდა იმართებოდეს მენეჯმენტის გეგმით, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება შესაბამისი დაცული ტერიტორიის შესაძლებლობები, გამოწვევები და დაცული ტერიტორიების ძირითადი მიმართულებების პროგრამები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში შემუშავდა 4 მენეჯმენტის გეგმა (კერძოდ, მაჭახელას ა)ეროვნული პარკის, ბ)ალგეთის ეროვნული პარკის, გ)კოლხეთის ეროვნული პარკის და კაცობურის ალკვეთილისა, დ)ქობულეთის დაცული ტერიტორიების);

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - მომზადებულია მენეჯმენტის გეგმები 4 დაცული ტერიტორიისთვის, რომელთაგან 1 დამტკიცებულია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.4 დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.4.2.: დაცული ტერიტორიებისათვის მენეჯმენტის გეგმების მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაცული ტერიტორიებისათვის მომზადებული მენეჯმენტის გეგმები	შესრულებული: მომზადებულია მენეჯმენტის გეგმები 4 დაცული ტერიტორიისთვის, რომელთაგან 1 დამტკიცებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 7.4.3: დაცული ტერიტორიებისთვის კანონალსრულების სახელმძღვანელოს მომზადება**

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: დაცული ტერიტორიების კანონალსრულების სახელმძღვანელოს - ერთიანი დოკუმენტის მომზადება, რომელიც დაეხმარება დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებს პრაქტიკულ საქმიანობაში, უფლება-მოვალეობების ჯეროვნად შესრულებასა და ცალკეული დოკუმენტების შედგენის ერთიანი სტანდარტის დანერგვაში, რაც ხელს შეუწყობს კანონალსრულებას და მართლმსაჯულების სისტემაში მოქნილი მექანიზმების დანერგვას.

განხორციელებული ღონისძიებები

განხორციელება არ დაწყებულა

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.4 დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.4.3.: დაცული ტერიტორიებისთვის კანონდარსრულების სახელმძღვანელოს მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაცული ტერიტორიებისთვის კანონდარსრულების სახელმძღვანელო	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია
	სტატუსი	X				

- **ქმედება 7.4.4:** დაცული ტერიტორიებისათვის ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის მონიტორინგის გეგმების შემუშავება ტრანსსასაზღვრო მონიტორინგის სისტემის ჩათვლით

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის მუდმივი და სრულყოფილი მონიტორინგისთვის აუცილებელია მონიტორინგის გეგმების შემუშავება, სადაც გაიწერება რა სიხშირით, სად და როგორ უნდა ხორციელდებოდეს ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი. ასევე უნდა გაიწეროს თუ როგორ უნდა ხდებოდეს მოპოვებული მონაცემების დამუშავება და ანალიზი და უზრუნველყოფილ იქნას აღნიშნული მონაცემების ხელმისაწვდომობა ყველა დაინტერესებულ მხარისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ყაზბეგის და ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკებისა და კინტრიპის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებისათვის შემუშავდა ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმები;
- ორივე დაცული ტერიტორიის წარმომადგენლებს ჩაუტარდათ თეორიული და პრაქტიკული ტრენინგები;
- მიმდინარეობს მონაცემების შეგროვება შერჩეული გადამფრენი და მობუდარი ფრინველებისთვის;

- ჯავახეთის და ტბა არფის (სომხეთი) დაცული ტერიტორიების წარმომადგენლები ხვდებიან ერთმანეთს მონიტორინგის შედეგების გაზიარების მიზნით;
- მიმდინარეობს მუშაობა ერთიანი მონაცემთა ბაზის პროგრამის შემუშავებაზე. პროგრამა ამჟამად მუშაობს სატესტო რეჟიმში;
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიასა და ზაქათალას ნაკრძალს შორის (აზერბაიჯანი) მიმდინარეობს ბიომრავალფეროვნების (კერძოდ, მსხვილი ჩლიქოსნების) ტრანსსასაზღვრო მონიტორინგი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - მომზადებულია ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის მონიტორინგის გეგმა 2 დაცული ტერიტორიისთვის.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.4 დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.4.4.: დაცული ტერიტორიებისათვის ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის მონიტორინგის გეგმების შემუშავება ტრანსსასაზღვრო მონიტორინგის სისტემის ჩათვლით
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის მონიტორინგის მომზადებული, სულ მცირე, 10 გეგმა (რომლებიც, სათანადო შემთხვევებში, მოიცავენ ტრანსსასაზღვრო მონიტორინგის საკითხებს)	შესრულებული: მომზადებულია ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობის მონიტორინგის გეგმა 2 დაცული ტერიტორიისთვის
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X		
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი	განხორციელები ს პროცესი	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X				

- **ქმედება 7.4.5:** კანონალსრულების პროცედურების თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დამყარებული სისტემის ჩამოყალიბება (მონაცემთა აღრიცხვა და ანალიზი)
პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით დაცულ ტერიტორიების მონიტორინგისა და დაცვის გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ინფორმაციის მონაცემთა ბაზის შექმნის, დანერგვის და გამოყენების მიზნით დაცული ტერიტორიების დაცვის სამსახურის და ბუნებრივი რესურსების თანამშრომლებს ჩაუტარდათ SMART პროგრამის შესახებ ტრენინგი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - 1 დაცულ ტერიტორიაზე დაიწყო კანონალსრულება თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.4 დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.4.5.: კანონალსრულების პროცედურების თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დამყარებული სისტემის ჩამოყალიბება (მონაცემთა აღრიცხვა და ანალიზი)
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სულ მცირე, 4 დაცულ ტერიტორიაზე გამოცდილი თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დამყარებული კანონალსრულების პროცედურები	შესრულებული: 1 დაცულ ტერიტორიაზე დაიწყო კანონალსრულება თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულება ის შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
სტატუსი			X			

- **ქმედება 7.4.6:** ეროვნულ პარკებში გადაშენების საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობების აღდგენის/კონსერვაციის გეგმის შემუშავება/განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ეროვნული პარკების ტერიტორიებზე გადაშენების საფრთხის პირას მყოფი სახეობების (ფლორის და ფაუნის) გაშენებისა და გამრავლების ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს აჯამეთის აღკვეთილში 10 ჰა-ზე გაშენდა იმერული მუხა;
- 2018 წელს აჯამეთის აღკვეთილში დაირგო დაახლოებით 2200 ნერგი, საიდანაც დაახლოებით 95% იმერული მუხაა, ხოლო 5% ქართული მუხა;
- ვაშლოვანის ეროვნულ პარკში მიმდინარეობს ჯეირნის რეინტროდუქციის პროექტი. ჯეირნების შემოყვანა ეტაპობრივად მიმდინარეობს აზერბაიჯანიდან (შირვანის ეროვნული პარკიდან). 2018 წელს შემოყვანილ იქნა 20 ინდივიდი. დღეისათვის ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე დაახლოებით 90-95 ჯეირანია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - აჯამეთის ტყეში მიმდინარეობს იმერული მუხის აღდგენა, ვაშლოვანის ეროვნულ პარკში კი ჯეირნის რეინტროდუქცია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.4 დაცული ტერიტორიების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.4.6.: ეროვნულ პარკებში გადაშენების საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობების აღდგენის/კონსერვაციის გეგმის შემუშავება/განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ეროვნულ პარკებში გადაშენების საფრთხის ქვეშ მყოფი სახეობების აღდგენის/კონსერვაციის მოზადებული და განხორციელების პროცესში მყოფი გეგმა	შესრულებული: აჯამეთის ტყეში მიმდინარეობს იმერული მუხის აღდგენა, ვაშლოვანის ეროვნულ პარკში კი ჯეირნის რეინტროდუქცია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი		X			
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელებ ის პროცესი დასრულებულია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ამოცანა 7.5 დასულ ტერიტორიებზე მდგრადი ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა

ამოცანა 7.5-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 2 ქმედება - მდგრადი ტურიზმის განვითარების სტრატეგიები შემუშავდა დასული ტერიტორიებისთვის და გარდა ამისა, დასულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობდა ახალი ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2017 შემუშავდა 4 სტრატეგია (კერძოდ, ა)ყაზბეგის ეროვნული პარკისთვის, ბ)კინტრიშის დასული ტერიტორიისთვის, გ) ალგეთის ეროვნული პარკისთვის, დ) ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკისთვის)შემუშავდა 4 მენემენტის გეგმა (კერძოდ, მაჭახელას ა)ეროვნული პარკის, ბ)ალგეთის ეროვნული პარკის, გ)კოლხეთის ეროვნული პარკის და კაცობურის ალკვეთილისა, დ)ქობულეთის დასული ტერიტორიების)
- ⇒ 2018 წელს დაინყო ტურიზმის სტრატეგიების შემუშავება კიდევ 4 დასული ტერიტორიისთვის
- ⇒ ალგეთის ეროვნული პარკში აშენდა ადმინისტრაციის ოფისი და ვიზიტორთა ცენტრი
- ⇒ ლაგოდეხის დასული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიმდებარედ მოეწყო ავტოსადგომი, ჩატარდა განათების სისტემისა და სამეთვალყურეო სისტემის მოწყობის სამუშაოები
- ⇒ განხორციელდა პრომეთეს მღვიმის ვიზიტორთა ცენტრის მოწყობა
- ⇒ ქობულეთის და კინტრიშის დასული ტერიტორიებზე მოეწყო ვიზიტორთა ცენტრი
- ⇒ მოეწყო კინჩხას ჩანჩქერის ტურისტული ინფრასტრუქტურა
- ⇒ განვითარდა საწურბლიის მღვიმის ტურისტული ინფრასტრუქტურა
- ⇒ მოეწყო ნავენახევის მღვიმის ტურისტული ინფრასტრუქტურა

7.5 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 7.5.1:** დასული ტერიტორიებისათვის მდგრადი ტურიზმის სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დასული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: დასულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა, ეკოტურისტული სერვისების დანერგვა და მდგრადი ტურიზმის განვითარება - რისთვისაც საჭიროა შესაბამისი სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 შემუშავდა 4 სტრატეგია (კერძოდ, ა)ყაზბეგის ეროვნული პარკისთვის, ბ)კინტრიშის დასული ტერიტორიისთვის, გ) ალგეთის ეროვნული პარკისთვის, დ) ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკისთვის);
- 2018 წელს დაინყო ტურიზმის სტრატეგიების შემუშავება კიდევ 4 დასული ტერიტორიისთვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - ტურიზმის სტრატეგიები შემუშავებული 4 დაცული ტერიტორიისთვის და მიმდინარეობს მუშაობა კიდევ 4 სტრატეგიაზე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.5 დაცულ ტერიტორიებზე მდგრადი ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.5.1.: დაცული ტერიტორიებისათვის მდგრადი ტურიზმის სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ტურისტული თვალსაზრისით 12 ყველაზე პოპულარული დაცული ტერიტორიისათვის შემუშავებული მდგრადი ტურიზმის სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები	შესრულებული: ტურიზმის სტრატეგიები შემუშავებული 4 დაცული ტერიტორიისთვის და მიმდინარეობს მუშაობა კიდევ 4 სტრატეგიაზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
				X		
		განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 7.5.2:** დაცულ ტერიტორიებზე ახალი ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურისა და მომსახურების განვითარება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ტურისტული ინფრასტრუქტურის რეზილიენტაცია/მოწყობა და ახალი ეკოტურისტული სერვისების დანერგვა/განვითარება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ალგეთის ეროვნული პარკში აშენდა ადმინისტრაციის ოფისი და ვიზიტორთა ცენტრი;
- მარელისის სასტუმროში განხორციელდა სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები;
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიმდებარედ მოეწყო ავტოსადგომი, ჩატარდა განათების სისტემისა და სამეთვალყურეო სისტემის მოწყობის სამუშაოები;
- განხორციელდა პრომეთეს მღვიმის ვიზიტორთა ცენტრის მოწყობა;
- აშენდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის და ვიზიტორთა ცენტრის ოფისი;

- განხორციელდა მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისა და ვიზიტორთა ცენტრის რეაბილიტაცია;
- ქობულეთის და კინტრიშის დაცული ტერიტორიებზე მოეწყო ვიზიტორთა ცენტრი;
- მოეწყო კინჩხას ჩანჩქერის ტურისტული ინფრასტრუქტურა;
- განვითარდა საწურბლიის მღვიმის ტურისტული ინფრასტრუქტურა;
- მოეწყო ნავენახევის მღვიმის ტურისტული ინფრასტრუქტურა;
- განხორციელდა კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციისა და ვიზიტორთა ცენტრის რეაბილიტაცია;
- შემუშავდა ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების, არწივის ხეობის ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა დაცულ ტერიტორიებზე მოხდა ახალი ინფრასტრუქტურის განვითარება და არსებულის რეაბილიტაცია/რემონტი. 2018 წლის მონაცემებით, საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 1 108 503 ვიზიტორი დაფიქსირდა, რაც 2017 წლის მონაცემებთან შედარებით (954 692 ვიზიტორი) 16% - ით მეტია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ფინანსდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 7.5 დაცულ ტერიტორიებზე მდგრადი ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 7.5.2.: დაცულ ტერიტორიებზე ახალი ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურისა და მომსახურების განვითარება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განვითარებული ახალი ტურისტული ინფრასტრუქტურა	შესრულებული: 10-დე დაცულ ტერიტორიაზე მოხდა ახალი ინფრასტრუქტურის განვითარება ან ძველის რეაბილიტაცია
ვიზიტორთა 10%-ით გაზრდილი რაოდენობა	ვიზიტორთა რაოდენობა გაიზარდა 16%-ით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

თავი 8: ტყის მართვა

თავი 8 - ტყის მართვა - მოიცავს 5 ამოცანას და ჯამში 22 ქმედებას. ამოცანები მიზნად ისახავენ ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვას, ტყეზე ზეწოლის შემცირებას საწვავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების წახალისებითა და ტყეების ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესებით, ტყის პოლიტიკის, მართვისა და მაკონტროლებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერებას, ტყის ეკოსისტემის მომსახურების გამოყენების ხელშეწყობასა და სატყეო განათლების განვითარებას, ასევე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით. მთლიანობაში, 2017-2018 წლებში თავის ქმედებათა შესრულების ჯამურმა დანახარჯებმა შეადგინა 167,000 ლარი.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა

ამოცანა 8.1-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 7 ქმედება - შემუშავდა „ტყის კოდექსის“ პროექტი, შემუშავდა 3 საკანონმდებლო აქტის პირველადი სამუშაო ვერსიები (რომელთა საბოლოო პროექტის შემუშავება შესაძლებელი იქნება კოდექსის მიღების შემდეგ), მომზადდა ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპები, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების დოკუმენტი, მომზადდა ტყის ეროვნული აღრიცხვის ჩატარების სამართლებრივი საფუძველი (აგრეთვე, შევიდა შესაბამისი ცვლილებები საქართველოს მთავრობის №179 დადგენილებაში ტყის აღრიცხვის, დაგეგმვისა და მონიტორინგის წესის დამტკიცების შესახებ), შემუშავდა ეროვნული ტყის აღრიცხვის მეთოდოლოგია, დაიწყო ტყის მართვის დონის ინვენტარიზაცია და მომზადდა ტყის მართვის გეგმები, ამასთანავე შემუშავდა ტყის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემის კონცეფცია. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2018 წლის პირველ კვარტალში გაიმართა ტყის ახალი კოდექსის პროექტის საჯარო განხილვა და ტყის კოდექსის კანონპროექტის შემუშავების პროცესი დასრულდა
- ⇒ შემუშავებულია „ტყით სარგებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“, „ტყის აღრიცხვისა და მონიტორინგის წესის დამტკიცების შესახებ“ და „ტყის დაცვის, მოვლის და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებების პროექტების პირველადი სამუშაო ვერსიები
- ⇒ 2018 წლის დეკემბერში, ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპების, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების დოკუმენტის შემუშავების პროცესი დასრულდა

- ⇒ 2018 წელს გაიმართა ორი ეროვნული და ერთი რეგიონალური დონის სემინარი ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპების, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების შესახებ, რომელსაც 50 მონაწილე დაესწრო
- ⇒ შევიდა ცვლილება მოქმედ ტყის კოდექსში და გაჩნდა ტყის ეროვნული აღრიცხვის სამართლებრივი საფუძველი
- ⇒ 2017 წელს დაიწყო ინვენტარიზაცია 86.1 ათ. ჰა ფართობზე (გურიის რეგიონში), საიდანაც 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დასრულდა ჩოხატაურის სატყეო უბნის (52.5 ათას ჰა-ზე) და ლანაჩხუთის (11.3 ათ. ჰა) ინვენტარიზაციის სამუშაოები. ასევე, ოზურგეთის სატყეო უბნის 22.3 ათ. ჰექტარზე ჩატარებულია სამუშაოების I-II ეტაპი
- ⇒ ახალი მართვის გეგმები შედგენილია ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული ტყის ფონდის 19,3%-ისათვის

8.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 167,000 ლარი.

• **ქმედება 8.1.1:** ახალი „ტყის კოდექსის“ შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ტყის მართვის სექტორში თანამედროვე საკანონმდებლო ჩარჩოს ჩამოყალიბება. „ტყის კოდექს“ შემოაქვს ტყის ახალი განმარტება, რაც საფუძველია საკუთრების ფორმების მკაფიო გამიჯვნისთვის. სრულად უქმდება ხე-ტყის დამზადების გრძელვადიანი ლიცენზიები, მის ნაცვლად კი შემოდის მდგრადი სატყეო მეურნეობის მართვის მოდელი, სადაც ხე-ტყის დამზადება მოხდება ტყის მართვის ორგანოს მიერ. „ტყის კოდექსი“ აგრეთვე გააუქმებს „სოციალური ჭრის“ პრაქტიკას. შედეგად, ტყეთსარგებლობა მერქნული რესურსის დამზადების მიზნით განხორციელდება გაცილებით ეფექტურად, შემცირდება ტყეზე უარყოფითი გავლენა, ასევე არსებითად შემცირდება უკანონო ჭრების რისკები. აღსანიშნავია, რომ ახალი ტყის კოდექსით სავალდებულო ხდება პროფესიონალი კადრების დასაქმება სატყეო სექტორში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის პირველ კვარტალში გაიმართა ტყის ახალი კოდექსის პროექტის საჯარო განხილვა და ტყის კოდექსის კანონპროექტის შემუშავების პროცესი დასრულდა;
- 2018 წლის ივნისში კანონის პროექტი გაეგზავნა მთავრობას განსახილველად, მაგრამ კოდექსის მიღების პროცესი შეფერხდა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - „ტყის კოდექსი“ შემუშავებულია, თუმცა საანგარიშო პერიოდში არ მოესწრო მისი მიღება.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.1.1.: ახალი „ტყის კოდექსის“ შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული ახალი ტყის კოდექსი	შესრულებული: ტყის კოდექსი“ შემუშავებულია, თუმცა არ არის მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 8.1.2:** ტყის კოდექსიდან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტების შემუშავება და მიღება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ტყის მართვის საკანონმდებლო სისტემის თანამედროვე სტანდარტებთან დაახლოება ისეთი საკითხების წესრიგში მოყვანა, როგორცაა ტყით სარგებლობა, ტყის აღიკვება-მონიტორინგი, ტყის მოვლა-აღდგენა და ა.შ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია „ტყით სარგებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“, „ტყის აღიკვებისა და მონიტორინგის წესის დამტკიცების შესახებ“ და „ტყის დაცვის, მოვლის და აღდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებების პროექტების პირველადი სამუშაო ვერსიები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში საკანონმდებლო აქტები არ არის მიღებული, რაც გამოწვეულია ტყის კოდექსის დამტკიცების გაჭიანურებით.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.1.2.: ტყის კოდექსიდან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტების შემუშავება და მიღება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: მიღებული კანონქვემდებარე აქტები	შესრულებული: კანონქვემდებარე აქტები არ არის მიღებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 8.1.3:** ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპების, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების შემუშავება და დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: აღნიშნული ქმედების შესრულება ეროვნულ დონეზე ტყის მახასიათებლებისა და მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგების სისტემის ჩამოყალიბების საშუალებას იძლევა. ტყის სტატუსის რეგულარული მონიტორინგი, შემუშავებული ინდიკატორების მიხედვით, ხელს შეუწყობს სატყეო პოლიტიკის დაგეგმვას, აგრეთვე ტყის მართვის გაუმჯობესებას საერთაშორისო დონეზე აღებული ვალდებულებებისა და ეროვნული სპეციფიკის გათვალისწინებით. აღნიშნულ დოკუმენტი სამინისტრომ გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ), გაეროს ვროპის ეკონომიკური კომისიისა (UNECE) და გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) მხარდაჭერით შეიმუშავა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის დეკემბერში, ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპების, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების დოკუმენტის შემუშავების პროცესი დასრულდა;
- 2018 წლის თებერვალში, თბილისში ჩატარდა რეგიონალური სემინარი, რომელშიც თორმეტი ქვეყნის წარმომადგენელი მონაწილეობდა. მათ შორის, სემინარს ესწრებოდა ევროკავშირის ექვსი ქვეყნის მეთყვევე ექსპერტები, რომლებმაც რეკომენდაციები მოამზადეს ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების სიის დახვეწის მიზნით;
- 2018 წელს გაიმართა ორი ეროვნული დონის სემინარი, რომელსაც 50 მონაწილე დაესწრო.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპების, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების დოკუმენტი შემუშავებულია. 2019 წელს შემუშავდება დოკუმენტის განმარტებითი ბარათი, სადაც დეტალურად გაიწერება ეროვნული თუ საერთაშორისო ანგარიშგების დროს დოკუმენტის გამოყენების მეთოდოლოგია. აგრეთვე, განიმარტება გამოყენებული საერთაშორისო თუ ეროვნული ტერმინები. ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპები განწერილია ტყის კოდექსის კანონპროექტში. კრიტერიუმები

და ინდიკატორები, განმარტებითი ბარათის შემუშავების შემდეგ, აისახება სატყეო სექტორის კანონმდებლობაში.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნებებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.1.3.: ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპების, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების შემუშავება და დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული დოკუმენტი ტყის მდგრადი მართვის ეროვნული პრინციპების, კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების შესახებ ეროვნულ კანონმდებლობაში ასახული პრინციპები და კრიტერიუმები	შესრულებული: დოკუმენტი შემუშავებულია ეროვნულ კანონმდებლობაში აღნიშნული პრინციპები და კრიტერიუმები აისახება „ტყის კოდექსის“ დამტკიცების შემდეგ
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

• **ქმედება 8.1.4: ტყის ეროვნული აღრიცხვა (ინვენტარიზაცია)**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ტყის ეროვნული დონის აღრიცხვა მოიცავს ქვეყანაში არსებულ ყველა ტყეს, მმართველი ორგანოსა და დაცვის სტატუსის მიუხედავად. ინფორმაცია შეგროვდება დაახლოებით 6600 სანიმუშო ფართობიდან. წარმოდგენილ სანიმუშო ფართობები იქნება მუდმივად მონიშნული და ტყის ფართობები შეფასდება რეგულარულად ყოველ 10 წელში. განმეორებადი ტყის ეროვნული აღრიცხვის შედეგების საფუძველზე შესაძლებელია საქართველოს ტყეების მდგომარეობის მონიტორინგი, აგრეთვე კონკრეტული სტრატეგიული გადაწყვეტილებების ტყის ეკოლოგიურ მდგომარეობაზე გავლენის შეფასება.

2015 წელს საქართველოს მთავრობამ გერმანიას მიმართა თხოვნით, რომ მხარი დაეჭირათ საქართველოში ტყის ეროვნული და მართვის დონის აღრიცხვასა და ტყის საინფორმაციო და

მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბებაში. გერმანიის მთავრობამ ეს თხოვნა დაკმაყოფილდა 2017 წელს. 2017-2018 წლების განმავლობაში ტყის ეროვნული დონის აღრიცხვის დიზაინზე ინტენსიური მუშაობისა და საცდელი პერიოდის შემდეგ, საქართველოში ტყის ეროვნული აღრიცხვა (ტეა) დაიწყო 2019 წელს GIZ-ის ტექნიკური მხარდაჭერით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შევიდა ცვლილება მოქმედ ტყის კოდექსში და გაჩნდა ტყის ეროვნული აღრიცხვის სამართლებრივი საფუძველი. აგრეთვე, შევიდა შესაბამისი ცვლილებები საქართველოს მთავრობის №179 დადგენილებაში ტყის აღრიცხვის, დაგეგმვისა და მონიტორინგის წესის დამტკიცების შესახებ;
- შემუშავდა ეროვნული ტყის აღრიცხვის მეთოდოლოგია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ტყის ეროვნული აღრიცხვის პროცესი მხოლოდ საწყის ეტაპზეა. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.1.4.: ტყის ეროვნული აღრიცხვა (ინვენტარიზაცია)
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
მომზადებულია ეროვნული დონის ტყის ინვენტარიზაციის ანგარიში	ინვენტარიზაციის ანგარიში არ არის მომზადებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 8.1.5:** ტყის მართვის დონის აღრიცხვა (ინვენტარიზაცია) პრიორიტეტულ რეგიონებში და მართვის გეგმების შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ეროვნულ სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული სატყეო უბნების აღრიცხვა და აღნიშნული სატყეო უბნებისთვის მართვის გეგმების შემუშავება/განხორციელება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს დაიწყო ინვენტარიზაცია 86.1 ათ. ჰა ფართობზე (გურიის რეგიონში), საიდანაც 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დასრულდა ჩოხატაურის სატყეო უბნის (52.5 ათას ჰა-ზე) და ლანაჩხუთის (11.3 ათ. ჰა) ინვენტარიზაციის სამუშაოები. ასევე, ოზურგეთის სატყეო უბნის 22.3 ათ. ჰექტარზე ჩატარებულია სამუშაოების I-II ეტაპი;
- ახალი მართვის გეგმები შედგენილია სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული ტყის ფონდის 19,3%-ისათვის;
- 2018 წელს დაგეგმილი იყო ლენტეხის სატყეო უბნისა და ახმეტის სატყეო უბნის ინვენტარიზაცია. შესაბამისი სამუშაოები გეგმის მიხედვით ვერ განხორციელდა, რადგან მიმდინარეობდა ინვენტარიზაციის ჩატარების მეთოდოლოგიის დაზუსტება; ახმეტის მუნიციპალიტეტის ინვენტარიზაცია იგეგმება გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) თანადაფინანსებით 2019 წელს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში ინვენტარიზაცია ჩატარდა 86,1 ათ. ჰა ფართობზე. ტყის მართვის გეგმები კი შედგენილია სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული ტყის ფონდის 19,3%-ისათვის.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი (2021 წლის ჩათვლით) განსაზღვრული იყო 3 740 000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ათვისებამ შეადგინა 167 000 ლარი (2018 წელს ბიუჯეტის ათვისება არ მომხდარა). 52.5 ათასი ჰა. ფართობის ინვენტარიზაცია კი განხორციელდა მსოფლიო ბანკის ხელმძღვანელობით.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.1.5.: ტყის მართვის დონის აღრიცხვა (ინვენტარიზაცია) პრიორიტეტულ რეგიონებში და მართვის გეგმების შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ტყის მართვის დონის ინვენტარიზაციის ანგარიში შემუშავებული ტყის მართვის გეგმები საქართველოს ტყის ფონდის ტერიტორიის სულ მცირე 40%-სთვის	შესრულებული: ნაწილობრივ შესრულდა ნაწილობრივ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 3 740 000	ფაქტობრივი: 167 000

შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია

	სტატუსი		X			
--	---------	--	---	--	--	--

• **ქმედება 8.1.6:** საქართველოს ტყეების საზღვრების დადგენა და რეგისტრაცია

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ეროვნულ სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული სატყეო უბნების საზღვრების დადგენა, რაც მნიშვნელოვნის აღნიშნული სატყეო უბნების მართვის გაუმჯობესებისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საქართველოს ტყეების საზღვრები ეტაპობრივად ზუსტდება იმ რეგიონებში, სადაც ხორციელდება მართვის ღონის ინვენტარიზაცია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - სატყეო უბნების საზღვრების დადგენის პროცესი ახალი დაწყებულია. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.1.6.: საქართველოს ტყეების საზღვრების დადგენა და რეგისტრაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: საქართველოს ტყის ფონდის დაზუსტებული და რეგისტრირებული გარე საზღვრები	შესრულებული: სატყეო უბნების საზღვრების დადგენის პროცესი ახალი დაწყებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **ქმედება 8.1.7:** ტყის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემის შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ტყის მდგრადი მართვის მისაღწევად საჭიროა არსებობდეს ყოველისმომცველი და ზუსტი ინფორმაცია ტყის რესურსების, მათი რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მდგომარეობის, და ა. შ. შესახებ. ასევე მნიშვნელოვანია აღნიშნული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა ყველა დაინტერესებული მხარისთვის -

ტყის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემის შემუშავება/ფუნქციონირება გააუმჯობესებს ტყესთან დაკავშირებული ინფორმაციის საჯაროობასა და ხელმისაწვდომობას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- თითქმის შემუშავებულია ტყის საინფორმაციო და მონიტორინგის სისტემის ჩარჩო. გარდა ამისა, ეროვნული სატყეო სააგენტო თანამშრომლობს ფინანსთა სამინისტროს საფინანსო-ანალიტიკურ სამსახურთან და 2019 წლის განმავლობაში შემუშავდა ტყის აღრიცხვის პროგრამა, რომელიც ინტეგრირდება არსებულ მერქნული რესურსის მართვის ელექტრონულ სისტემაში, რაც თავის მხრივ ხელს შეუწყობს მონიტორინგის სისტემის სრულყოფას.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავებულია ტყის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემის ჩარჩო.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.1 საკანონმდებლო ჩარჩოს გაუმჯობესება და ტყის მდგრადი მართვის სისტემის დანერგვა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.1.7.: ტყის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემის შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
შემუშავებული ტყის მონიტორინგისა და საინფორმაციო სისტემა	ნაწილობრივ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ამოცანა 8.2 ტყეზე ზეწოლის შემცირება საწვავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების ნახალისებითა და ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესება

ამოცანა 8.2-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 4 ქმედება - შემუშავდა მოსახლეობისა და საჯარო უწყებების სათბობი უზრუნველყოფის

სახელმწიფო სამოქმედო გეგმის პირველადი სამუშაო ვერსია, ეროვნულმა სატყეო სააგენტომ გაამარტივა სატყეო ნარჩენზე ხელმისაწვდომობის მექანიზმი, მიმდინარეობდა ტყის დეგრადირებული ფართობების აღდგენა და წარმატებულად წარმოებდა ბრძოლა ტყის მავლნებლებთან. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მომზადდა „მოსახლეობისა და საჯარო დაწესებულებების სათბობი რესურსებით უზრუნველყოფის უწყებათშორისი სახელმწიფო სამოქმედო გეგმის“ სამუშაო ვერსია
- ⇒ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინიცირებით გაუქმდა პირველი ხარისხის მერქნული რესურსით სარგებლობა სოციალური ჭრის ფარგლებში
- ⇒ სააგენტოს მიერ 2017 წელს საქართველოს 9 რეგიონის 983 ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულება მომარაგდა საშემე მერქნით. მიწოდებული საშემე მერქნული რესურსის ჯამურმა ოდენობამ შეადგინა 27 715 კუბური მეტრი
- ⇒ 2018 წელს 9-ვე რეგიონში მომარაგდა -2000 მდე საბიუჯეტო ორგანიზაცია 49,0 ათასი კმ საშემე მერქნული რესურსით
- ⇒ ეროვნულმა სატყეო სააგენტომ გაამარტივა სატყეო ნარჩენზე ხელმისაწვდომობის მექანიზმი. შემოტანილია ე.წ "ინტერესთა გამოხატვის" გზით ნარჩენის ტყიდან გამოტანის და ბიომასის წარმოებისთვის გამოყენების სამართლებრივი საფუძველი
- ⇒ საანგარიშო პერიოდში აღდგენილი ტყის ფართობმა შეადგინა 250 ჰა ქვეყნის მასშტაბით
- ⇒ 2017-2018 წწ სამცხე-ჯავახეთში (26 000 ჰა) განხორციელდა მბეჭდავი ქერქიჭამიას წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებები ფერომონიანი მწერსაჭერების გამოყენებით. დაჭერილი და განადგურებულია 2,3 მლნ-ზე მეტი მწერი
- ⇒ 2017-2018 წწ სამეგრელო-ზემო სვანეთის, რაჩა-ლეჩხუმის, იმერეთის, გურიის სატყეო უბნებზე (550 ჰა) განხორციელდა ბზის ალურას წინააღმდეგ შენამვლა და ფერომონიანი მწერსაჭერების განთავსება

8.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 8.2.1:** მოსახლეობისა და საჯარო უწყებების სათბობი რესურსით უზრუნველყოფის სახელმწიფო პროგრამის შემუშავება და დამტკიცება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია შეშის მოხმარებაზე კონტროლის გაუმჯობესება, რისთვისაც საჭიროა სპეციალური პროგრამის შემუშავება, სადაც გაიწერება მოსახლეობისა და საჯარო დაწესებულებების შეშით უზრუნველყოფის პრინციპები. აღნიშნული პროგრამის მტავარი მიზანია შეშის მოხმარების თანდათანობითი შემცირება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს კავკასიის გარემოსდაცვითი ორგანიზაციების ქსელის (CENN) მიერ პროექტის - „ტყის მდგრადი მართვა - ფაზა II“ - ფარგლებში მომზადდა

„მოსახლეობისა და საჯარო დაწესებულებების სათბობი რესურსებით უზრუნველყოფის უწყებათშორისი სახელმწიფო სამოქმედო გეგმის“ სამუშაო ვერსია. თუმცა დოკუმენტი საჭიროებს შემდგომ განხილვებსა და გადამუშავებას;

- ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინიცირებით გაუქმდა პირველი ხარისხის მერქნული რესურსით სარგებლობა სოციალური ჭრის ფარგლებში. ნაწილობრივ გაუქმდა ზეზემდგომი ხე-ტყის გაცემა სოციალური ჭრის ფარგლებში. სააგენტოს მიერ 2017 წელს საქართველოს 9 რეგიონის 983 ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულება მომარაგდა საშუავე მერქნით;
- მინოდებული საშუავე მერქნული რესურსის ჯამურმა ოდენობამ შეადგინა 27 715 კუბური მეტრი;
- 2018 წელს 9-ვე რეგიონში მომარაგდა -2000 მდე საბიუჯეტო ორგანიზაცია 49,0 ათასი კმ საშუავე მერქნული რესურსით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ენერგოდეფიციტის აღმოფხვრის მოკლე და საშუალოვადიანი პროგრამები ჯერ არ დამტკიცებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.2 ტყეზე გენოლის შემცირება სანჯავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების წახალისებითა და ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.2.1.: მოსახლეობისა და საჯარო უწყებების სათბობი რესურსით უზრუნველყოფის სახელმწიფო პროგრამის შემუშავება და დამტკიცება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული ენერგოდეფიციტის აღმოფხვრის მოკლე და საშუალოვადიანი პროგრამები შემცირებული შემოს მოხმარება	შესრულებული: პროგრამები არ არის დამტკიცებული არ არის მონაცემები
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელებს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 8.2.2:** ალტერნატიული სათბობი ენერჯის მოსახლეობისა და საჯარო უწყებებისთვის ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია შეშის ალტერნატიული სათბობი ენერჯის გამოყენების წახალისება, რაც შეამცირებს ზეწოლას ტყეზე. ამ შემთხვევაში ალტერნატიულ სათბობ ნყაროებში იგულისხმება ხე-ტყის ნარჩენებისგან დამზადებული საწვავი საშუალებები (ე.წ. პელეტები, ბრიკეტები და ა.შ.)

განხორციელებული ღონისძიებები

- შევიდა ცვლილებები საქართველოს მთავრობის N 241 დადგენილებაში „ტყის მოვლისა და აღდგენის წესის შესახებ“ აგრეთვე, საქართველოს მთავრობის N 242 დადგენილებაში „ტყითსარგებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“ ხე-ტყის ნარჩენის ათვისებასთან დაკავშირებით, რომელიც ხელმისაწვდომია ალტერნატიული საწვავი რესურსების - პელეტებისა და ბრიკეტების დასამზადებლად;
- სამინისტრო GIZ-თან თანამშრომლობით ამზადებს საპროექტო განაცხადს მწვანე კლიმატის ფონდისათვის, რომელიც ტყის მდგრად მართვასთან ერთად ორიენტირებულია მოსახლეობისა და საჯარო უწყებებისათვის ალტერნატიული სათბობი ენერჯის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფაზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - არ არის მონაცემები საანგარიშო პერიოდში სატყეო და სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენებისგან დამზადებულ ბიომასაზე და არც აღნიშნული ბიომასის გამოყენებისგან დაზოგილ ხე-ტყის რაოდენობაზე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.2 ტყეზე ზეწოლის შემცირება საწვავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების წახალისებითა და ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.2.2.: ალტერნატიული სათბობი ენერჯის მოსახლეობისა და საჯარო უწყებებისთვის ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
სატყეო და სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენებისგან დამზადებული ბიომასა	არ არის მონაცემები
ბიომასის გამოყენებისგან დაზოგილი ხე-ტყის რაოდენობა	არ არის მონაცემები

ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულება ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 8.2.3:** ტყის დეგრადირებული ფართობების აღდგენის ეროვნული გეგმის შემუშავება და გამოვლენილი დეგრადირებული ტყის პრიორიტეტული ფართობების აღდგენა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ტყის დეგრადირებული ფართობების აღდგენა საქართველოს სატყეო სექტორის ერთ-ერთ უმთავრეს პრიორიტეტს წარმოადგენს. ტყის დეგრადირებული ფართობების აღდგენა ეროვნული სატყეო სააგენტოს კომპეტენციას წარმოადგენს.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში აღდგენილი ტყის ფართობმა შეადგინა 250 ჰა ქვეყნის მასშტაბით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - ტყის დეგრადირებული ფართობების აღდგენის ეროვნული გეგმა არ შემუშავებულა. თუმცა დეგრადირებული ტყის აღდგენის მასშტაბები იზრდება - საანგარიშო პერიოდში მოხდა 250 ჰა ფართობი ტყის აღდგენა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.2 ტყეზე ზეწოლის შემცირება საწვავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების წახალისებითა და ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.2.3.: ტყის დეგრადირებული ფართობების აღდგენის ეროვნული გეგმის შემუშავება და გამოვლენილი დეგრადირებული ტყის პრიორიტეტული ფართობების აღდგენა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული ეროვნული გეგმა ტყის დეგრადირებული ფართობების აღსადგენად აღდგენილი დეგრადირებული ფართობების სულ მცირე 30% პრიორიტეტების მიხედვით	შესრულებული: გეგმა არ არის შემუშავებული მოხდა 250 ჰა ფართობი ტყის აღდგენა

ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულება ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
	სტატუსი		X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 8.2.5:** მავნებელ-დაავადებების გავრცელების საკითხთან დაკავშირებით შესაბამისი კვლევების განხორციელება, ბრძოლის ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება

შასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ტყის მავნებელ-დაავადებების გავრცელების თაობაზე შესაბამისი კვლევების ჩატარება და მონაცემების მოპოვება და ანალიზი, რომელთა საფუძველზეც მოხდება ტყის მავნებლებთან/დაავადებებთან ბრძოლის გეგმების შემუშავება/განხორციელება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017-2018 წწ ჩატარებულია კვლევები ქვეყნის იმ რეგიონებში, სადაც დაფიქსირებულია ზიანის მომტანი ძირითადი მავნებელ-დაავადებები;
- ყოველწლიურად ხდება მავნებელ-დაავადებებთან ბრძოლის გეგმების შემუშავება;
- 2017-2018 წწ სამცხე-ჯავახეთში (26 000 ჰა) განხორციელდა მბეჭდავი ქერქიჭამიას წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებები ფერომონიანი მწერსაჭერების გამოყენებით. დაჭერილი და განადგურებულია 2,3 მლნ-ზე მეტი მწერი;
- 2017-2018 წწ სამეგრელო-ზემო სვანეთის, რაჩა-ლეჩხუმის, იმერეთის, გურიის სატყეო უბნებზე (550 ჰა) განხორციელდა ბზის ალურას წინააღმდეგ შენამვლა და ფერომონიანი მწერსაჭერების განთავსება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - ჩატარებულია კვლევები ქვეყნის იმ რეგიონებში, სადაც დაფიქსირებულია ზიანის მომტანი ძირითადი მავნებელ-დაავადებები, რომელთა საფუძველზეც ყოველწლიურად ხდება მავნებლებთან/დაავადებებთან ბრძოლის გეგმების შემუშავება. საანგარიშო პერიოდში ტყის მავნებელ-დაავადებების წინააღმდეგ განხორციელდა ღონისძიებები 26 550 ჰა ფართობზე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.2 ტყეზე გენოლის შემცირება საწვავის ალტერნატიული წყაროების გამოყენების წახალისებითა და ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.2.5.: მავნებელ-დაავადებების გავრცელების საკითხთან დაკავშირებით შესაბამისი კვლევების განხორციელება,

	ბრძოლის ღონისძიებების დაგეგმვა და განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ჩატარებული კვლევები შემუშავებული მავნებელ-დაავადებებთან ბრძოლის ღონისძიებათა გეგმები; ბრძოლის ღონისძიებათა განხორციელების ფართობები ტყეშიმემცირებული შემის მოხმარება	შესრულებული: კვლევები ქვეყნის იმ რეგიონებში, სადაც დაფიქსირებულია ზიანის მომტანი ძირითადი მავნებელ-დაავადებები, გეგმები შემუშავებულია ტყის მავნებელ-დაავადებების წინააღმდეგ განხორციელდა ღონისძიებები 26 550 ჰა ფართობზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	X				
რეიტინგი	X				
სტატუსი		X			

ამოცანა 8.3 ტყის პოლიტიკის, მართვის და მაკონტროლებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერება

ამოცანა 8.3-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა 3 ქმედება - განხორციელდა ტყის მართვისა და მაკონტროლებელი ორგანოების შესაძლებლობების შეფასება და შემუშავდა რეკომენდაციები მათი ოპერირების გაუმჯობესებისთვის. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ შეფასდა ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინსტიტუციური მონაცემები და შესაძლებლობები
- ⇒ მომზადდა რეკომენდაციები ტყის მართვის ორგანოს ოპტიმიზაციის შესახებ
- ⇒ შეფასდა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ინსტიტუციური მონაცემები და შესაძლებლობები

⇒ მომზადდა რეკომენდაციები ტყის მაკონტროლებელი ორგანოს ოპტიმიზაციის შესახებ
8.3 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 8.3.1:** სატყეო პოლიტიკის შემუშავებელი ორგანოს შესაძლებლობათა შეფასება, საჭიროებების განსაზღვრა და ინსტიტუციური გაძლიერება
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია სატყეო პოლიტიკის შემუშავებელი ორგანოს ფუნქციებისა და კომპტენციების ანალიზი და მის საფუძველზე აღნიშნული ორგანოს შესაძლებლობების გაძლიერება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის განმავლობაში ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო პოლიტიკის დეპარტამენტს დაემატა სამი საშტატო ერთეული.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - არ შემუშავებულა სატყეო პოლიტიკის ორგანოს შეფასების ანგარიში და არც რეკომენდაციები აღნიშნული ორგანოს ოპტიმიზაციისთვის. თუმცა განხორციელდა ინსტიტუციური ცვლილებები - ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტს დაემატა სამი საშტატო ერთეული.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.3 ტყის პოლიტიკის, მართვის და მაკონტროლებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.3.1.: სატყეო პოლიტიკის შემუშავებელი ორგანოს შესაძლებლობათა შეფასება, საჭიროებების განსაზღვრა და ინსტიტუციური გაძლიერება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებულია სატყეო პოლიტიკის ორგანოს შეფასების ანგარიში რეკომენდაციები სატყეო პოლიტიკის შემუშავებელი ორგანოს ოპტიმიზაციისთვის განხორციელებული ინსტიტუციური ცვლილებები	შესრულებული: შეფასების ანგარიში არ შემუშავებულა რეკომენდაციები არ შემუშავებულა ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტს დაემატა სამი საშტატო ერთეული.

ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
	სტატუსი		X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 8.3.2:** ტყის მართვის ორგანოების შესაძლებლობათა შეფასება, საჭიროებების განსაზღვრა და ინსტიტუციური გაძლიერება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს შეფასება და რეკომენდაციების მომზადება მისი ინსტიტუციური გაძლიერების კუთხით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ევროკავშირის საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტის - „ტყის მდგრადი მართვის გაძლიერება საქართველოში“ - ფარგლებში შეფასდა ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინსტიტუციური მონაცემები და შესაძლებლობები;
- ლიტველმა და უნგრელმა ექსპერტებმა მოამზადეს რეკომენდაციები ტყის მართვის ორგანოს ოპტიმიზაციის შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - შემუშავებულია ეროვნული სატყეო სააგენტოს შეფასების ანგარიში. ასევე შემუშავებულია სააგენტოს ოპტიმიზაციის რეკომენდაციები. თუმცა აღნიშნული რეკომენდაციების განხორციელება არ დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.3 ტყის პოლიტიკის, მართვის და მაკონტროლებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.3.2.: ტყის მართვის ორგანოების შესაძლებლობათა შეფასება, საჭიროებების განსაზღვრა და ინსტიტუციური გაძლიერება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული ტყის მართვის ორგანოების შეფასების ანგარიში	შესრულებული: ანგარიში შემუშავებულია

რეკომენდაციები ტყის მართვის ორგანოების ოპტიმიზაციისთვის	რეკომენდაციები შემუშავებულია
განხორციელებული ცვლილებები	ინსტიტუციური ცვლილებების განხორციელება არ დაწყებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი		X			
შესრულებების შეფასება	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **ქმედება 8.3.3:** ტყის მაკონტროლებელი ორგანოების შესაძლებლობათა შეფასება, საჭიროებების განსაზღვრა და ინსტიტუციური გაძლიერება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსღ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის (გზდ) შეფასება და რეკომენდაციების მომზადება მისი ინსტიტუციური გაძლიერების კუთხით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ევროკავშირის საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტის - „ტყის მდგრადი მართვის გაძლიერება საქართველოში“ - ფარგლებში შეფასდა გზდ-ს ინსტიტუციური მონყობა და შესაძლებლობები ტყის ზედამხედველობის მიმართულებით;
- მომზადდა რეკომენდაციები გზდ-ს ოპტიმიზაციის შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - შემუშავებულია გზდ-ს შეფასების ანგარიში. ასევე შემუშავებულია გზდ-ს ოპტიმიზაციის რეკომენდაციები ტყეზე კონტროლისა და ზედამხედველობის გაუმჯობესების მიზით. თუმცა აღნიშნული რეკომენდაციების განხორციელება არ დაწყებულია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.3 ტყის პოლიტიკის, მართვის და მაკონტროლებელი უწყებების შესაძლებლობების გაძლიერება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.3.3.: ტყის მაკონტროლებელი ორგანოების შესაძლებლობათა შეფასება, საჭიროებების განსაზღვრა და ინსტიტუციური გაძლიერება

პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ტყის მაკონტროლებელი ორგანოების შეფასების ანგარიშის შემუშავება რეკომენდაციები ტყის მაკონტროლებელი ორგანოების ოპტიმიზაციისთვის განხორციელებული ცვლილებები	შესრულებული: ანგარიში შემუშავებულია რეკომენდაციები შემუშავებულია ცვლილებების განხორციელება არ დაწყებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება		X			
რეიტინგი					
სტატუსი	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

ამოცანა 8.4 ტყის ეკოსისტემის მომსახურების გამოყენების ხელშეწყობა

ამოცანა 8.4-ის შესრულების მიზნით საანგარიშო პერიოდში უნდა განხორციელებულიყო 2 ქმედება - თუმცა საანგარიშო პერიოდში მოხდა მხოლოდ ტყის ფონდის ტერიტორიაზე ტურიზმის განვითარების დაგეგმვაზე ორიენტირებული ღონისძიებების განხორციელება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2018 წელს დაიწყო ბორჯომისა და ბაკურიანის ტერიტორიებზე არსებული ტყის ფართობებისათვის ტყეების რეკრეაციული მართვის გეგმის შემუშავება. გეგმაში აისახება იდენტიფიცირებულ ტურისტულ ადგილებზე შესაბამისი ინფრასტრუქტურისა და ტურისტული სერვისის განვითარებაზე ორიენტირებული ქმედებები.

8.4 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- ქმედება 8.4.1: ტყეების მრავალფუნქციური პოტენციალის შეფასება**
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ტყის ფუნქციური დანიშნულების გათვალისწინებით ტყის მრავალფუნქციური გამოყენების პოტენციალის შეფასება და კლასიფიცირება.
განხორციელებული ღონისძიებები
 კონკრეტული ღონისძიებები არ განხორციელებულა.
ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება
 ქმედება არ შესრულდა - ტყეების მრავალფუნქციური შეფასება არ ჩატარებულა.
 ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.4 ტყის ეკოსისტემის მომსახურების გამოყენების ხელშეწყობა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.4.1.: ტყეების მრავალფუნქციური პოტენციალის შეფასება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შეფასებული, განსაზღვრული და კლასიფიცირებული ტყეები შემდეგი კატეგორიების მისეღვით: 1. დაცული 2. დაცვითი 3. საკურორტო და რეკრეაციული 4. სამეურნეო;	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი	X				

- ქმედება 8.4.2: საქართველოს ტყის ფონდის ტერიტორიაზე ტურიზმის განვითარებისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება**
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოს ტყეებში ტურიზმის განვითარება, რისთვისაც აუცილებელია შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარება/გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- UNDP-ისა და BIOFIN-ის დახმარებით 2018 წელს დაიწყო ბორჯომისა და ბაკურიანის ტერიტორიებზე არსებული ტყის ფართობებისათვის ტყეების რეკრეაციული მართვის გეგმის შემუშავება. გეგმის სამუშაო ვერსიაში უკვე იდენტიფიცირებულია ტურისტული-რეკრეაციული ადგილები და აღწერილია შესაბამისი ინფრასტრუქტურისა და ტურისტული სერვისის განვითარების შესაძლებლობები;
- მომდევნო წლებში იგეგმება მსგავსი კვლევების ჩატარება სხვა რეგიონებშიც და ეტაპობრივად ინფრასტრუქტურის განვითარება

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება არ დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.4 ტყის ეკოსისტემის მომსახურების გამოყენების ხელშეწყობა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.4.2.: საქართველოს ტყის ფონდის ტერიტორიაზე ტურიზმის განვითარებისთვის საჭირო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განვითარებული ტურისტული ინფრასტრუქტურა	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო:	ფაქტობრივი:

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი	X				

ამოცანა 8.5 სატყეო განათლების განვითარების ხელშეწყობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება

ამოცანა 8.4-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 4 ქმედება - გადაიდგა პირველი ნაბიჯები სატყეო სექტორში დასაქმებულთა მომზადება/გადამზადების უწყვეტი სისტემის ჩამოყალიბებისკენ, მიმდინარეობს სატყეო კომპონენტის დანერგვა საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, იგეგმება თანამშრომლობის გაძლიერება სატყეო დარგში არსებულ სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტებთან და მიმდინარეობს მუშაობა სატყეო თემებზე ცნობიერების ამაღლების კამპანიებზე. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტისთვის მომზადდა მუდმივი გადამზადების სისტემის შესახებ რეკომენდაციები და კონცეფცია ელექტრონული სწავლების შესახებ
- ⇒ გაიწერა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ტყის ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ თანამშრომელთა კომპეტენციები და შემუშავდა გადამზადების სქემა
- ⇒ შემუშავებულია სატყეო საქმის სპეციალისტის პროფესიული სტანდარტი და შესაბამისი სასწავლო პროგრამა
- ⇒ სწავლება დაიწყო საქართველოს 4 კოლეჯში (ახალციხე, ქობულეთი, კაჭრეთი, წინამძღვრიანთკარი), სადაც ეროვნული სატყეო სააგენტოს თანამშრომლების ჩართულნი არიან სწავლების პროცესში მასწავლებლების სახით
- ⇒ 2018 წელს დაიწყო მუშაობა სატყეო სექტორის კომუნიკაციის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შექმნაზე
- ⇒ შეიქმნა სოციალური რეკლამა ტყის კოდექსთან დაკავშირებით. მთავრობის მიერ ტყის კოდექსის პარლამენტში გაგზავნის შემდეგ, რეკლამა გავრცელდება საზოგადოებრივი მაუწყებლის მეშვეობით

8.4 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 8.5.1:** სატყეო სექტორში დასაქმებულთა მომზადება/გადამზადების უწყვეტი სისტემის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია სატყეო სექტორში დასაქმებულთა პროფესიული განვითარების სისტემის ჩამოყალიბება, რაც ტყის მართვის გაუმჯობესებასაც შეუწყობს ხელს.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ევროკავშირის საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტის - „ტყის მდგრადი მართვის გაძლიერება საქართველოში“- ფარგლებში გზდ-ს მომზადდა მუდმივი გადამზადების სისტემის შესახებ რეკომენდაციები და კონცეფცია ელექტრონული სწავლების შესახებ;
- გაიწერა გზდ-ს თანამშრომელთა კომპეტენციები და შემუშავდა გადამზადების სქემა;

- მომზადებულია საბაზისო მოდული ტყის მართვის მიმართულებით. დაგეგმილია ერთიანი დოკუმენტის მომზადება უწყვეტი სისტემის დასანერგად.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - გზდ-სთვის ჩამოყალიბებულია მუდმივი გადამზადების სიტემის შესახებ რეკომენდაციები. ასევე მომზადებულია საბაზისო მოდული ტყის მართვის მიმართულებით. თუმცა გადამზადებული თანამაშრომლების შესახებ მონაცემები არ არის. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.5 სატყეო განათლების განვითარების ხელშეწყობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.5.1.: სატყეო სექტორში დასაქმებულთა მომზადება/გადამზადების უწყვეტი სისტემის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>ჩამოყალიბებული ტრენინგების სქემა და ტრენინგ მოდულები გამოკვეთილი პრიორიტეტული მიმართულებებისათვის</p> <p>დატრენინგებული თანამშრომელი თავდაპირველ ეტაპზე</p> <p>ყველა სამუშაოს ახალი დანაწესების</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>ჩამოყალიბებულია მუდმივი გადამზადების სიტემის შესახებ რეკომენდაციები. მომზადებულია საბაზისო მოდული ტყის მართვის მიმართულებით</p> <p>მონაცემები არ არის</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X		
	სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დანაწესებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 8.5.2:** სკოლისა და სკოლამდელი ასაკის ჯგუფების, უმაღლესი და პროფესიული განათლების ხელშეწყობა და შესაბამისი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მხარდაჭერა სატყეო დარგში სასწავლო პროგრამების/კურიკულუმების გაუმჯობესების პროცესში

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია განათლების სისტემის ყველა ეტაპზე სატყეო სასწავლო პროგრამების თანდათანობითი დანერგვა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- შემუშავებულია სატყეო საქმის სპეციალისტის პროფესიული სტანდარტი და შესაბამისი სასწავლო პროგრამა;
- სწავლება დაიწყო საქართველოს 4 კოლეჯში (ახალციხე, ქობულეთი, კაჭრეთი, წინამძღვრიანთკარი), სადაც სატყეო სააგენტოს თანამშრომლების ჩართულობით არიან სწავლების პროცესში მასწავლებლების სახით;
- მიმდინარეობს პროგრამის დახვეწის პროცესი მომდევნო სასწავლო წლისათვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - სატყეო სასწავლო პროგრამა დანერგულია საქართველოს 4 კოლეჯში.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.5 სატყეო განათლების განვითარების ხელშეწყობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.5.2.: სკოლისა და სკოლამდელი ასაკის ჯგუფების, უმაღლესი და პროფესიული განათლების ხელშეწყობა და შესაბამისი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მხარდაჭერა სატყეო დარგში სასწავლო პროგრამების/კურიკულუმების გაუმჯობესების პროცესში
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული რეკომენდაციები სასწავლო პროგრამების/კურიკულუმების გაუმჯობესებათსან დაკავშირებით სკოლებში, სკოლამდელ დაწესებულებებში, პროფესიულ და უმაღლეს სასწავლებლებში ამოქმედებული სატყეო დარგში სასწავლო მოდულები/კურიკულუმები	შესრულებული: რეკომენდაციები არ არის შემუშავებული სატყეო სასწავლო პროგრამა დანერგულია საქართველოს 4 კოლეჯში
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ქმედება 8.5.3: სატყეო დარგში სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტებთან თანამშრომლობის გაძლიერება და კვლევების ორგანიზება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ქვეყანაში არსებულ სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებთან თანამშრომლობის გაძლიერება და საერთო პროექტების ორგანიზება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მიმდინარეობს მსჯელობა სატყეო კვლევითი მიმართულების შექმნაზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაქვემდებარებულ უწყება სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში;
- ახმეტის მუნიციპალიტეტში ტყის ეროვნული აღრიცხვის შედეგად მოპოვებული ხის ნაბურღები გააანალიზეს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებმა. პროცესის ფარგლებში მათ დაადგინეს ხეების ასაკი და დიამეტრის შემატება. აღსანიშნავია, რომ ორმა სტუდენტმა საკითხთან დაკავშირებით გაიარა გადამზადება შვედეთში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - საანგარიშო პერიოდში არ მომხდარა მემორანდუმების გაფორმება სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტებთან და არც რაიმეს სახის საერთო პროექტები დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.5 სატყეო განათლების განვითარების ხელშეწყობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება

ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.5.3.: სატყეო დარგში სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტებთან თანამშრომლობის გაძლიერება და კვლევების ორგანიზება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018

შესრულების ინდიკატორები

დაგეგმილი: გაფორმებული მემორანდუმები დაწესებულებებთან თანამშრომლობის სამეცნიერო-კვლევით	შესრულებული: მემორანდუმები არ არის გაფორმებული
---	--

დანყებულის/განხორციელებული ერთობლივი სამეცნიერო პროექტები/კვლევები	განხორციელდა პროექტი ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტთან
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ			X		
ის	განხორციელები	განხორციელები	განხორციელები	განხორციელები	განხორციელების
შეფასება	ს პროცესი ჯერ არ დანყებულია	ის პროცესი მიმდინარეობს	ის პროცესი შეჩერებულია	ის პროცესი შეწყვეტილია	პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ქმედება 8.5.4: ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანიის გაზრდა დაინტერესებული ჯგუფებისთვის ტყის ფუნქციების მნიშვნელობის შესახებ

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება საქართველოს სატყეო სექტორში არსებული პრობლემებისა და გამოწვევების, ასევე მათ გადასაჭრელად სახელმწიფოს მიერ დაგეგმილი/განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტისა და სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს ინიციატივით დაიწყო მუშაობა სატყეო სექტორის კომუნიკაციის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შექმნაზე. სამოქმედო გეგმაში გაიწერება ტყის მართვის ყველა ორგანოსა და გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განსახორციელებელი აქტივობები საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებისა და ინფორმირების მიზნით.
- CENN-ის მხარდაჭერით შეიქმნა სოციალური რეკლამა ტყის კოდექსთან დაკავშირებით. მთავრობის მიერ ტყის კოდექსის პარლამენტში გაგზავნის შემდეგ, რეკლამა გავრცელდება საზოგადოებრივი მაუწყებლის მეშვეობით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - საზოგადოებისთვის სატყეო სექტორში მიმდინარე პროცესებზე ინფორმაციის მიწოდების მექანიზმების შემუშავება საწყის ეტაპზეა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 8.5 სატყეო განათლების განვითარების ხელშეწყობა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 8.5.4.: ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანიის გაზრდა დაინტერესებული ჯგუფებისთვის ტყის ფუნქციების მნიშვნელობის შესახებ

პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული და დანერგილი საზოგადოებისთვის ინფორმაციის მინოდების ეფექტური მექანიზმები	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

თავი 9: ნიადაგის დაცვა

თავი 9 - ნიადაგის დაცვა - მოიცავს 2 ამოცანას და ჯამში 8 ქმედებას. ამოცანები მიზნად ისახავენ მიწის დეგრადაციის/გაუდაბნოების შემცირებასა და დეგრადირებული ტერიტორიების აღდგენას, ასევე დეგრადირებული და დაბინძურებული ნიადაგების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბებას.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით.

ამოცანა 9.1 მიწის დეგრადაციის/გაუდაბნოების შემცირება და დეგრადირებული ტერიტორიის აღდგენა

ამოცანა 9.1-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 4 ქმედება - შემუშავებულია „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის სამუშაო ვერსია, გადაიდგა ნაბიჯები მიწის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის უზრუნველსაყოფად, ასევე შემუშავდა დამლაშებული ნიადაგების აღდგენის მეთოდოლოგია. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მომზადებულია „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის პირველადი ვერსია

- ⇒ კანონის პროექტის მიხედვით, სამენარმეო ან და სხვა საქმიანობის განხორციელებისას მკაცრდება ნიადაგის ნაყოფიერი ფენების მართვის მექანიზმები და რეგულირდება ნიადაგის ექსპორტთან დაკავშირებული საკითხები
- ⇒ მიმდინარეობს „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ კანონის პროექტისთვის რეგულირების ზემოქმედების შეფასების (RIA) მომზადება
- ⇒ გაეროს გაუდაბნობასთან ბრძოლის კონვენციის სამდივნოს მიერ მონოღებული იქნა ინფორმაცია მიწის დაფარულობის, მიწის პროდუქტიულობის და მიწისზედა და მიწისქვეშა ნახშირბადის მოცულობების შესახებ (საზომი ერთეული: ნიადაგის ორგანული ნახშირბადი SOC) 2000-2015 წლების მონაცემებით
- ⇒ გამოვლინდა მიწის დეგრადაციის ცხელი წერტილები და გამომწვევი მიზეზები ქვეყნის მასშტაბით
- ⇒ შემუშავდა მიწის დეგრადაციის ეროვნული მიზნები
- ⇒ შემუშავდა დამლაშებული ტერიტორიების აღდგენის მეთოდოლოგია

9.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 9.1.1:** „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ კანონის პროექტის დასრულება/დასამტკიცებლად წარდგენა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის მარეგულირებელი რამდენიმე სამართლებრივი აქტის არსებობის მიუხედავად, ნიადაგების მართვის კანონმდებლობა არასრულყოფილია. კერძოდ, კანონმდებლობაში სათანადოდ არ არის ასახული გაუდაბნობასა ან/და ნიადაგის დეგრადაციასთან დაკავშირებული საკითხები. მაგალითად, არ არსებობს სამართლებრივი საფუძველი, რომლის საშუალებითაც ჩატარდება ისეთი კერძო სასოფლო-სამეურნეო ნაკვეთების მონიტორინგი, რომლებიც შესაძლოა დაბინძურებული იყოს; ასევე არ არსებობს სამართლებრივი აქტი, რომელიც სრულფასოვნად უზრუნველყოფს ნიადაგის დაცვას დაბინძურებისაგან. გარდა ამისა, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობასთან დაკავშირებულ კანონმდებლობაში სათანადოდ არ არის გათვალისწინებული ნიადაგის დაცვის ღონისძიებები. ნიადაგების მართვის სფეროს მთავარი სამართლებრივი აქტები - 1994 წლის კანონი „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ და 2003 წლის კანონი “ნიადაგების კონსერვაციისა და ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების შესახებ” - შემუშავდა განსხვავებული პოლიტიკური, ფინანსური და ინსტიტუციური გარემოს გათვალისწინებით, შესაბამისად, ისინი მოქმედებულია და სათანადოდ ვერ ასახავს არსებულ სოციალურ და ეკონომიკურ სიტუაციას. აქედან გამომდინარე, ხარვეზების გამოსასწორებლად და არსებული თუ სამომავლო გამოწვევების საპასუხოდ აუცილებელია საერთაშორისო მოთხოვნებისა და საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისი კანონმდებლობის მიღება, რა მიზნითაც დაიგეგმა "ნიადაგის დაცვის შესახებ" საქართველოს კანონის პროექტის შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადებულია „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის პირველადი ვერსია. კანონის პროექტი აერთიანებს „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ და „ნიადაგების კონსერვაციისა და ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების შესახებ“

საქართველოს კანონებს. გასწორდა კანონებში არსებული ტერმინები. აღნიშნული კანონის პროექტის მიღებით სახელმწიფო დაწესებულებებსა და მიწის ნაკვეთის მესაკუთრეს/მფლობელს შორის მკაფიოდ გაიმიჯნება ნიადაგის დაცვის სფეროში უფლება-მოვალეობები;

- პედოსფეროს (ნიადაგური საფარი) დაცვის მიზნით, კანონის პროექტის ითვალისწინებს მონიტორინგის სისტემის შემუშავებას, როგორც ნიადაგის ხარისხობრივი მაჩვენებლებზე, ასევე ნიადაგის დაბინძურებაზე. კანონის პროექტის მიხედვით, სამეწარმეო ან და სხვა საქმიანობის განხორციელებისას მკაცრდება ნიადაგის ნაყოფიერი ფენების მართვის მექანიზმები და რეგულირდება ნიადაგის ექსპორტთან დაკავშირებული საკითხები;
- კანონის პროექტის წარდგენა საქართველოს პარლამენტში დაგეგმილია 2019 წლის საშემოდგომო სესიაზე. დღეისათვის მიმდინარეობს „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ კანონის პროექტისთვის რეგულირების ზემოქმედების შეფასების (RIA) მომზადება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - მომზადებულია „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის პირველადი ვერსია, რომელიც დასამტკიცებლად პარლამენტს წარედგინება 2019 წელს.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 9.1 მიწის დეგრადაციის/გაუდაბნოების შემცირება და დეგრადირებული ტერიტორიის აღდგენა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 9.1.1.: „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ კანონის პროექტის დასრულება/დასამტკიცებლად წარდგენა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული კანონი „ნიადაგის დაცვის შესახებ“	შესრულებული: მომზადებულია „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტის პირველადი ვერსია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია

- **ქმედება 9.1.2:** მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის უზრუნველსაყოფად:
 - ა) ქვეყანაში არსებული მდგომარეობის შეფასება მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევის თვალსაზრისით;
 - ბ) ეროვნული მიზნების განსაზღვრა მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მისაღწევად;
 - გ) მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: 2015 წლის სექტემბერში გლობალურმა საზოგადოებამ დაამტკიცა "მდგრადი განვითარების 2030 წლის დღის წესრიგი" და მდგრადი განვითარების 17 მიზანი (SDG). მიზანი 15 მოუწოდებს ქვეყნებს, რომ დაიცვან, აღადგინონ და ხელი შეუწყონ ხმელეთის ეკოსისტემების მდგრად გამოყენებას, ტყის მდგრად მართვას, გაუდაბნობასთან ბრძოლას და შეაჩერონ მინის დეგრადაცია და ბიომრავალფეროვნების კარგვა. 15.3 ამოცანაა "გაუდაბნობასთან ბრძოლა, დეგრადირებული მიწების და ნიადაგების აღდგენა მათ შორის გაუდაბნობილი, გვალვისა და წყალდიდობების გავლენის ქვეშ მყოფი მიწები, რათა 2030 წლამდე მსოფლიომ მიაღწიოს მინის დეგრადაციის ნეიტრალურ ბალანსს. ზემოაღნიშნული მიზნების მიღწევისათვის გაეროს გაუდაბნობასთან ბრძოლის კონვენციის სამდივნოს მიერ შემუშავებულ იქნა ახალი მიდგომა „მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსი“, რომელიც წარმოადგენს მდგომარეობას, რომლის დროსაც, ჯანსაღი და პროდუქტიული მიწის რესურსების ფართობები, რომელიც საჭიროა ეკოსისტემური სერვისების ხელშეწყობისთვის, სტაბილურია ან იზრდება განსაზღვრული დროისა და სივრცით ფარგლებში. გაეროს გაუდაბნობასთან ბრძოლის კონვენციისა და გლობალური მექანიზმის (კონვენციის ფინანსური მექანიზმი) მიერ შეიქმნა გლობალური მხარდაჭერის პროგრამა, რომელიც მიზნად ისახავს ქვეყნებისთვის მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევისათვის ეროვნული მიზნების ჩამოყალიბების პროცესის ხელშეწყობას. აღნიშნული პროგრამა ასევე ხორციელდება საქართველოში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გაეროს გაუდაბნობასთან ბრძოლის კონვენციის სამდივნოს მიერ მოწოდებული იქნა ინფორმაცია მინის დათარეულობის, მინის პროდუქტიულობის და მინისზედა და მინისქვეშა ნახშირბადის მოცულობების შესახებ (საზომი ერთეული: ნიადაგის ორგანული ნახშირბადი SOC) 2000-2015 წლების მონაცემებით. ზემოაღნიშნული ინფორმაციის საფუძველზე გამოვლინდა მინის დეგრადაციის ცხელი წერტილები და გამომწვევი მიზეზები ქვეყნის მასშტაბით;
- მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის ეროვნული სამუშაო ჯუფის მიერ ზემოაღნიშნული ინდიკატორების, ცხელი წერტილებისა და დეგრადაციის გამომწვევი მიზეზების განსაზღვრის საფუძველზე შემუშავდა მინის დეგრადაციის ეროვნული მიზნები:
 1. დაახლოებით 1500 ჰა ტყის ფართობები იქნება გაშენებული; 7500 ჰა აღდგენილი და 60% ტყის ფართობისა იქნება მდგრადად მართული;
 2. დაცული ტერიტორიის ფართობი გაიზრდება 12%-ით;
 3. დეგრადირებული ფართობები იქნება აღდგენილი;
 4. გაუმჯობესდება ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემები.
- მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება დაგეგმილია 2020 წლიდან.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - მიღებულ იქნა ინფორმაცია მინის დაფარულობის, მინის პროდუქტიულობის და მინისზედა და მინისქვეშა ნახშირბადის მოცულობების შესახებ (საზომი ერთეული: ნიადაგის ორგანული ნახშირბადი SOC) 2000-2015 წლების მონაცემებით. ასევე, მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მისაღწევად განისაზღვრა მინის დეგრადაციის ეროვნული მიზნები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 9.1 მინის დეგრადაციის/გაუდაბნობის შემცირება და დეგრადირებული ტერიტორიის აღდგენა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 9.1.2.: მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის უზრუნველსაყოფად: ა) ქვეყანაში არსებული მდგომარეობის შეფასება მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მიღწევის თვალსაზრისით; ბ) ეროვნული მიზნების განსაზღვრა მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მისაღწევად; გ) მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>ინფორმაცია ნიადაგსაფარის, ნიადაგის პროდუქტიულობის (საზომი ერთეული: წმინდა პირველადი პროდუქტიულობა) და მინისზედა და მინისქვეშა ნახშირბადის მოცულობების შესახებ (საზომი ერთეული: ნიადაგის ორგანული ნახშირბადი SOC)</p> <p>მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის მისაღწევად განსაზღვრული ეროვნული მიზნები</p> <p>მინის დეგრადაციის ნეიტრალური ბალანსის დამტკიცებული ეროვნული სტრატეგია</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>მიღებულ იქნა ინფორმაცია მინის დაფარულობის, მინის პროდუქტიულობის და მინისზედა და მინისქვეშა ნახშირბადის მოცულობების შესახებ (საზომი ერთეული: ნიადაგის ორგანული ნახშირბადი SOC) 2000-2015 წლების მონაცემებით</p> <p>ეროვნული მიზნები განსაზღვრულია</p> <p>არ შესრულდა</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი	X		
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

	სტატუსი		X			
--	---------	--	---	--	--	--

- **ქმედება 9.1.5:** სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ტრადიციული მეთოდების მოძიება და დაინტერესებული მხარეებისთვის საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარება პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: ისტორიულად საქართველო აგრარული ქვეყანაა და განვითარებული იყო სხვადასხვა ტრადიციული სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკა, რომელიც ითვალისწინებდა ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლის ღონისძიებებსაც. დღეისათვის არსებული პრაქტიკა მივიწყებულია. ფერმერების უმეტესობას არ აქვთ შესაძლებლობა გაეცნონ საუკეთესო სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკას და მიიღონ ინფორმაცია ისტორიული ტრადიციული ცოდნის შესახებ.

განხორციელებული ღონისძიებები

ქმედების განხორციელება არ დაწყებულა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ქმედების შესრულება არ დაწყებულა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 9.1 მიწის დეგრადაციის/გაუდაბნოების შემცირება და დეგრადირებული ტერიტორიის აღდგენა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 9.1.5.: სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ტრადიციული მეთოდების მოძიება და დაინტერესებული მხარეებისთვის საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული მიდგომების რაოდენობა	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი	X				

- **ქმედება 9.1.6:** სიღნაღის მუნიციპალიტეტში დამლაშებული სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების რეაბილიტაცია

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: კახეთის ტერიტორიაზე, განსაკუთრებით სიღნაღის მუნიციპალიტეტში საკმაოდ დიდი ფართობებია დამლაშებული. დამლაშების შედეგად შემცირებულია ნიადაგის ნაყოფიერება, შესაბამისად შემცირებულია მოსავლიანობა. ქმედების მიზანია აღნიშნული სავარგულების რეაბილიტაცია.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის დაფინანსებით, საერთაშორისო ექსპერტების დახმარებით, შემუშავდა დამლაშებული ტერიტორიების აღდგენის მეთოდოლოგია, რომელიც გულისხმობს ნაკვეთების მონაცვლოობასა და თესლბრუნვას. არსებული მეთოდოლოგია გადაეცათ სიღნაღის მუნიციპალიტეტის მსხვილ ფერმერებს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა: საერთაშორისო ექსპერტების დახმარებით შემუშავდა დამლაშებული ტერიტორიების აღდგენის მეთოდოლოგია. დამლაშებული ტერიტორიების აღდგენის მეთოდოლოგიის დანერგვისთვის საჭიროა რამოდენიმე წელი, რისი განხორციელებაც გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის მიერ დაფინანსებული პროექტის შეზღუდული ფინანსური და დროითი რესურსიდან გამომდინარე შეუძლებელი იყო. შესაბამისად, აღნიშნული პროექტის აღმასრულებელი საბჭოს გადაწყვეტილებით ფერმერებისთვის მხოლოდ დამლაშებული ტერიტორიების აღდგენის მეთოდოლოგია შემუშავდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 9.1 მიწის დეგრადაციის/გაუდაბნობის შემცირება და დეგრადირებული ტერიტორიის აღდგენა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 9.1.6.: სიღნაღის მუნიციპალიტეტში დამლაშებული სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების რეაბილიტაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: რეაბილიტირებული ტერიტორიის ფართობი (ჰა)	შესრულებული: შემუშავებული დამლაშებული ტერიტორიების აღდგენის მეთოდოლოგია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

ამოცანა 9.2 დეგრადირებული/ეროზირებული და დაბინძურებული ნიადაგების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბება

ამოცანა 9.2-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 2 ქმედება - ჩამოყალიბდა ნიადაგების დეგრადაციის მონიტორინგის სისტემა და დაიწყო საკანონმდებლო ბაზის მომზადება საქართველოს ნიადაგებში ქიმიური ნივთიერებების ზრულად დასაჩვენებ კონცენტრაციების განსასაზღვრად. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2018 წელს აღდგა 2006 წელს KFW-ს დახმარებით განხორციელებული ნიადაგის კვლევის ქიმიური და ფიზიკური მახასიათებლების მონაცემთა ბაზა გეოინფორმაციულ სისტემებში
- ⇒ მონაცემთა ბაზა განთავსებულია გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და ცოდნის მართვის სისტემაში (eims.eiec.gov.ge)
- ⇒ მომზადდა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ნიადაგის დაბინძურების ხარისხის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“
- ⇒ დადგენილების პროექტით განახლდება ნიადაგის მძიმე მეტალებით დაბინძურების ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციები, დადგინდება ნიადაგების დაცვის ჰიგიენური მოთხოვნები სხვადასხვა სახის საქმიანობის უარყოფითი ზემოქმედებისაგან, რამაც შესაძლებელია გამოიწვიოს მათი სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო მიზნებისათვის გამოყენების შეზღუდვა და/ან უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე
- ⇒ ტექნიკური რეგლამენტი აგრეთვე განსაზღვრავს ნიადაგის ხარისხის კონტროლის წესს

9.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 9.2.1:** ნიადაგების დეგრადაციის მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბება
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
ქმედების მიზანი: უკანასკნელ წლებში ნიადაგის კვლევასთან დაკავშირებული მონაცემები ძალზე მწირია და გაბნეულია სხვადასხვა სამეცნიერო და სახელმწიფო დაწესებულებებში. ნიადაგის კვლევასთან დაკავშირებული მონაცემები ძალზე მნიშვნელოვანია მიწის დეგრადაციასთან/გაუდაბნობასთან ბრძოლის ღონისძიებების დასაგეგმად. უახლოესი კვლევა ნიადაგის ფიზიკო-ქიმიურ მახასიათებლებთან დაკავშირებით მთელი საქართველოს მასშტაბით განხორციელდა 2006 წელს გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკი (KFW) ფინანსური დახმარებით. შეიქმნა მონაცემთა ბაზა გეოინფორმაციულ სისტემებში.

ზემოაღნიშნული ბაზა წლების განმავლობაში არ გამოიყენებოდა, ვინაიდან დაკარგული იყო ბაზაში არსებული კოდების გაშიფვრის ფაილი.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) ფინანსური დახმარებით მიმდინარე პროექტის „სასოფლო ტერიტორიებზე ლანდშაფტისა და მიწის რესურსების მდგრადი მართვის დანერგვა მიწის დეგრადაციისა და სიღარიბის შემცირების მიზნით“ ფარგლებში 2018 წელს აღდგა 2006 წელს KFW-ს დახმარებით განხორციელებული ნიადაგის კვლევის ქიმიური და ფიზიკური მახასიათებლების მონაცემთა ბაზა გეოინფორმაციულ სისტემებში. მონაცემთა ბაზა განთავსებულია გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და ცოდნის მართვის სისტემაში (eims.eiec.gov.ge) და ხელმისაწვდომია ყველა დაინტერესებული მხარისათვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - აღდგა ნიადაგის მდგომარეობის მონაცემთა ბაზა და ნიადაგების GIS რუკა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 9.2 დეგრადირებული/ეროზირებული და დაბინძურებული ნიადაგების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 9.2.1.: ნიადაგების დეგრადაციის მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ნიადაგის მდგომარეობის მოქმედი მონაცემთა ბაზა ნიადაგების GIS რუკა	შესრულებული: ნიადაგის მდგომარეობის შესახებ ბაზა ფუნქციონირებს ნიადაგების GIS რუკა განთავსებულია გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და ცოდნის მართვის სისტემაში (eims.eiec.gov.ge)
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი					X

- **ქმედება 9.2.2:** საქართველოს ნიადაგებში ქიმიური ნივთიერებების ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციების განსაზღვრა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით საქართველომ აიღო ვალდებულება გააუმჯობესოს სტანდარტების, ტექნიკური რეგლამენტების, მეტროლოგიის, ბაზრის ზედამხედველობის, აკრედიტაციისა და შესაბამისობის შეფასების სისტემები. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2003 წლის 24 თებერვლის N 38/ნ ბრძანებით დადგენილი იყო ნიადაგის დაბინძურების სტანდარტები, რომელიც ეფუძნებოდა საბჭოთა კავშირის ჯანდაცვის სამინისტროს 1987 წლის მეთოდურ მითითებებს. სტანდარტები ძალზედ მოძველებული იყო და ვერ ასახავდა დღეისთვის არსებულ რეალობას. ნიადაგის დაბინძურების ხარისხის შეფასების მიზნით აუცილებელია ახალი სტანდარტების შემოღება საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) ფინანსური მხარდაჭერით მიმდინარე პროექტის „გლობალური გარემოს მონიტორინგის გაუმჯობესებისა და მის შესახებ ცოდნის ამაღლების მიზნით ინფორმაციის მართვის ჰარმონიზება საქართველოში“ ფარგლებში მომზადდა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ნიადაგის დაბინძურების ხარისხის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“. დადგენილების პროექტით განახლდება ნიადაგის მძიმე მეტალებით დაბინძურების ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციები. დადგინდება ნიადაგების დაცვის ჰიგიენური მოთხოვნები სხვადასხვა სახის საქმიანობის უარყოფითი ზემოქმედებისაგან, რამაც შესაძლებელია გამოიწვიოს მათი სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო მიზნებისათვის გამოყენების შეზღუდვა და/ან უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე. ტექნიკური რეგლამენტი აგრეთვე განსაზღვრავს ნიადაგის ხარისხის კონტროლის წესს. დადგენილების პროექტი დამტკიცდება „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ კანონის პროექტის მიღების შემდეგ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა: შემუშავდა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ნიადაგის დაბინძურების ხარისხის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 9.2 დეგრადირებული/ეროზირებული და დაბინძურებული ნიადაგების მონიტორინგის სისტემის ჩამოყალიბება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 9.2.2.: საქართველოს ნიადაგებში ქიმიური ნივთიერებების ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციების განსაზღვრა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	

დაგეგმილი: დამტკიცებული ახალი ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციები	შესრულებული: შემუშავდა საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „ნიადაგის დაბინძურების ხარისხის ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების შესახებ“
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

თავი 10: კლიმატის ცვლილება

თავი 10 - კლიმატის ცვლილება - მოიცავს 3 ამოცანას და ჯამში 13 ქმედებას. ამოცანები მიზნად ისახავენ სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნას, ქვეყნის საადაპტაციო პოტენციალის გაზრდასა და კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი ანგარიშგების ვალდებულებების შესრულებას.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა

ამოცანა 10.1-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 7 ქმედება - მომზადდა დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის პროექტი, დაიწყო მუშაობა „კლიმატი 2021-2030“ სამოქმედო გეგმის მომზადებაზე, შემუშავების პროცესშია „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის“ დოკუმენტი, შემუშავდა „ეროვნულად მისაღები შემარბიელებელი ქმედებების“ დოკუმენტები, მომზადდა „მერების შეთანხმების“ ხელმომწერი ქალაქების მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმები და ამასთანავე, ბათუმსა და ქუთაისში დაწყებულია „მწვანე ქალაქის განვითარების პროგრამის“ განხორციელება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მომზადდა დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის პროექტი, თუმცა საჭიროა დოკუმენტის მოდიფიცირების აუცილებლობა
- ⇒ მომზადდა "კლიმატის სამოქმედო გეგმის 2021-2030" სამუშაო ვერსია სატრანსპორტო სექტორისათვის
- ⇒ მომზადდა ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის დოკუმენტის შინაარსი
- ⇒ შემუშავებულია ეროვნულად მისაღები შემდეგი შემარბილებელი ქმედებების 3 დოკუმენტი (რომლებიც წარდგენილია გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედებების რეესტრში)
- ⇒ მომზადებულია 10 მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმა (SEAP), რომელიც დამტკიცებულია მერების შეთანხმების სამდივნოს მიერ
- ⇒ 2019 წელს დაიწყო მდგრადი ენერგეტიკისა და კლიმატის სამოქმედო გეგმების (SECAP) მომზადება იმ 11 მუნიციპალიტეტებისთვის, რომლებიც დამატებით მიუერთდნენ მერების შეთანხმების ახალ ინიციატივას
- ⇒ აჭარის 5 მუნიციპალიტეტისათვის შემუშავდა მდგრადი გადაადგილების გეგმების სამუშაო ვერსიები
- ⇒ ბათუმში მდგრადი ურბანული გადაადგილების ცნობიერების ამაღლების 6 ღონისძიების განხორციელება

10.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

• **ქმედება 10.1.1: დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის მომზადება**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: აშშ-ს მთავრობის მხარდაჭერით „შესაძლებლობათა გაძლიერება დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიისთვის სუფთა ენერჯის 4 წლიანი პროგრამის“ ფარგლებში განისაზღვრა საქართველოსთვის ტექნიკური უზრუნველყოფა, რათა კლიმატის ცვლილების გამომწვევი სათბურის აირების შეზღუდვის ტრეფტორია განსაზღვრულიყო 2030 წლისთვის.

დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგია გულისხმობს ეკონომიკის სექტორებში ენერგეტიკა, მრეწველობა, სოფლის მეურნეობა, ნარჩენების მართვა და სხვა. ინტეგრირებულ კომპლექსურ მიდგომას გრძელვადიანი მდგრადი განვითარებისათვის. ამავდროულად, სტრატეგია უნდა ითვალისწინებდეს ქვეყნის განვითარების მიზნებსა და თავისებურებებს და ხელს უნდა უწყობდეს კერძო სექტორის განვითარებასა და სიღარიბის ღონის შემცირებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საერთაშორისო და ქართველი ექსპერტების თანამშრომლობით მომზადდა დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის პროექტი. დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის საკოორდინაციო კომიტეტმა 2017 წლის 18 სექტემბრის მე-7 შეხვედრაზე განიხილა სტრატეგიის პროექტი და განსაზღვრა დოკუმენტის მოდიფიცირების აუცილებლობა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავდა დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის პროექტი, რომელიც საკოორდინაციო კომიტეტის რეკომენდაციით საჭიროებს მოდიფიცირებას.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.1.1.: დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: საკოორდინაციო კომიტეტის მიერ მოწონებული დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის დოკუმენტი	შესრულებული: შემუშავდა დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის პროექტი, რომელიც საკოორდინაციო კომიტეტის რეკომენდაციით საჭიროებს მოდიფიცირებას
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **ქმედება 10.1.2:** „კლიმატი 2021-2030“ სამოქმედო გეგმის მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: კლიმატის ცვლილების სამოქმედო გეგმის 2021-2030 მიზანია განისაზღვროს კლიმატის ცვლილების გამომწვევი სათბურის აირების შემამცირებელი კონკრეტული აქტივობები, აღნიშნულ აქტივობებზე პასუხისმგებელი უწყებები და ფინანსური უზრუნველყოფის წყაროები. სამოქმედო გეგმა წარმოადგენს ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის (NDC) ფარგლებში ნაკისრი საერთაშორისო ვალდებულების შესრულების ერთგვარ მექანიზმს, რითაც შესაძლებელია ეკონომიკური სექტორების მდგრად განვითარებას შეეწყოს ხელი, შეიქმნას ახალი სამუშაო ადგილები და ა.შ.

განხორციელებული ღონისძიებები

გერმანიის გარემოს დაცვის, ბუნების კონსერვაციისა და ბირთვული უსაფრთხოების ფედერალური სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის ორგანიზაცია (GIZ) ახორციელებს პროექტს „აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების შესაძლებლობების განვითარება კლიმატის ცვლილების სფეროში ევროკავშირის მიერ დასახულ მაჩვენებლებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით“, რომლის ფარგლებშიც მიმდინარეობს „კლიმატის სამოქმედო გეგმის 2021-2030“ შემუშავება. პროექტის მიზანია, მომზადდეს კლიმატგონივრული განვითარების სამოქმედო გეგმა ეკონომიკის

შემდეგი სექტორებისთვის: ენერჯის გენერაცია და გადაცემა, შენობებისა და მშენებლობის, ტრანსპორტის, სოფლის მეურნეობის, ტყის, ნარჩენების მართვისა და მრეწველობის. 2018 წლის 18 სექტემბერს ოფიციალურად დაინიშნა კლიმატის ცვლილების სამოქმედო გეგმის 2021-2030 მომზადება. პროექტის ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი ქმედებები:

- მომზადდა სამოქმედო გეგმის „გზამკვლევი“.
- გაიმართა შეხვედრები და კონსულტაციები დაინტერესებულ მხარეებთან მათთვის პრიორიტეტული საკითხების გათვალისწინების მიზნით.
- ჩამოყალიბდა ტრანსპორტის სამუშაო ჯგუფი და 2018 წლის 1 ნოემბერს გაიმართა პირველი შეხვედრა, სადაც განხილულ იქნა საქართველოში სატრანსპორტო სექტორში დაგეგმილი ღონისძიებები.
- ჩატარდა შესაბამისი კვლევითი სამუშაოები ტრანსპორტის სექტორში.
- განისაზღვრა ის ძირითადი პოტენციური ქმედებები, რომელსაც ეწეება მეტი ეფექტი/გავლენა როგორც გარემოს დაცვის, ისე ეკონომიკური და სოციალური თვალსაზრისით.
- შესაბამისი უწყებებიდან მიღებული კომენტარების გათვალისწინებით მომზადდა "კლიმატის სამოქმედო გეგმის 2021-2030" სამუშაო ვერსია სატრანსპორტო სექტორისათვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავდა „კლიმატის სამოქმედო გეგმის 2021-2030“ სამუშაო ვერსია სატრანსპორტო სექტორისათვის, თუმცა დოკუმენტი ჯერ არ არის დამტკიცებული.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.1.2.: „კლიმატი 2021-2030“ სამოქმედო გეგმის მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
დამტკიცებული სამოქმედო გეგმა "კლიმატი 2021-2030"	შემუშავდა „კლიმატის სამოქმედო გეგმის 2021-2030“ სამუშაო ვერსია სატრანსპორტო სექტორისათვის
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 10.1.3:** „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის“ დოკუმენტის მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მხარეთა კონფერენციის გადაწყვეტილების 1/CP.20 მე-13 და მე-14 პარაგრაფების შესაბამისად საქართველომ 2015 წლის 25 სექტემბერს წარადგინა კლიმატის ცვლილების პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტი "წინასწარ განსაზღვრული ეროვნული წვლილი." აღნიშნული დოკუმენტით ქვეყანამ აიღო ვალდებულება შეზღუდოს თავისი ემისიები 2030 წლისთვის 25%-ით ტრადიციული ბიზნეს სცენარით გაანგარიშებულ მაჩვენებელთან შედარებით.

გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მხარეთა კონფერენციის 1/CP21 გადაწყვეტილების 24-ე პარაგრაფის შესაბამისად საქართველო გეგმავს გაანალიზოს „წინასწარ განსაზღვრული ეროვნული წვლილის“ დოკუმენტი, და მის საფუძველზე შეიმუშავოს „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილი“ (NDC) და წარადგინოს იგი UNFCCC-ის სამდივნოში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის 18 სექტემბრიდან ოფიციალურად დაიწყო საქართველოს ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის განახლებული ვერსიის მომზადება, რომელიც კონვენციის სამდივნოში უნდა გაიგზავნოს 2019 წლის ბოლოს. აღნიშნული დოკუმენტი განსაზღვრავს კლიმატის ცვლილების სფეროში ქვეყნის პოლიტიკას კლიმატის ცვლილებისადმი მონყვლადი ჯგუფების გათვალისწინებით, კერძოდ: ქალები, ბავშვები, ხანდაზმულები, შშმ პირები და ბუნებრივი კატასტროფების შედეგად გადაადგილებული პირები;
- შეიმუშავდა და 2018 წლის 26 დეკემბერს არასამთავრობო სექტორს განსახილველად წარედგინა ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის დოკუმენტის (NDC) შინაარსი. დეტალურად განისაზღვრა ის თემები, რისი განხილვაც მოხდება დოკუმენტში. ძირითადი ნაწილი დაეთმობა კლიმატის ცვლილების გამონწვევი აირების შემცირების, კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის, კლიმატის ცვლილების პოლიტიკის, ეკონომიკურ და სოციალურ ფაქტორებს.
 - ა) მომზადდა ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის დოკუმენტის შინაარსი;
 - ბ) მომზადდა ინსტიტუციური ჩარჩოს სამუშაო ვერსია განსახილველად;
 - გ) მომზადდა მოსახლეობის მონყვლადი ჯგუფების, გეოგრაფიული და ეკონომიკური აღწერის ქვეთავების სამუშაო ვერსია განსახილველად.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - შეიმუშავდა ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის დოკუმენტის შინაარსი და ეროვნული თავისებურებების მიმოხილვა, თუმცა ჯერ არ არის რეგისტრირებული კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციის სისტემაში.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.1.3.: „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის“ დოკუმენტის მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციის სისტემაში რეგისტრირებული „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის“ დოკუმენტი	შესრულებული: შემუშავდა ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის დოკუმენტის შინაარსი და ეროვნული თავისებურებების მიმოხილვა, თუმცა ჯერ არ არის რეგისტრირებული კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციის სისტემაში
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 10.1.4:** გრძელვადიანი, 2050 წლამდე პერიოდისთვის „დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის მომზადება“

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მხარეთა კონფერენციის გადაწყვეტილებით ქვეყნები შეთანხმდნენ კლიმატის ცვლილების გრძელვადიანი ხედვების ჩამოყალიბების საჭიროებაზე. ასევე, საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების დღის წესრიგით მხარდაჭერილია აღნიშნული საკითხი. საქართველოს გრძელვადიანი 2050 წლამდე პერიოდისათვის დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის მომზადების მიზანია გაღრმავდეს კლიმატგონივრული ეკონომიკური განვითარების კურსი საქართველოში.

განხორციელებული ღონისძიებები

აღნიშნული ქმედება განხორციელდება ევროკავშირის EU4Climate პროგრამის ფარგლებში, რომელიც დაიწყება 2019 წლის მარტიდან.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - სტრატეგიის დოკუმენტის შემუშავება ჯერ არ დაწყებულა. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.1.4.: გრძელვადიანი, 2050 წლამდე პერიოდისთვის „დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის მომზადება“
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გრძელვადიანი „დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის დოკუმენტი“ მონაწილეობის საკოორდინაციო კომიტეტის მიერ	შესრულებული: გრძელვადიანი, 2050 წლამდე პერიოდისთვის „დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის მომზადება“ არ დაწყებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი	X				

• **ქმედება 10.1.5:** „ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედების“ 2 დოკუმენტის მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მხარეთა კონფერენციის 2/CP.15 გადაწყვეტილების შესაბამისად, საქართველოს მხრიდან წარდგენილია კლიმატის ცვლილების გამომწვევი სათბურის აირების შემამცირებელი ინსტრუმენტის "ეროვნულ დონეზე მისაღები ქმედებების" შესახებ სამოქმედო არეები. ქვეყნის მიერ პრიორიტეტულ მიმართულებად შეფასებულ იქნა ენერჯეტიკის სექტორი. მომდევნო წლებში აღნიშნული მიმართულებით გაღრმავდა მუშაობა და შეირჩა ენერგოეფექტურობისა და განახლებადი ენერჯის ათვისების ღონისძიებები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა ეროვნულად მისაღები შემდეგი შემარბილებელი ქმედებები (რომლებიც წარდგენილია გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედებების რეესტრში):
 - ა) "ბორჯომი-ბაკურიანის სატყეო უბანზე ტყის მდგრადი მართვა";
 - ბ) "ბიომასის ეფექტიანი გამოყენება სოფლად თანასწორი, კლიმატის ცვლილების მიმართ გამძლე და მდგრადი განვითარებისათვის";
 - გ) "საჯარო შენობებში ენერგოეფექტიანობის ღონისძიებების გატარება".

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სრულად შესრულდა - გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედებების რეესტრში რეგისტრირებულ იქნა 3 ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედების დოკუმენტი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.1.5.: „ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედების“ 2 დოკუმენტის მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედებების რეესტრში რეგისტრირებული 2 „ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედება“	შესრულებული: რეესტრში რეგისტრირებულ იქნა 3 ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედების დოკუმენტი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი					X

- **ქმედება 10.1.6:** ევროკავშირის ინიციატივა "მერების შეთანხმების" ხელმომწერი ქალაქების მიერ მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმების მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველო მხარს უჭერს ევროკავშირის ინიციატივის „მერების შეთანხმების“ განხორციელებას. ამ დროისთვის 23 მუნიციპალიტეტი არის შეთანხმების მხარე - აქედან 11-მა მუნიციპალიტეტმა დამატებით ხელი მოაწერა ინიციატივას „მერების შეთანხმებას კლიმატისა და ენერგეტიკისთვის“ (CoMCE). მათ აიღეს 2020 წლისთვის სათბურის აირების ემისიების 20 %-ით შემცირების ვალდებულება, რაც მეტია საბაზისო დონის – „ტრადიციული ბიზნესის“ სცენარით - განსაზღვრულ მნიშვნელობასთან შედარებით. სამინისტრო თანამშრომლობს სხვა ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებთანაც, რათა მათ CoMCE-ის შესაბამისად აიღონ და განახორციელონ განახლებული ვალდებულებები სათბური გაზების გაფრქვევების შესამცირებლად.

საქართველოს მუნიციპალიტეტების „მერების შეთანხმებასთან“ მიერთების შედეგად ერთი მხრივ ადგილობრივმა ხელისუფლებამ მიიღო ინფორმაცია და გამოცდილება იმასთან დაკავშირებით, თუ როგორ უნდა მოხდეს კლიმატის ცვლილების სფეროს ეროვნული მიზნების ასახვა ადგილობრივ სამოქმედო გეგმებში, ხოლო მეორე მხრივ, მუნიციპალიტეტების მიერ კლიმატის ცვლილების შერბილებასთან დაკავშირებით შემოთავაზებული მიზნები და საჭიროებები აისახა კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ ეროვნულ სტრატეგიებში.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადებულია 10 მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმა (SEAP), რომელიც დამტკიცებულია მერების შეთანხმების სამდივნოს მიერ;
- 2019 წელს დაიწყო მდგრადი ენერგეტიკისა და კლიმატის სამოქმედო გეგმების (SECAP) მომზადება იმ 11 მუნიციპალიტეტისთვის, რომლებიც დამატებით მიუერთდნენ მერების შეთანხმების ახალ ინიციატივას - CoMCE.
- 2019 წელს შემუშავდება SEAP-ები 2 მუნიციპალიტეტისთვის.
- მერების შეთანხმების ფარგლებში მიღწეული შედეგების ანგარიშების პროცესის გაუმჯობესების მიზნით დაგეგმილია SECAP-ის ანგარიშების სტანდარტული ფორმატის შექმნა. ასევე დაგეგმილია შეთანხმების ხელმომწერი მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელთა ტრენინგი სათბური გაზების გაფრქვევების რაოდენობის აღრიცხვის, ანგარიშებისა და ვერიფიცირების მიმართულებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - მერების შეთანხმების სამდივნოს მიერ დამტკიცდა 10 მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.1.6.: ევროკავშირის ინიციატივა "მერების შეთანხმების" ხელმომწერი ქალაქების მიერ მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმების მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმები დამტკიცებული "მერების შეთანხმების" სამდივნოს მიერ	შესრულებული: მერების შეთანხმების სამდივნოს მიერ დამტკიცდა 10 მდგრადი ენერგეტიკული სამოქმედო გეგმა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი			X		

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 10.1.7:** ბათუმსა და ქუთაისში „მწვანე ქალაქების განვითარების პროგრამის“ განხორციელება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: მიმდინარეობს პროექტი „მწვანე ქალაქები ინტეგრირებული მდგრადი ტრანსპორტი ქალაქ ბათუმისა და აჭარის რეგიონისათვის (ISTBAR).“ ასევე, მომზადდა პროექტი „მწვანე ქალაქები,“ რომელიც დააფინანსა კლიმატის მწვანე ფონდმა. პროექტის განმახორციელებელი არის ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD) და იგი მოიცავს 9 ქვეყანას, მათ შორის საქართველოს.

აღნიშნული პროექტების მიზანია საქართველოს მსხვილ ქალაქებში დაინერგოს კლიმატკონივრული ტექნოლოგიები და გაუმჯობესდეს ურბანული სერვისები.

განხორციელებული ღონისძიებები

2017-2018 წელს პროექტის “მწვანე ქალაქები ინტეგრირებული მდგრადი ტრანსპორტი ქალაქ ბათუმისა და აჭარის რეგიონისათვის (ISTBAR)” ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი აქტივობები:

- ქალაქ ბათუმისთვის გაკეთდა საზოგადოებრივი ტრანსპორტის ქსელის ოპტიმიზაციის ტექნიკურ-ეკონომიკური დასაბუთება;
- შემუშავდა ბათუმის პარკირების სტრატეგია და პოლიტიკა;
- შემუშავდა სადემონსტრაციო დერეფნისათვის მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის ღონისძიებების ფუნქციონალური გეგმა;
- გაკეთდა ბათუმის ველოინფრასტრუქტურის ოპტიმიზაციის გეგმა;
- შემუშავდა ბათუმის მდგრადი ურბანული გადაადგილების სტრატეგია და გეგმა;
- ჩატარდა ბათუმში ელექტრო ტაქსის სისტემის შემოღების წინასწარი ტექნიკურ-ეკონომიკური კვლევა;
- მომზადდა საქართველოს მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის ეროვნული პოლიტიკისა და სტრატეგიის ჩარჩო დოკუმენტი;
- მოხდა ბათუმში მდგრადი ურბანული გადაადგილების გეგმით გათვალისწინებული ზოგიერთი ღონისძიების განხორციელება, მათ შორის: მიკროავტობუსების დღიური რაოდენობის განახევრება;
- დაიწყო არსებული ავტობუსების პარკის განახლება;
- აჭარის 5 მუნიციპალიტეტისათვის შემუშავდა მდგრადი გადაადგილების გეგმების სამუშაო ვერსიები, შემუშავდა აჭარაში საზოგადოებრივი ტრანსპორტის რეგიონული სქემის სამუშაო ვერსია;
- ბათუმში მდგრადი ურბანული გადაადგილების ცნობიერების ამაღლების 6 ღონისძიების განხორციელება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - შემუშავდა საქართველოს მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის ეროვნული პოლიტიკისა და სტრატეგიის ჩარჩო დოკუმენტი. ასევე, შემუშავდა კლიმატდამზოვი სატრანსპორტო სისტემის განვითარების გეგმა ბათუმისთვის და მოეწყო შესაბამისი ინფრასტრუქტურა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.1 სათბური აირების ემისიების შემცირების წინაპირობების შექმნა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.1.7.: ბათუმსა და ქუთაისში "მწვანე ქალაქების განვითარების პროგრამის" განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ბათუმსა და ქუთაისში „მწვანე ქალაქების განვითარების“ პროგრამებით“ გათვალისწინებული შედეგები: მწვანე საფარის ზრდა, კლიმატდამზოგი სატრანსპორტო სისტემის განვითარება, და სხვა პროცენტებში) შემუშავებული: მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის ეროვნული სტრატეგია და პოლიტიკის ჩარჩო დოკუმენტი სათბურის აირების ემისიების შემცირება ათასი ტონა CO2-ის ექვივალენტებში	შესრულებული: არ არის მონაცემები ჩარჩო დოკუმენტი შემუშავებულია არ არის მონაცემები
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ამოცანა 10.2 ქვეყნის საადაპტაციო პოტენციალის გაზრდა

ამოცანა 10.1-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 3 ქმედება - იწყება ქვეყნის მასშტაბით ბუნებრივი საფრთხეების ადრეული გაფთხილების სისტემის დანერგვა, მიმდინარეობს მზადება ქვეყნის ადაპტაციის ეროვნული გეგმის მიმზადებისთვის და ახალი დაწყებულია კლიმატის ცვლილებისადმი საქართველოს სანაპირო ზონის მონყვლადობის დადგენა. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2018 წელს მოხდა ადრეული გაფრთხილების სისტემისთვის საჭირო განხორციელებისათვის საჭირო ინვენტარის შესყიდვა
- ⇒ დადგინდა ის პრიორიტეტული მიმართულებები, რაზეც უნდა მოხდეს ფოკუსირება კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმის შემუშავებისას
- ⇒ შეფასდა სანაპირო ზოლის მონაცვლადობა
- ⇒ მომზადდა სანაპირო ზოლის კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის სამოქმედო ანგარიში

10.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 10.2.1:** ქვეყნის მასშტაბით ბუნებრივი საფრთხეების ადრეული გაფრთხილების სისტემის დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: კლიმატის მწვანე ფონდის (27 მლნ აშშ დოლარის) და შვეიცარიის განვითარების სააგენტოს (5 მლნ აშშ დოლარის) მიერ ფინანსდება პროექტი - „მრავალმხრივი საფრთხეების ადრეული გაფრთხილების სისტემის გაფართოება და კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამოყენება საქართველოში“, პროექტის განხორციელების შედეგად გაფართოვდება ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების ქსელი მთელი ქვეყნის მასშტაბით, დაინერგება ადრეული შეტყობინების ეროვნული სისტემა და გაძლიერდება მოდელირების შესაძლებლობები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს მოხდა პროექტის განხორციელებისათვის საჭირო ინვენტარის შესყიდვა. პროექტის შესრულების აქტიური ფაზა დაიწყო 2019 წლის მარტში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ქმედების შესრულება ახალი დანყებულია.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.2 ქვეყნის საადაპტაციო პოტენციალის გაზრდა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.2.1.: ქვეყნის მასშტაბით ბუნებრივი საფრთხეების ადრეული გაფრთხილების სისტემის დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	

<p>დაგეგმილი:</p> <p>გაუმჯობესებული ჰიდრომეტეოროლოგიური და აგრომეტეოროლოგიური ქსელი</p> <p>მომზადებული წყალმომვარდნების საფრთხისა და რისკის რუკები</p> <p>მომზადებული და ქვეყნის მასშტაბით დანერგილია ადრეული გაფრთხილების სისტემა</p> <p>განხორციელებული წყალმომვარდნებისგან დამცავი სტრუქტურული და არასტრუქტურული ღონისძიებები (მდინარეების ნაპირებზე გაბიონები, ქვაყრილები, მდინარეთა ჭალებში აგრო-ტყეები და სხვა)</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>არ შესრულდა</p> <p>არ შესრულდა</p> <p>არ შესრულდა</p> <p>არ შესრულდა</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• ქმედება 10.2.2: კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმის მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმის მიზანია ქვეყნის კლიმატის ცვლილებებისადმი მონყვლადობის შეფასება, გრძელვადიანი და საშუალოვადიანი საჭიროებების განსაზღვრა და გამოვლენილი საჭიროებებისა და პრობლემების აღმოსაფხვრელად სტრატეგიებისა და პროგრამების შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმის შესამუშავებლად საჭირო დაფინანსების მოძიების მიზნით მიმდინარეობს საპროექტო განაცხადის მომზადება კლიმატის მწვანე ფონდში წარსადგენად. აღნიშნული განაცხადის მომზადებისას, კვლევებისა და ექსპერტული შეფასებების საფუძველზე, დადგინდა ის პრიორიტეტული მიმართულებები, რაზეც უნდა მოხდეს ფოკუსირება კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმის შემუშავებისას. კერძოდ, განისაზღვრა შემდეგი პრიორიტეტები: წყლის რესურსები, მყინვარები, ბიომრავალფეროვნება, ტყეების მართვა, სოფლის მეურნეობა, ტურიზმი, ჯანდაცვა და ინფრასტრუქტურა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - მიმდინარეობს ქმედების შესრულების მოსაზმადებელი სამუშაოები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.2 ქვეყნის საადაპტაციო პოტენციალის გაზრდა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.2.2.: კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმის მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
დამტკიცებული კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის ეროვნული გეგმა	არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი				X	
	სტატუსი	X				

• **ქმედება 10.2.3:** კლიმატის ცვლილებისადმი საქართველოს სანაპირო ზონის მონწყვლადობის დადგენა და ადაპტაციის ღონისძიებების დაგეგმვა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: საქართველოს მესამე ეროვნული შეტყობინების თანახმად, შავი ზღვის სანაპირო ზოლი კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული ბუნებრივი კატასტროფებით მნიშვნელოვნად ზიანდება. შტორმული მოდენები, ნაპირის წარეცხვა და ზღვის დონის მატება სერიოზულ საფრთხეს ქმნის ადგილობრივი მოსახლეობისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს, მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით, დაიწყო შეფასებითი კვლევა კლიმატის ცვლილების საადაპტაციო ღონისძიებების განსასზღვრად:
 - ა) შეფასდა სანაპირო ზოლის მონწყვლადობა;
 - ბ) მომზადდა სანაპირო ზოლის კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაციის სამოქმედო ანგარიში, სადაც წარმოდგენილია საადაპტაციო ღონისძიებების შესახებ რეკომენდაციები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა: პრიორიტეზირებულ იქნა კლიმატის ცვლილების მიმართ საქართველოს სანაპირო ზონის ადაპტაციის ღონისძიებები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.2 ქვეყნის საადაპტაციო პოტენციალის გაზრდა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.2.3.: კლიმატის ცვლილებისადმი საქართველოს სანაპირო ზონის მონყვლადობის დადგენა და ადაპტაციის ღონისძიებების დაგეგმვა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დადგენილი და პრიორიტეზირებული კლიმატის ცვლილების მიმართ საქართველოს სანაპირო ზონის ადაპტაციის ღონისძიებები	შესრულებული: ნაწილობრივ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

ამოცანა 10.3 კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი ანგარიშგების ვალდებულების შესრულება

ამოცანა 10.1-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 2 ქმედება - მიმდინარეობს კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი ანგარიშგების ვალდებულების შესრულება და ასევე შემუშავების პროცესშია „საქართველოს მე-4 ეროვნული შეტყობინების" მომზადება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მომზადდა საქართველოს მე-2 ორწლიანი განახლებული ანგარიშის ეროვნული თავისებურების, შერბილების, მხრდაჭერის მიღების და მხარდაჭერის საჭიროების თავების სამუშაო ვერსიები
- ⇒ მომზადდა ეროვნული შეტყობინების ადაპტაციის კომპონენტის შინაარსი

10.3 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 10.3.1:** კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი საქართველოს მე-2 „ორწლიანი განახლებული ანგარიშის“ მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი საქართველოს მე-2 ორწლიანი განახლებული ანგარიშის მიზანია ინფორმაციის განახლება სათბური გაზების გაფრქვევების შესახებ და კონვენციით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება ანგარიშების მიმართულებით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის დაფინანსებით მიმდინარე პროექტის ფარგლებში მომზადდა საქართველოს მე-2 ორწლიანი განახლებული ანგარიშის ეროვნული თავისებურების, შერბილების, მხრდაჭერის მიღების და მხარდაჭერის საჭიროების თავების სამუშაო ვერსიები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა - მომზადდა საქართველოს მე-2 ორწლიანი განახლებული ანგარიშის თავების სამუშაო ვერსია - თუმცა დოკუმენტი ჯერ არ არის მიღებული კონვენციის მიერ და არც საიტზეა განთავსებული.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.3 კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი ანგარიშგების ვალდებულების შესრულება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.3.1.: კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი საქართველოს მე-2 „ორწლიანი განახლებული ანგარიშის“ მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციის მიერ მიღებულია და ვებ-გვერდზე განთავსებულია საქართველოს მე-2 "ორწლიანი განახლებული ანგარიშის" დოკუმენტი	შესრულებული: მომზადდა საქართველოს მე-2 ორწლიანი განახლებული ანგარიშის თავების სამუშაო ვერსია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 10.3.2:** კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი „საქართველოს მე-4 ეროვნული შეტყობინების“ მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი საქართველოს მე-4 ეროვნული შეტყობინების მიზანია ინფორმაციის განახლება სათბური გაზების გათრქვევებისა და ქვეყნის საადაპტაციო მდგომარეობის შესახებ და კონვენციით ნაკისრი ვალდებულების შესრულება ანგარიშგების მიმართულებით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის დაფინანსებული პროექტის ფარგლებში მიმდინარეობს საქართველოს მე-4 ეროვნული შეტყობინების (NC) შემუშავება. ამ ეტაპზე მომზადდა NC-ის ადაპტაციის კომპონენტის შინაარსი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება არ შესრულდა - ქმედების შესრულება საწყის ეტაპზეა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 10.3 კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი ანგარიშგების ვალდებულების შესრულება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 10.3.2.: კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციისადმი „საქართველოს მე-4 ეროვნული შეტყობინების“ მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: კლიმატის ცვლილების შესახებ გაეროს ჩარჩო კონვენციის მიერ მიღებულია და ვებ-გვერდზე განთავსებულია „საქართველოს მე-4 ეროვნული შეტყობინების“ დოკუმენტი	შესრულებული: ქმედების შესრულება საწყის ეტაპზეა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X	
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

თავი 11: ბუნებრივი საფრთხეების რისკების მართვა

თავი 11 - ბუნებრივი საფრთხეების რისკების მართვა - მოიცავს 1 ამოცანას და ჯამში 8 ქმედებას. ამოცანის მიზანია ბუნებრივი საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემის სრულყოფა.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით. მთლიანობაში, 2017-2018 წლებში თავი ქმედებათა შესრულების ჯამურმა დანახარჯებმა შეადგინა 2,427,068 ლარი.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა

ამოცანა 11.1-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 7 ქმედება - დაიწყო წყალდიდობებისა და წყალფარდნების რისკების შეფასებისა და მართვის სისტემის დანერგვა, მიმდინარეობს ქ. თბილისის გეოლოგიური მონიტორინგის სისტემის განახლება, გრძელდება საქართველოს ტერიტორიის გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების მსხვილმასშტაბიანი GIS რუკების მომზადება, ყალიბდება გეოლოგიური GIS მონაცემთა ბაზა, ეტაპობრივად ფართოვდება ჰიდრომეტეოროლოგიური მონიტორინგის სტაციონარული ქსელი, მიმდინარეობს ჰიდრომეტეოროლოგიური მონაცემთა ელექტრონული ბაზის შექმნა და შემუშავდა კატასტროფების შედეგად გამოწვეული ზარალის/ზიანის აღრიცხვის მექანიზმები და ზეგავლენის შემამსუბუქებელი ინსტრუმენტები. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების, ასევე, საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახურის, მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ მდ. ცხენისწყალის საპილოტე აუზისათვის განხორციელდა წყალდიდობების რისკების შეფასება
- ⇒ მდ. ცხენისწყალის საპილოტე აუზისათვის შემუშავდა წყალდიდობების რისკების შემცირების მეთოდოლოგია
- ⇒ ქ. თბილისის ტერიტორიის ფარგლებში შედგა 70%-ით დეტალიზებული გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების რუკის შედგენა

- ⇒ ქ. თბილისის ტერიტორიაზე განხორციელდა საველე გეოლოგიური კვლევები, იდენტიფიცირებულია გეოლოგიური პროცესების ზონები (მენყერი, ღვარცოფი, კლდეზავი, ქვათაცვენა და სხვა)
- ⇒ 2017 წელს შეფასდა გეოლოგიური შეფასება ჩატარდა 1042 დასახლებული პუნქტში
- ⇒ 2018 წელს შეფასდა გეოლოგიური შეფასება ჩატარდა 1057 დასახლებული პუნქტში
- ⇒ 2017 წელს შეფასდა 545 დასახლებულ პუნქტში მცხოვრები 1353 მოსახლის (კომლი) საცხოვრებელი სახლის, საკარმიდამო მიწის ნაკვეთის და მიმდებარე ტერიტორიის გეოლინამიკური მდგომარეობა
- ⇒ 2018 წელს შეფასდა 560 დასახლებული პუნქტი და 1157 ოჯახი (კომლი)
- ⇒ 2017 წელს შედგა 247 ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა შესაბამისი რეკომენდაციებით
- ⇒ 2018 წელს შედგა 305 ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა შესაბამისი რეკომენდაციებით
- ⇒ 2017 წელს მომზადდა ხაშურის ფურცლის (K-38-XX) გეოლოგიური ანგარიში შესაბამისი რუკებით (მასშტაბი 1:200 000)
- ⇒ 2018 წელს მომზადდა ყაზბეგის და დარიალის ფურცლების (K-38-IX-XV) გეოლოგიური ანგარიში შესაბამისი რუკებით (მასშტაბი 1:200 000)
- ⇒ 2017 წელს დამონტაჟდა და გაიმართა 7 მეტეოროლოგიური და 9 ჰიდროლოგიური სადგური და საგუშაგო
- ⇒ 2018 წელს დასავლეთ საქართველოს მდინარეებზე დამონტაჟდა ავტომატური წყლის ღონის მზომი 4 ერთეული სადგური
- ⇒ 2018 წელს ქ. ბათუმისა და ქ. ფოთის საზღვაო ნავსადგურებში დამონტაჟდა ავტომატური საზღვაო-მეტეოროლოგიური სადგურები, ხოლო ქ. გორში მეტეოროლოგიური სადგური
- ⇒ 2018 წელს ქ. თელავში დამონტაჟდა და გაიმართა ავტომატური მეტეოროლოგიური საგუშაგო
- ⇒ 2018 წელს ჭუბერის თემში, მდ. ნენსკრაზე დამონტაჟდა და გაიმართა ავტომატური ჰიდრომეტეოროლოგიური სადგური
- ⇒ ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანილ იქნა ქალაქის მატარებელზე არსებული ისტორიული/მიმდინარე მეტეოროლოგიური და ჰიდროლოგიური მონაცემების მნიშვნელოვანი ნაწილი
- ⇒ 2017 წელს შემუშავდა ბუნებრივი კატასტროფების პრევენციისა და შერბილების ღონისძიებების ხარჯსარგებლიანობის დოკუმენტი

11.1 წლებში ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ გახარჯულია 2,427,068 ლარი

- **ქმედება 11.1.1:** წყალდიდობებისა და წყალმოვარდნების რისკების შეფასებისა და მართვის სისტემების დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: წყალდიდობები და წყალმოვარდნები საქართველოს თითქმის ყველა მდინარისთვის არის დამახასიათებელი, რომელსაც დიდი ეკონომიკური ზარალი მოაქვს და ხშირად ადამიანური მსხვერპლითაც მთავრდება. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია აღნიშნული სტიქიური მოვლენების რისკების ქვეშ მყოფი ზონების იდენტიფიკაცია და აღნიშნული ზონებისთვის ამ რისკების შემცირებისა და მზადყოფნის გეგმების შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მდ. ცხენისწყალის საპილოტე აუზისათვის განხორციელდა წყალდიდობების რისკების შეფასება, რაც ითვალისწინებს რისკის ქვეშ მყოფი ზონების იდენტიფიცირებას;
- მდ. ცხენისწყალის საპილოტე აუზისათვის მომზადდა სივრცული ინფორმაცია;
- შემუშავდა წყალდიდობების რისკების შემცირების მეთოდოლოგია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა წყალდიდობების რისკის ქვეშ მყოფი ზონების იდენტიფიცირებას, წყალდიდობებისა და წყალმოვარდნების რისკების შესფასებასა და წყალდიდობების რისკის ქვეშ მყოფი ზონებისთვის აღნიშნული რისკების შემცირებისა და მზადყოფნის გეგმების შემუშავებას. საანგარიშო პერიოდში აღნიშნული ქმედებები განხორციელდა მდ. ცხენისწყალის საპილოტე აუზისთვის.

ქმედების მთლიანი საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 24,000 ლარს. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა შესრულებამ შეადგინა 1,241 ლარი.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 11.1.1.: წყალდიდობებისა და წყალმოვარდნების რისკების შეფასებისა და მართვის სისტემების დანერგვა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: წყალდიდობების რისკის ქვეშ მყოფი იდენტიფიცირებული ზონები წყალდიდობებისა და წყალმოვარდნების შეფასებული რისკები წყალდიდობების რისკის ქვეშ მყოფი ზონებისთვის წყალდიდობებისა და წყალმოვარდნების რისკების შემცირებისა და მზადყოფნის მომზადებული გეგმა	შესრულებული: ზონების იდენტიფიცირება განხორციელდა მდ. ცხენისწყალის აუზში რისკები შეფასდა განხორციელდა მდ. ცხენისწყალის აუზში გეგმა მომზადდა მდ. ცხენისწყალის აუზისთვის
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 24,000	ფაქტობრივი: 1,241

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	
	სტატუსი		X				

- **ქმედება 11.1.2:** ქალაქ თბილისის გეოლოგიური მონიტორინგის სისტემის განახლება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: საჭიროა ქ. თბილისში გეოლოგიური საფრთხეების ზონების იდენტიფიცირება, გეოლოგიური საფრთხეების შესახებ დეტალური მონაცემების შეგროვება და დედაქალაქის გეოლოგიური მონიტორინგის სისტემის თანდათანობითი გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ქ. თბილისის ტერიტორიის ფარგლებში შედგა 70%-ით დეტალიზებული გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების რუკის შედგენა;
- ქ. თბილისის ტერიტორიაზე განხორციელდა საველე გეოლოგიური კვლევები, იდენტიფიცირებულია გეოლოგიური პროცესების ზონები (მენყერი, ღვარცოფი, კლდეზავი, ქვათაცვენა და სხვა);
- მიმდინარეობდა ინფორმაციის კამერალური დამუშავება გეოლოგიური საფრთხეების (მენყერი, ღვარცოფი და სხვა) ზონირების რუკის და შესაბამისი გეოლოგიური ანგარიშის შედგენის მიზნით;
- შედგა გეოლოგიური საფრთხეების მონაცემთა ბაზა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ქ. თბილისში გეოლოგიური პროცესების იდენტიფიცირებას და დედაქალაქის საფრთხეების GIS რუკის შედგენას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება უმეტესწილად შესრულდა - გეოლოგიური პროცესების იდენტიფიცირებულია და მიმდინარეობს მუშაობა საფრთხეების GIS რუკის შედგენაზე.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი განსაზღვრული იყო 192,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ათვისებამ შეადგინა 100,542 ლარი.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 11.1.2.: ქალაქ თბილისის გეოლოგიური მონიტორინგის სისტემის განახლება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
ქალაქ თბილისში გეოლოგიური იდენტიფიცირებული პროცესები	ქალაქ თბილისში იდენტიფიცირებულია გეოლოგიური პროცესები
ქალაქ თბილისის საფრთხეების ზონირების GIS რუკა	ქალაქ თბილისის საფრთხეების ზონირების GIS რუკაზე მიმდინარეობს მუშაობა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 192,000	ფაქტობრივი: 100,542

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 11.1.3:** საქართველოს ტერიტორიის გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების მსხვილმასშტაბიანი GIS რუკების მომზადება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: საქართველოს ერთიანი, გეოლოგიური საფრთხეების ზონირებული GIS რუკების მომზადება, სადაც იდენტიფიცირებული იქნება გეოლოგიური პროცესები (როგორცაა მენყერი, ღვარცოფი, ქვაცვენა და ა.შ.) და ამის საფუძველზე შესაძლებელი იქნება ბუნებრივი კატასტროფების რისკების პრევენციის ღონისძიებების დაგეგმვა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გამოიყა ყოველწლიური საინფორმაციო გეოლოგიური ბიულეტენები:
 - 2017 წელს გამოიყა ყოველწლიური საინფორმაციო ბიულეტენი „საქართველოში 2016 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2017 წლისთვის“;
 - 2018 წელს გამოიყა ყოველწლიური საინფორმაციო ბიულეტენი „საქართველოში 2017 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2018 წლისთვის“;
- ყოველწლიურად, წინა წელთან შედარებით 5%-ით გაზრდილი დასახლებული პუნქტების გეოლოგიური მონიტორინგის არეალები:
 - სტიქიური გეოლოგიური (მენყერი, ღვარცოფი, კლდეზვავ-ქვათაცვენა და სხვა) პროცესების შეფასების მიზნით საქართველოს ყველა მხარეში 2017 და 2018 წლებში (გაზაფხული, შემოდგომა) განხორციელდა ყოველწლიური გეოლოგიური მონიტორინგი:
 - 2017 წელს შეფასდა 1042 დასახლებული პუნქტი,
 - 2018 წელს შეფასდა 1057 დასახლებული პუნქტი;
- 2017- 2018 წლებში მომზადდა ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნები შესაბამისი რეკომენდაციებით:
 - 2017 წელს შეფასდა 545 დასახლებულ პუნქტში მცხოვრები 1353 მოსახლის (კომლი) საცხოვრებელი სახლის, საკარმიდამო მიწის ნაკვეთის და მიმდებარე ტერიტორიის გეოდინამიკური მდგომარეობა;
 - 2018 წელს შეფასდა 560 დასახლებული პუნქტი და 1157 ოჯახი (კომლი).
 - 2017 წელს შედგა 247 ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა შესაბამისი რეკომენდაციებით;
 - 2018 წელს შედგა 305 ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა შესაბამისი რეკომენდაციებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა საქართველოში გეოლოგიური პროცესების (მენყერი, ღვარცოფი, და სხვ.) იდენტიფიცირებას, გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების GIS რუკების შემუშავებასა და ბუნებრივი კატასტროფების რისკების შერბილებისა და პრევენციისთვის საჭირო ძირითადი

მონაცემების მოპოვებას. საანგარიშო პერიოდში 5%-ით გაიზარდა დასახლებული პუნქტების გეოლოგიური მონიტორინგის არეალები და შემუშავდა საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნები, შესაბამისი რეკომენდაციებით, 1105 დასახლებულ პუნქტში.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი (2021 წლის ჩათვლით) განსაზღვრული იყო 2 127 123 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ათვისებამ შეადგინა 560 657 ლარი.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 11.1.3.: საქართველოს ტერიტორიის გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების მსხვილმასშტაბიანი GIS რუკების მომზადება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: საქართველოში იდენტიფიცირებული გეოლოგიური პროცესები (მენყერი, ღვარცოფი, და სხვ.); საქართველოს ტერიტორიის გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების GIS რუკა; ბუნებრივი კატასტროფების რისკების შერბილებისა და პრევენციისთვის საჭირო ძირითადი მონაცემები	შესრულებული: 5%-ით გაიზარდა დასახლებული პუნქტების გეოლოგიური მონიტორინგის არეალები მიმდინარეობს მუშაობა გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების GIS რუკის შედგენაზე შემუშავდა საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნები, შესაბამისი რეკომენდაციებით, 1105 დასახლებულ პუნქტში
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 2,127,123	ფაქტობრივი: 560,657

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება			X		
რეიტინგი					
სტატუსი	განხორციელებული პროცესი არ დაწყებულია	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 11.1.4:** გეოლოგიური რუკების მომზადება (გეოლოგიური GIS მონაცემთა ბაზა)

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: საქართველოს მთლიანი გეოლოგიური GIS მონაცემთა ბაზის შექმნა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს მომზადდა ხაშურის ფურცლის (K-38-XX) გეოლოგიური ანგარიში შესაბამისი რუკებით (მასშტაბი 1:200 000);

- 2018 წელს მომზადდა ყაზბეგის და დარიალის ფურცლების (K-38-IX-XV) გეოლოგიური ანგარიში შესაბამისი რუკებით (მასშტაბი 1:200 000);
- 2018 წლის 8 ოქტომბრიდან, მიმდინარეობს რუსთავის K-38-XXII და ლაგოდეხის K-38-XXIII ნომენკლატურული ფურცლების ტერიტორიების სახელმწიფო 1:200 000 მასშტაბის გეოლოგიური რუკების შედგენის სამუშაოები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითავლისწინებდა გეოლოგიური აგეგმვის ჩატარებასა და გეოლოგიური GIS რუკის მომზადებას, რასაც უნდა გაეზარდა გეოლოგიური რისკების შეფასების შესაძლებლობა. საანგარიშო პერიოდში მომზადდა GIS რუკები ხაშურის, ყაზბეგისა და დარიალის ფურცლებისთვის და დაიწყო მუშაობა რუსთავისა და ლაგოდეხის გეოლოგიური რუკების შედგენის სამუშაოები.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი (2021 წლის ჩათვლით) განსაზღვრული იყო 390,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ათვისებამ შეადგინა 181,451 ლარი.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 11.1.4.: გეოლოგიური რუკების მომზადება (გეოლოგიური GIS მონაცემთა ბაზა)
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გეოლოგიური აგეგმვა საქართველოს გეოლოგიური GIS რუკა	შესრულებული: აგეგმვა არ განხორციელდა GIS რუკები შედგენილია ხაშურის, ყაზბეგისა და დარიალის ფურცლებისთვის. დაიწყო რუსთავისა და ლაგოდეხის რუკებზე მუშაობა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 390,000	ფაქტობრივი: 181,451

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X		

- **ქმედება 11.1.5:** ჰიდრომეტეოროლოგიური მონიტორინგის სტაციონარული ქსელის გაფართოება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: საქართველოს ჰიდრომეტეოროლოგიური მონიტორინგის სტაციონარული ქსელის გაფართოება ავტომატიზირებული ჰიდრომეტეოროლოგიური და მეტეოროლოგიური სადგურების/საგუშავების რაოდენობის ზრდის საფუძველზე (იგეგმებოდა წელიწადში 20 სადგური/საგუშავოს დამატება), რასაც უნდა გამოეწვია ადრეული გაფრთხილების სისტემის გაძლიერება და წყალდიდობების პროგნოზირების გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს დამონტაჟდა და გაიმართა 7 მეტეოროლოგიური (თეთნულდი, გუდაური (snowpack), შატილი, კორმა, ბოლნისი, ბაკურიანი, გოდერძი;) და 9 ჰიდროლოგიური (არაგვი (მცხეთა), არაგვი (ჩინთი), თეთრი არაგვი, ფშავის არაგვი, ჟინვალის წყალსაცავი, წავკისი, მდ. ენგური, მდ. მესტიაჭალა, მდ. მუხურა) სადგური და საგუშავო;
- 2018 წელს დასავლეთ საქართველოს მდინარეებზე (ნატანები, ხობისწყალი, ბუჟუა, გუბაზეული) დამონტაჟდა ავტომატური წყლის დონის მზომი 4 ერთეული სადგური;
- 2018 წელს ქ. ბათუმისა და ქ. ფოთის საზღვაო ნავსადგურებში დამონტაჟდა ავტომატური საზღვაო-მეტეოროლოგიური სადგურები, ხოლო ქ. გორში მეტეოროლოგიური სადგური;
- 2018 წელს ქ. თელავში დამონტაჟდა და გაიმართა ავტომატური მეტეოროლოგიური საგუშავო;
- 2018 წელს ჭუბერის თემში, მდ. ნენსკრაზე დამონტაჟდა და გაიმართა ავტომატური ჰიდრომეტეოროლოგიური სადგური.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა წელიწადში 20 ავტომატიზირებული ჰიდრომეტეოროლოგიური და მეტეოროლოგიური სადგურებისა და საგუშავების დამონტაჟებას, რასაც უნდა გამოეწვია პროგნოზების სიზუსტის ამაღლებდა და ხარჯეფექტიანობის ამაღლება. 2017 წელს დამონტაჟდა 16 ჰიდრომეტეოროლოგიური და მეტეოროლოგიური სადგური/საგუშავო, 2018 წელს კი - 9.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი (2020 წლის ჩათვლით) განსაზღვრული იყო 3, 500,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ათვისებამ შეადგინა 684,507 ლარი.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 11.1.5.: ჰიდრომეტეოროლოგიური მონიტორინგის სტაციონარული ქსელის გაფართოება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი:	შესრულებული:
დამონტაჟებული ავტომატიზირებული ჰიდრომეტეოროლოგიური და მეტეოროლოგიური სადგურებისა და საგუშავოები (წელიწადში 20)	2017-2018 წლებში დამონტაჟდა 25 ჰიდრომეტეოროლოგიური და მეტეოროლოგიური სადგური/საგუშავო
	არ არის მონაცემები

ადრეული შეტყობინების გაძლიერებული სისტემა, უფრო ზუსტი პროგნოზები, ამალღებული ხარჯთაღფექტიანობა	
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 3, 500,000	ფაქტობრივი: 684,507

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X		
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 11.1.6:** ჰიდრომეტეოროლოგიურ მონაცემთა ელექტრონული ბაზის შექმნა ჰასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

ქმედების მიზანი: ერთიანი ჰიდრომეტეოროლოგიური მონაცემთა ელექტრონული ბაზის ჩამოყალიბება, რომელშიც თავმოყრილი იქნება არქივებში არსებული და თანამედროვე ჰიდრომეტეოროლოგიური მონაცემები. ასევე მნიშვნელოვანია აღნიშნული ელექტრონული ბაზის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა ყველა დაინტერესებული მხარისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანილ იქნა ქალაქის მატარებელზე არსებული ისტორიული/მიმდინარე მეტეოროლოგიური და ჰიდროლოგიური მონაცემების მნიშვნელოვანი ნაწილი;
- მომზადდა წინადადებები ჰიდრომეტეოროლოგიურ მონაცემთა ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების მიზნით შესაბამის სამთავრობო დოკუმენტის მისაღებად.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ერთიანი არქივებში, ფურცელზე არსებული მონაცემების ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანას და სისტემის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას. საანგარიშო პერიოდში მოხდა ქალაქის მატარებელზე არსებული ისტორიული/მიმდინარე მეტეოროლოგიური და ჰიდროლოგიური მონაცემების მნიშვნელოვანი ნაწილის ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანა და მიმდინარეობს მუშაობა ჰიდრომეტეოროლოგიურ მონაცემთა ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების მიზნით შესაბამის სამთავრობო დოკუმენტის მისაღებად.

ქმედების მთლიანი ბიუჯეტი (2021 წლის ჩათვლით) განსაზღვრული იყო 2, 252,700 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ათვისებამ შეადგინა 959,911 ლარი.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 11.1.6.: ჰიდრომეტეოროლოგიურ მონაცემთა ელექტრონული ბაზის შექმნა
ჰასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018

შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>ისტორიული და თანამედროვე ჰიდრომეტეოროლოგიური მონიტორინგის მონაცემთა ბაზა</p> <p>სისტემის ხელმისაწვდომობა</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>ფურცელზე არსებული ისტორიული და თანამედროვე ჰიდრომეტეოროლოგიური მონიტორინგის მონაცემების მნიშვნელოვანი ნაწილი ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანილი</p> <p>მიმდინარეობს მუშაობა ჰიდრომეტეოროლოგიურ მონაცემთა ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების მიზნით შესაბამის სამთავრობო დოკუმენტის მისაღებად</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 2, 252,700	ფაქტობრივი: 959,911

შესრულება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 11.1.8¹:** კატასტროფების შედეგად გამოწვეული ზარალის/ზიანის აღრიცხვის/დათვლის მექანიზმებისა და ზეგავლენის შემამსუბუქებელი ინსტრუმენტების შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ბუნებრივი კატასტროფების შედეგად გამოწვეული ზარალის/ზიანის აღრიცხვის მექანიზმების შემუშავება, რომელიც დამყარებული უნდა იყოს შესაბამის ელექტრონულ პლატფორმაზე.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017-2018 წლებში შემუშავდა ბუნებრივი კატასტროფების შედეგად გამოწვეული ზარალის აღრიცხვის მეთოდოლოგია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ბუნებრივი კატასტროფების შედეგად გამოწვეული ზიანის დათვლის ინსტრუმენტების ჩამოყალიბებას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება ნაწილობრივ შესრულდა. ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 11.1 საფრთხეების იდენტიფიკაციის, რისკების შეფასების/ანალიზის, პრევენციისა და მონიტორინგის სისტემების სრულყოფა	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 11.1.8.: კატასტროფების შედეგად გამოწვეული ზარალის/ზიანის

¹ ქმედების შესახებ ინფორმაცია და სტატუსი დაზუსტდა 2019 წლის ოქტომბერში

	აღრიცხვის/დათვლის მექანიზმებისა და ზეგავლენის შემამსუბუქებელი ინსტრუმენტების შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ზიანის დათვლის პროგრამული უზრუნველყოფის ჩამოყალიბება	შესრულებული: ზიანის დათვლის მეთოდოლოგია შემუშავებულია, თუმცა პროგრამული უზრუნველყოფის ჩამოყალიბება არ მომხდარა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი			X			
	სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შენწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	X

თავი 12: რადიაციული უსაფრთხოება

თავი 12 - რადიაციული უსაფრთხოება - მოიცავს 3 ამოცანას და ჯამში 8 ქმედებას. ამოცანების მიზანია ეროვნული რადიაციული და ბირთვული კანონმდებლობის გაუმჯობესება, სექტორში უსაფრთხოების გაძლიერება და საგანმანათლებლო სისტემის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით.

ამოცანა 12.1 ეროვნული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების კანონმდებლობის გაუმჯობესება

ამოცანა 12.1-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 4 ქმედება - მოხდა ბირთვული ავარიისა და რადიოლოგიური საგანგებო მდგომარეობის შემთხვევაში დახმარების შესახებ საერთაშორისო კონვენციასთან მიერთება, წარმატებით მიმდინარეობდა რადიოაქტიური ნარჩენების სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის განხორციელება და გაუმჯობესდა უსაფრთხოების ზომების რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსების ადგილებზე. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა

და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ საქართველოს პარლამენტის 2017 წლის 2 ნოემბრის № 1348-IX დადგენილების საფუძველზე, საქართველო შეუერთდა „ბირთვული ავარიის ან რადიაციული ავარიული სიტუაციის შემთხვევაში დახმარების შესახებ“ ვენის 1986 წლის 26 სექტემბრის კონვენციას
- ⇒ განხორციელდა თხევადი რადიოაქტიური ნარჩენების (რადიუმით დაბინძურებული წყლის) გადამუშავება
- ⇒ დამტკიცდა „ბირთვული და რადიაციული ობიექტების, რადიოაქტიური წყაროების, რადიოაქტიური ნარჩენების და მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროების ფიზიკური უსაფრთხოების (დაცულობის) მოთხოვნები“
- ⇒ შეძენილ იქნა მაღალი რეზოლუციის გამა სპექტომეტრი Falcon 5000
- ⇒ განახლდა რადიაციული მონიტორინგისა და ფიზიკური დაცულობის სისტემები რადიოაქტიური ნარჩენების საცავსა და სამარხზე
- ⇒ რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში დამონტაჟდა ფიზიკური დაცვის სისტემები
- ⇒ დასრულდა რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში განთავსებული რადიოაქტიური წყაროების კონტეინერებზე სპეციალური (რადიოსისხმირული იდენტიფიკაციის) იარაღიყებისა და ანტენების დამონტაჟება

12.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 12.1.1:** ბირთვული ავარიისა და რადიოლოგიური საგანგებო მდგომარეობის შემთხვევაში დახმარების შესახებ კონვენციასთან შეერთება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოს საერთაშორისო თანამშროლობის პროცესში მონაიწილოების გააქტიურება, რისკენაც გადადგმულ ერთ-ერთ ნაბიჯად მოიაზრებოდა „ბირთვული ავარიისა და რადიოლოგიური საგანგებო მდგომარეობის შემთხვევაში დახმარების შესახებ კონვენციასთან“ მიერთება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საქართველოს პარლამენტის 2017 წლის 2 ნოემბრის № 1348-IX დადგენილების საფუძველზე, საქართველო შეუერთდა „ბირთვული ავარიის ან რადიაციული ავარიული სიტუაციის შემთხვევაში დახმარების შესახებ“ ვენის 1986 წლის 26 სექტემბრის კონვენციას;
- კონვენცია საქართველოსთვის ძალაშია 2018 წლის 10 მაისიდან.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა „ბირთვული ავარიისა და რადიოლოგიური საგანგებო მდგომარეობის შემთხვევაში დახმარების შესახებ კონვენციასთან“ მიერთებას, რაც საანგარიშო პერიოდში სრულად შესრულდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 12.1 ეროვნული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების კანონმდებლობის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.1.1.: ბირთვული ავარიისა და რადიოლოგიური საგანგებო მდგომარეობის შემთხვევაში დახმარების შესახებ კონვენციასთან შეერთება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: კონვენციასთან შეერთებული ქვეყანა	შესრულებული: საქართველოს პარლამენტის 2017 წლის 2 ნოემბრის № 1348-IX დადგენილების საფუძველზე, საქართველო შეუერთდა „ბირთვული ავარიის ან რადიაციული ავარიული სიტუაციის შემთხვევაში დახმარების შესახებ“ კონვენციას
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი					X

- **ქმედება 12.1.2: რადიოაქტიური ნარჩენების სტრატეგიის (15-წლიანი) და სამოქმედო გეგმის (2-წლიანი) განხორციელება**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოს რადიოაქტიური ნარჩენების სტრატეგიისა და მისი 2017-2018 წლების სამოქმედო გეგმის განხორციელება.

განხორციელებული ღონისძიებები

2017-2018 წლებში რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის ფარგლებში განხორციელდა ყველა დაგეგმილი ღონისძიება. კერძოდ:

- საქართველოს მთავრობის მიერ მოწონებული იქნა თანამშრომლობის ოქმი - „ბირთვული უსაფრთხოების სფეროში საქართველოსთან თანამშრომლობა“ (2018

წლის 26 ივნისის № 1309 განკარგულება), რომელიც გაფორმდა სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოსა და შვედეთის რადიაციული უსაფრთხოების მარეგულირებელ ორგანოს შორის. თანამშრომლობის ოქმის გაფორმებით, სააგენტო მიიღებს მხარდაჭერას ფინანსური, ექსპერტული ცოდნისა თუ ტექნიკური თვალსაზრისით;

- თანამშრომლობის ოქმის ფარგლებში, შეგროვდა და გაანალიზდა ინფორმაცია საქართველოში არსებული რადიოაქტიური ნარჩენების შესახებ;
- ზემოთნახსენები კვლევის საფუძველზე, განხორციელდა სოფელ სააკაძესთან არსებული რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის არეალის გარემოსდაცვითი და სოციალურ-ეკონომიკური კვლევა;
- შემუშავდა ერთობლივი ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს მთავრობას წინადადებით, რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორია განისაზღვროს რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ობიექტების განთავსების ადგილად;
- შეფასდა რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორიის უსაფრთხოების შემდეგი ელემენტები:
 - რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის განთავსების ადგილის დახასიათება;
 - ჰიდროლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური მონაცემების აღწერა;
 - ფიზიკური დაცვის სისტემის აღწერა და დაშვების კონტროლი;
 - სამარხის კონსტრუქციის ხანგრძლივი მედეგობის შეფასება;
 - სოციალური ფაქტორების შეფასება;
- ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოსთან (აესს) მიმდინარე ტექნიკური თანამშრომლობის პროექტის (GEO/9/013) ფარგლებში, მიღებული იქნა თხევადი რადიოაქტიური ნარჩენების ამოსატუმბი და გასაფილტრი მონწყობილობები;
- აესს-ის იმავე პროექტის ფარგლებში განხორციელდა თხევადი რადიოაქტიური ნარჩენების (რადიუმით დაბინძურებული წყლის) გადამუშავება. კერძოდ:
 - გაფილტრული იქნა 50 მ3 მოცულობის წყალი;
 - გენერირებული ნარჩენები დაბეტონდა სამ ლითონის კასრში;
 - გადამუშავებული რადიოაქტიური ნარჩენი განთავსებულია რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორიაზე რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის შესაბამისად;
- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2017 წლის 26 ივლისის № 26 ბრძანებით დამტკიცდა „ბირთვული და რადიაციული ობიექტების, რადიოაქტიური წყაროების, რადიოაქტიური ნარჩენების და მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროების ფიზიკური უსაფრთხოების (დაცულობის) მოთხოვნები“; ხოლო „ტექნიკური რეგლამენტი – ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებების ტრანსპორტირების წესი“ დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 7 თებერვლის № 72 დადგენილებით.
- შეძენილ იქნა მაღალი რეზოლუციის გამა სპექტომეტრი Falcon 5000.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა 2017-2018 წლების სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ქმედებების განხორციელებას - საანგარიშო პერიოდში აღნიშნული გეგმა სრულად განხორციელდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 12.1 ეროვნული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების კანონმდებლობის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.1.2.: რადიოაქტიური ნარჩენების სტრატეგიის (15-წლიანი) და სამოქმედო გეგმის (2-წლიანი) განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დასრულებული ქმედებები	შესრულებული: დასრულდა 13 ქმედება
განხორციელებული სამოქმედო გეგმა (2 წლიანი ციკლი)	2017-2018 წლების სამოქმედო გეგმა სრულად განხორციელდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	X				
რეიტინგი	X				
სტატუსი	განხორციელებული პროცესი არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესის დასრულებულია
					X

• **ქმედება 12.1.3: რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსების ადგილებზე უსაფრთხოების ზომების გაუმჯობესება**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსების ადგილებზე უსაფრთხოების ზომების გაძლიერება - როგორც აღნიშნული ნარჩენების გარემოზე ზემოქმედების მინიმუმაციის, ისე ასეთი ადგილების კონტროლისა და მათზე არაავტორიზებული პიროვნებების მოხვედრის რისკის შემცირების კუთხით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს განახლდა რადიაციული მონიტორინგისა და ფიზიკური დაცულობის სისტემები რადიოაქტიური ნარჩენების საცავსა და სამარხზე;
- აეს-ის პროექტის ფარგლებში რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორიაზე განთავსებული რადიაციული მონიტორინგის სისტემის მეშვეობით შესაძლებელია გამა გამოსხივების დოზის სიმძლავრის განსაზღვრა და მონაცემების პირდაპირ რეჟიმში გადაცემა;
- რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში დამონტაჟდა ფიზიკური დაცვის შემდეგი სისტემები: მოძრაობის დეტექტორები, ვიდეო კამერები და კარის პოზიციონირების

სისტემა. რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში შესვლა შესაძლებელია მხოლოდ საიდენტიფიკაციო ბარათებისა და თითის ანაბეჭდების საშუალებით. შესვლის გასაკონტროლებლად გამოიყენება ორი გასაღების პრინციპი. რადიოაქტიური ნარჩენების საცავი და მისი პერიმეტრი აღჭურვილია რადიაციული მონიტორინგის სისტემებით, რომელიც აფიქსირებს გამა გამოსხივების დოზის სიმძლავრეს;

- 2018 წელს, აშშ ენერჯეტიკის დეპარტამენტთან თანამშრომლობის ფარგლებში, დასრულდა რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში განთავსებული რადიოაქტიური წყაროების კონტეინერებზე სპეციალური (რადიოსიხშირული იდენტიფიკაციის) იარაღიყებისა და ანტენების დამონტაჟება. აღნიშნული სისტემა საშუალებას იძლევა ოპერატიულად დაფიქსირდეს კონტეინერების ნებისმიერი არა ავტორიზებული გადაადგილება, რაც საშუალებას მოგვცემს ოპერატიულად განვახორციელოთ რეაგირება ზემოხსენებულ ფაქტზე

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსების ლოკაციებზე ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებას. საანგარიშო პერიოდში აღნიშნულ ლოკაციებზე განახლდა მონიტორინგის და ფიზიკური დაცულობის სისტემები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 12.1 ეროვნული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების კანონმდებლობის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.1.3.: რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსების ადგილებზე უსაფრთხოების ზომების გაუმჯობესება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გაუმჯობესებული ინფრასტრუქტურა რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსების ლოკაციებზე (საცავი და სამარხი)	შესრულებული: აღნიშნულ ლოკაციებზე განახლდა მონიტორინგის და ფიზიკური დაცულობის სისტემები
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი		X			
	სტატუსი	განხორციელებული პროცესი არ დაწყებულია	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **ქმედება 12.1.4:** გარემოს რადიაციული მონიტორინგი საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში (შიდა ქართლი, მცხეთა-მთიანეთი, ქვემო ქართლი, კახეთი)

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია რადიაციული მონიტორინგის ჩატარებას საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში.

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში გარემოს რადიაციული მონიტორინგი საქართველოს რეგიონებში არ ჩატარებულა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა საქართველოს რეგიონებში რადიაციული მდგომარეობის შესახებ შეფასების მომზადებას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება არ განხორციელდა.

ქმედებას მთლიანი ბიუჯეტი (2020 წლის ჩათვლით) განისაზღვრა 51,000 ლარით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 0 ლარი.

ამოცანა 12.1 ეროვნული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების კანონმდებლობის გაუმჯობესება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.1.4.: გარემოს რადიაციული მონიტორინგი საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში (შიდა ქართლი, მცხეთა-მთიანეთი, ქვემო ქართლი, კახეთი)
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შეფასებული გარემოს რადიაციული მდგომარეობა	შესრულებული: გარემოს რადიაციული მდგომარეობა არ შეფასებულა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 51,000	ფაქტობრივი: 0

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებ ის შეფასება	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X		

ამოცანა 12.2 შესაძლებლობების გაძლიერება ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში

ამოცანა 12.2-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 2 ქმედება - გაუმჯობესდა რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურა და განხორციელდა ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლება. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ სააგენტოს საკუთრებაში აღმოჩნდა რადიოაქტიური ნარჩენების ცემენტირების მინი-საწარმო
- ⇒ მინი-საწარმო უზურველყოფს როგორც თხევადი, ისე მყარი რადიოაქტიური ნარჩენების ცემენტის მატრიცაში იმობილიზირებას თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად
- ⇒ 2018 წლის განმავლობაში სააგენტოს სპეციალისტები მონაწილეობდნენ ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს, ევროკავშირის, აშშ-ს ენერჯეტიკის დეპარტამენტის, გერმანიის რეაქტორების დაცვის საზოგადოების ეგიდით ჩატარებულ ღონისძიებებში

12.2 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

• **ქმედება 12.2.1:** რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურის მოწყობა პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია რადიოაქტიური ნარჩენების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება, როგორც თხევადი, ისე მყარი რადიოაქტიური ნარჩენებისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები

- სლოვაკეთის ორგანიზაცია „ამეკი“-მა სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს მიანოდა რადიოაქტიური ნარჩენების ცემენტირების მინი-საწარმო. რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორიაზე აშენდა ახალი შენობა (ძველი შენობის საძირკვლის ბაზაზე), სადაც სლოვაკეთიდან ჩამოსულმა ექსპერტებმა ააწყვეს და დაამონტაჟეს შესაბამისი საწარმო.
- მინი-საწარმო უზურველყოფს როგორც თხევადი, ისე მყარი რადიოაქტიური ნარჩენების ცემენტის მატრიცაში იმობილიზირებას თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად. ამ მიზნით ასევე მოწოდებული იქნა შესაბამისი კასრები;
- საწარმო აღჭურვილია ფილტრაციის სისტემებით, რაც უზურველყოფს მის ოპერირების უსაფრთხოებას. პროცესის მართვა ხორციელდება სპეციალური ავტომატიზირებული სისტემით;
- შესაბამისი ტრენინგი უკვე ჩაუტარდათ რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის დეპარტამენტის თანამშრომლებს და ნარჩენების გადამუშავება მოხდება შესაბამისი ნებართვების მიღების შემდგომ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა რადიოაქტიური ნარჩენების კონდიციონების მცირე საწარმოს მშენებლობას, რაც საანგარიშო პერიოდში სრულად განხორციელდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნებებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 12.2 შესაძლებლობების გაძლიერება ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.2.1.: რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ინფრასტრუქტურის მოწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: აშენებული რადიოაქტიური ნარჩენების კონდიციონების მცირე საწარმო	შესრულებული: რადიოაქტიური ნარჩენების კონდიციონების მცირე საწარმო აშენებულია
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		X				
		განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებული პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებული პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელებული პროცესი დასრულებულია
სტატუსი						X

• **ქმედება 12.2.2:** ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ტრენინგებით
პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
ქმედების მიზანი: ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სექტორის გაძლიერების ერთ-ერთი აუცილებელი პირობა ამ სექტორში დასაქმებული პერსონალის კვალიფიკაციის ამაღლებაა, რისთვისაც საჭიროა სხვადასხვა ტრენინგებში და პროექტებში მონაწილეობა, რომ ქვეყანაში თანადანობით დაინერგოს სექტორში მსოფლიოს მასშტაბით არსებული საუკეთესო მიდგომები.

განხორციელებული ღონისძიებები

2018 წელს ჩატარდა ტრენინგები, სავლელ სწავლებები და სამუშაო შეხვედრები თემებზე:

- „მეზობელ ქვეყნებში ბირთვულ ავარიების შემთხვევებზე მზადყოფნა და რეაგირება“;
- „რადიოაქტიური ნარჩენების ფიზიკური დაცულობის სისტემების ინსპექტირება“;
- „რადიოაქტიური ნარჩენებისა და გამოყენებული საწვავისპასუხისმგებელიანი და უსაფრთხო მართვა“;
- „სამედიცინო ორგანიზაციების რადიოთერაპიული დანადგარების (ამაჩქარებლები და კიბერ-დანა) ინსპექტირება“;

- მასობრივი განადგურების იარაღის საფრთხის მართვა საკონტროლო გამტარ პუნქტზე ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებების აღმოჩენა, იდენტიფიცირება, რეაგირება და საფრთხის შეფასება;
- ფიზიკური დაცულობის უზრუნველყოფა რადიოაქტიური წყაროების შენახვის, გამოყენებისა და ტრანსპორტირებისას;
- 2018 წლის განმავლობაში სააგენტოს სპეციალისტები მონაწილეობდნენ ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს, ევროკავშირის, აშშ-ს ენერჯეტიკის დეპარტამენტის, გერმანიის რეაქტორების დაცვის საზოგადოების ეგიდით ჩატარებულ ღონისძიებებში (სამეცნიერო ვიზიტი, სამუშაო შეხვედრა, ტრენინგი), სადაც წარდგენილი იქნა შესაბამისი თემატიკის პრეზენტაციები სააგენტოს მიერ ჩატარებული საქმიანობის შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება სხვადასხვა ტიპის ტრენინგების ჩატარებასა და თანამშრომლების გადამზადებას. 2018 წელს ჩატარდა 7 ტრენინგი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 12.2 შესაძლებლობების გაძლიერება ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.2.2.: ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ტრენინგებით
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გადამზადებული თანამშრომლების რაოდენობა ტრენინგების რაოდენობა	შესრულებული: 2018 წელს ჩატარდა 7 ტრენინგი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულებ ის შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ამოცანა 12.3 საგანმანათლებლო სისტემის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება

ამოცანა 12.3-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 2 ქმედება - დაიწყო ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში განათლების სტრატეგიისა და ტრენინგების სისტემის შემუშავება და აქტიურად მიმდინარეობდა ფართო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2017 წელს შემუშავდა რადიაციულ უსაფრთხოებაში კვალიფიკაციის, ტრენინგ-პროგრამებისა და სერტიფიცირების პროცედურების მიმართ მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის პროექტი
- ⇒ შემუშავდა ბუკლეტები - რადიაციული უსაფრთხოების საკითხები რენტგენოლოგიური გამოკვლევებისას. 2018 წელს, ბუკლეტები მიეწოდა სამედიცინო სფეროში ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების საქმიანობის განმახორციელებელ ორგანიზაციებს
- ⇒ 2018 წელს სააგენტომ ჩაატარა ტრენინგი სამედიცინო სფეროში ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების საკითხებთან დაკავშირებით რენტგენო-ლაბორანტებისა და რადიაციულ უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის
- ⇒ ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის მფლობელებს ჩაუტარდათ ტრენინგი ელექტრონულ ლიცენზირებასთან დაკავშირებით

12.3 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

- **ქმედება 12.3.1:** ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში განათლების სტრატეგიისა და ტრენინგების სისტემის შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში განათლების სისტემის გაუმჯობესებაზე.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2017 წელს შემუშავდა რადიაციულ უსაფრთხოებაში კვალიფიკაციის, ტრენინგ-პროგრამებისა და სერტიფიცირების პროცედურების მიმართ მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის პროექტი;
- მიმდინარეობს კონსულტაციები ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში განათლების მოდელზე შესათანხმებლად.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების განათლების სტრატეგიის დანერგვას. საანგარიშო პერიოდში შემუშავდა მხოლოდ რადიაციულ უსაფრთხოებაში კვალიფიკაციის, ტრენინგ-პროგრამებისა და სერტიფიცირების პროცედურების მიმართ მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის პროექტი.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 12.3 საგანმანათლებლო სისტემის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.3.1.: ბირთვულ და რადიაციულ უსაფრთხოებაში განათლების სტრატეგიისა და ტრენინგების სისტემის შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დანერვილი სტრატეგია	შესრულებული: არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

• **ქმედება 12.3.2:** ფართო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

ქმედების მიზანი: ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სისტემის გამართული ფუნქციონირებისთვის მნიშვნელოვანია საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება სექტორში არსებული სხვადასხვა ტიპის ბუნებრივი თუ ხელოვნური საფრთხეებისა და მათგან თავის დაცვის შესახებ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 10 სემინარი, მათ შორის:
 - ✓ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, შემუშავდა ბუკლეტები - რადიაციული უსაფრთხოების საკითხები რენტგენოლოგიური გამოკვლევებისას. 2018 წელს, ბუკლეტები მიენოდა სამედიცინო სფეროში ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების საქმიანობის განმახორციელებელ ორგანიზაციებს;
 - ✓ 2018 წელს სააგენტომ ჩაატარა ტრენინგი სამედიცინო სფეროში ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების საკითხებთან დაკავშირებით რენტგენოლოგორანტებისა და რადიაციულ უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირებისთვის;
 - ✓ ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის მფლობელებს ჩაუტარდათ ტრენინგი ელექტრონულ ლიცენზირებასთან დაკავშირებით;

- ✓ 2018 წელს საინფორმაციო შეხვედრა გაიმართა სტომატოლოგთა ასოციაციის წევრებთან;
- ✓ ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის მფლობელებმა 2018 წელს მონაწილეობა მიიღეს სააგენტოსა და აშშ ენერჯეტიკის დეპარტამენტის თანაორგანიზებით ჩატარებულ ტრენინგში ფიზიკური დაცულობის უზრუნველყოფის შესახებ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ტრენინგებისა და სემინარების ჩატარებას სხვადასხვა დაინტერესებული ჯგუფებისთვის. საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 10 ტრენინგი/სემინარი საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფებისთვის.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 12.3 საგანმანათლებლო სისტემის გაუმჯობესება და ცნობიერების ამაღლება	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 12.3.2.: ფართო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ჩატარებული სემინარების და ტრენინგების რაოდენობა სხვადასხვა დაინტერესებული ჯგუფებისთვის	შესრულებული: ჩატარდა 10 ტრენინგი/სემინარი საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფებისთვის
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		რეიტინგი	X			
შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

თავი 13: მწვანე ეკონომიკა და მდგრადი განვითარების გარემოსდაცვითი მიმართულება

თავი 13 - მწვანე ეკონომიკა და მდგრადი განვითარების გარემოსდაცვითი მიმართულება - მოიცავს 1 ამოცანას და ჯამში 7 ქმედებას. ამოცანის მიზანია მწვანე

ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ეროვნულ დონეზე ცოდნის ამაღლება.

თავის ქმედებების უმეტესობა სრულდება არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დონორ(ებ)ის დახმარებით.

ამოცანა 13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე

ამოცანა 13.1-ის შესრულების მიზნით განხორციელდა 5 ქმედება - სანყის ეტაპზე მწვანე ზრდის სტატეგიის შემუშავება, მიმდინარეობდა მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებში გარემოსათვის მისაღები ქმედებებისა და რესურსეფექტური წარმოებისა და მოხმარების ხელშეწყობა, მიმდინარეობს „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ (BIG-E) ვალდებულებების შესრულება, დაწყებულია დიდ ქალაქებში ერთ სულ მოსახლეზე გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენის შემცირების პროცესი და მომზადებული ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმის პროექტი. ამოცანის ქმედებები განხორციელდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მის დაქვემდებარებაში მყოფი უწყებების, ასევე საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ.

ამოცანის მიზნების მისაღწევად განხორციელებული ქმედებების შედეგად, 2017-2018 წლის განმავლობაში:

- ⇒ 2018 წელს მომზადდა ტექნიკური ანგარიში და გრძელვადიანი გათვლები სამი სექტორისთვის, კერძოდ - ტურიზმი, მშენებლობა და სოფლის მეურნეობა
- ⇒ ჩამოყალიბდა რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების კლუბები ქუთაისსა და კასპში, რომლებშიც გაერთიანდა 16 მცირე და საშუალო საწარმო
- ⇒ გარემოსათვის მისაღებ ქმედებების დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით, რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების შესაძლებლობების შეფასება ჩატარდა 10 საწარმოში და შემუშავდა რეკომენდაციები, ხოლო 7 საწარმოსთვის მომზადდა საინვესტიციო პროექტები
- ⇒ გაიმართა 3 სამუშაო შეხვედრა ბიზნეს-სექტორის და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან თბილისსა და რეგიონებში
- ⇒ მომზადდა და გაეროს ევროპის ეკონომიკურ კომისიას (UNECE) წარედგინა „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ განხორციელების შესახებ 2016-2017 და 2017-2018 წლის ანგარიშები
- ⇒ გამოთვლილ იქნა მდგრადი განვითარების მიზანის - 11.6.2-ის ინდიკატორი, რომელიც ეხება ქალაქებში მცირე ზომის მყარი ნაწილაკების შემცველი შემადგენლობის მოსახლეობაზე შეწონილი საშუალო წლიური დონის (მაგ. PM2.5 და PM10) შემცირებას
- ⇒ 2020 წლისთვის ინდიკატორის გამოთვლისთვის გამოყენებულ იქნება 5 ქალაქის მონაცემი
- ⇒ მდგრადი განვითარების მიზნების 11.6 ამოცანის განხორციელების პროგრესის შეფასების მიზნით, ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიის შესაბამისად განისაზღვრა 11.6.1 ინდიკატორის საბაზისო (84%) და სამიზნე მაჩვენებლები (100%)
- ⇒ მომზადებულია ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა 2019-2021 წლებისთვის, განახლებული სამიზნე მაჩვენებლებით

13.1 ამოცანის განხორციელებისთვის 2017-2018 წლებში სახელმწიფოს მიერ არ იყო გამოყოფილი კონკრეტული ბიუჯეტი - ქმედებები განხორციელდა არსებული საბიუჯეტო რესურსების ფარგლებში ან დაფინანსდა დონორ(ებ)ის მიერ

ქმედება 13.1.1: მწვანე ზრდის სტრატეგიის შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
 ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოს მწვანე ზრდის სტრატეგიული დოკუმენტის შემუშავება, რომელშიც გაიწერება ქვეყნის მდგრადი განვითარების გრძელვადიანი მიზნები და ამოცანები.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს მომზადდა ტექნიკური ანგარიში და გრძელვადიანი ვათვლები სამი სექტორისთვის, კერძოდ - ტურიზმი, მშენებლობა და სოფლის მეურნეობა;
- ამჟამად მიმდინარეობს კონსულტაციები სტრატეგიის შემუშავების საკითხზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა მწვანე ზრდის სტრატეგიის შემუშავებასა და დარგობრივ გეგმებში მწვანე ზრდაზე ორიენტირებული ღონისძიებების გათვალისწინებას. საანგარიშო პერიოდში ქმედება არ შესრულდა.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 13.1.1.: მწვანე ზრდის სტრატეგიის შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავებული მწვანე ზრდის სტრატეგია	შესრულებული: მწვანე ზრდის სტრატეგია არ არის შემუშავებული
შესაბამის დარგობრივ გეგმებში გათვალისწინებული ღონისძიებები	სექტორული ღონისძიებები არ არის გათვალისწინებული
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
რეიტინგი				X	

შესრულებ ის შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელებ ის პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებ ის პროცესი შეჩერებულია	განხორციელებ ის პროცესი შწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 13.1.2:** საქართველოში მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებში გარემოსათვის მისაღები ქმედებებისა და რესურსეფექტური წარმოებისა და მოხმარების ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: 2016 წელს საქართველო მიუერთდა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის „მწვანე ზრდის დეკლარაციას“, რომელიც წარმოადგენს მწვანე ზრდის სტრატეგიის შემუშავების და შესაბამისი ღონისძიებების გაძლიერების ეფექტიან საშუალებას. მწვანე ეკონომიკის ერთ-ერთი საკვანძო საკითხია რესურსეფექტურობა. შესაბამისად, მწვანე ეკონომიკის განვითარების შემთხვევაში მნიშვნელოვნად მცირდება ბუნებრივი რესურსების არაეფექტური გამოყენება, ნარჩენების წარმოქმნა, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევები და წყლის ობიექტებში გაუნმენდავი წყლის ჩაშვებები. მწვანე ეკონომიკის განვითარება საქართველოს პრიორიტეტია. საერთაშორისო თანამეგობრობა მხარს უჭერს საქართველოში მწვანე ზრდის საფუძვლების შექმნას და მზად არის, აღნიშნული დახმარება კიდევ უფრო გააძლიეროს.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ევროკავშირის პროგრამის „აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში მწვანე ეკონომიკის განვითარება“ (EaP Green) ფარგლებში ჩამოყალიბდა რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების კლუბები ქუთაისსა და კასპში, რომლებშიც გაერთიანდა 16 მცირე და საშუალო საწარმო. შემუშავდა ტრენინგ პროგრამა რესურსეფექტურ და სუფთა წარმოების საკითხებზე და მომზადდა სახელმძღვანელო დოკუმენტი. საწარმოების წარმომადგენლებს ჩაუტარდათ ტრენინგი სხვადასხვა საკითხზე. ასევე, გადამზადდა და ტრენინგი ჩაუტარდა 8 ეროვნულ ექსპერტს რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების მეთოდებზე;
- გარემოსათვის მისაღებ ქმედებების დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით, რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების შესაძლებლობების შეფასება ჩატარდა 10 საწარმოში და შემუშავდა რეკომენდაციები, ხოლო 7 საწარმოსთვის მომზადდა საინვესტიციო პროექტები, რაც ითვალისწინებს რესურსეფექტური და სუფთა ტექნოლოგიების დანერგვასა და გამოყენებას მათ საწარმოში;
- გარდა საწარმოებთან ინდივიდუალური შეხვედრებისა, გაიმართა 3 სამუშაო შეხვედრა ბიზნეს-სექტორის და ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან თბილისსა და რეგიონებში აღნიშნულ თემატიკაზე, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო 96-მა მონაწილემ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების წარმომადგენლებისთვის კონსულტაციების/ტრენინგების ჩატარებას და რესურსეფექტური წარმოების განსაზღვრებლად რეკომენდაციების მიცემას. ქმედება სრულად შესრულდა, რადგანაც საანგარიშო პერიოდში გარემოსთვის მისაღები ქმედებისა და რესურსეფექტური წარმოებისა და მოხმარების ხელშეწყობის მიზნით კონსულტაცია/ტრენინგი ჩაუტარდა 16 მცირე და საშუალო საწარმოს, ხოლო გარემოსთვის მისაღები ქმედებების დანერგვის კუთხით

რეკომენდაციები გაიცა 17 საწარმოზე. ასევე, აღნიშნულ თემატიკაზე 3 სამუშაო შეხვედრა გაიმართა, რომელსაც დაესწრო 96 მონაწილე.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნებებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 13.1.2.: საქართველოში მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებში გარემოსათვის მისაღები ქმედებებისა და რესურსეფექტური წარმოებისა და მოხმარების ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების წარმომადგენლებისათვის კონსულტაციები/ტრენინგები მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებისათვის მიცემული რეკომენდაციები	შესრულებული: კონსულტაცია/ტრენინგი ჩაუტარდა 16 მცირე და საშუალო საწარმოს რეკომენდაციები გაიცა 17 საწარმოზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		რეიტინგი	X			
შესრულების შეფასება		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი					X

• **ქმედება 13.1.3:** „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ (BIG-E)

ნებაყოფლობითი ვალდებულებების შესრულების და ანგარიშგების კოორდინაცია პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: „გარემო ევროპისათვის“ მინისტრთა მერვე კონფერენციამ, რომელიც 2016 წელს ბათუმში ჩატარდა, მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა საქართველოში მწვანე ეკონომიკის პოპულარიზაციის საქმეში. საქართველომ, გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის (UNECE) წევრ სხვა სახელმწიფოებთან ერთად, მხარი დაუჭირა „მწვანე ეკონომიკის განვითარების პან-ევროპულ სტრატეგიულ ჩარჩოს“ და აიღო ნებაყოფლობითი ვალდებულება, ხელი შეუწყოს მწვანე ეკონომიკაზე გადასვლას და ამით წვლილი შეიტანოს „მდგრადი განვითარების მიზნების“ განხორციელებაში. „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის

ინიციატივის“ (BIG-E) ფარგლებში საქართველომ აიღო პასუხისმგებლობა ოთხი ქმედების განხორციელებაზე, კერძოდ: (1) საქართველოს მწვანე ზრდის სტრატეგიის შემუშავება; (2) განათლება მდგრადი განვითარებისათვის - სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მომზადება და განხორციელება; (3) საქართველოში “მწვანე” მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების პოპულარიზაცია და რესურსეფექტური წარმოებისა და მოხმარების ხელშეწყობა; (4) მწარმოებლის გაფართოებული პასუხისმგებლობის პოლიტიკის შემუშავება. საქართველომ ასევე მზადყოფნა გამოთქვა UNECE-ს ყოველწლიურად მიაწოდოს ინფორმაცია BIG-E-ის განხორციელების მიმართულებით მიღწეული პროგრესის შესახებ.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა და გაეროს ევროპის ეკონომიკურ კომისიას (UNECE) წარედგინა „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ განხორციელების შესახებ 2016-2017 და 2017-2018 წლის ანგარიშები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ განხორციელების შესახებ ანგარიშების მომზადებას. ქმედება სრულად შესრულდა, რადგანაც საანგარიშო პერიოდში გაეროს ევროპის ეკონომიკურ კომისიას (UNECE) წარედგინა „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ განხორციელების შესახებ 2016-2017 და 2017-2018 წლის ანგარიშები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 13.1.3.: „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ (BIG-E) ნებაყოფლობითი ვალდებულებების შესრულების და ანგარიშგების კოორდინაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: „მწვანე ეკონომიკის შესახებ ბათუმის ინიციატივის“ განხორციელების შესახებ მომზადებული და წარდგენილი ანგარიშები	შესრულებული: 2016-2017 და 2017-2018 წწ. ანგარიშები გაეგზავნა გაეროს ევროპის ეკონომიკურ კომისიას (UNECE)
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

	სტატუსი		X		
--	---------	--	---	--	--

- **ქმედება 13.1.4:** დიდ ქალაქებში ერთ სულ მოსახლეზე გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შემცირება, მათ შორის, განსაკუთრებული ყურადღების დათმობით ჰაერის ხარისხისთვის და მუნიციპალური და სხვა ნარჩენების მართვის საკითხებზე პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ქმედების მიზანი: მდგრადი განვითარების მე-11 მიზნის მეექვსე ამოცანა მიზნად ისახავს დიდ ქალაქებში ერთ სულ მოსახლეზე გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შემცირებას, მათ შორის, განსაკუთრებული ყურადღების დათმობით ჰაერის ხარისხისთვის და მუნიციპალური და სხვა ნარჩენების მართვის საკითხებზე. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ მდგრადი განვითარების მიზნების ნაციონალიზაციის პროცესი პასუხისმგებლობა აიღო აღნიშნული ამოცანის განხორციელებაზე.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მდგრადი განვითარების მიზნების 11.6 ამოცანის განხორციელების პროგრესის შეფასების მიზნით გამოთვლილ იქნა 11.6.2 ინდიკატორი, რომელიც ეხება ქალაქებში მცირე ზომის მყარი ნაწილაკების შემცველი შემადგენლობის მოსახლეობაზე შეწონილი საშუალო წლიური ღონის (მაგ. PM2.5 და PM10) შემცირებას. განისაზღვრა ინდიკატორის საბაზისო მონაცემი, კერძოდ მან 2017 წლისთვის (თბილისის და ბათუმის მაჩვენებლების გათვალისწინებით) შეადგინა: Exp SUM (PM10)=37.89 $\mu\text{g}/\text{m}^3$; Exp SUM (PM2.5)=20.86 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. ასევე განისაზღვრა ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებელიც, რომლის მიხედვით:
 - მოსახლეობაზე შეწონილი PM10-ის საშუალო წლიური ღონე არ უნდა აღარააბედეს 40 მკგ/მ3-ს (2018-2030 წწ);
 - მოსახლეობაზე შეწონილი PM2.5-ის საშუალო წლიური ღონე არ უნდა აღარააბედეს 20 მკგ/მ3-ს (2020-2030 წწ)
- 2020 წლისთვის ინდიკატორის გამოთვლისთვის გამოყენებულ იქნება 5 ქალაქის მონაცემი.
- მდგრადი განვითარების მიზნების 11.6 ამოცანის განხორციელების პროგრესის შეფასების მიზნით, ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიის შესაბამისად განისაზღვრა 11.6.1 ინდიკატორის საბაზისო (84%) და სამიზნე მაჩვენებლები (100%). ინდიკატორი ეხება რეგულარულად შეგროვებული და შესაბამისად გადამუშავებული და განთავსებული მყარი ნარჩენების თანაფარდობას წარმოქმნილი მუნიციპალური მყარი ნარჩენების სრულ რაოდენობასთან დახარისხებული ქალაქების მიხედვით. თუმცა აღსანიშნავია, რომ ეს არის მხოლოდ მიახლოებითი მონაცემი, რადგანაც პირდაპირი წესით დათვლილია მხოლოდ ნაგავსაყრელზე არსებული მუნიციპალური მყარი ნარჩენი. რაც შეეხება წარმოქმნილ ნარჩენებს, ინდიკატორის გამოსათვლელად მოხდა მისი სავარაუდო გაანგარიშება (გერმანული მეთოდოლოგიით).

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ნარჩენების მართვის ეფექტიანი სისტემების დანერგვასა და საქართველოს ქალაქებში ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებას. საანგარიშო პერიოდში ნაწილობრივ არის შესრულებული, რადგანაც განისაზღვრა ჰაერის ხარისხისა და მყარი ნარჩენების მართვის საბაზისო და სამიზნე მაჩვენებლები.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 13.1.4.: დიდ ქალაქებში ერთ სულ მოსახლეზე გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შემცირება, მათ შორის, განსაკუთრებული ყურადღების დათმობით ჰაერის ხარისხისთვის და მუნიციპალური და სხვა ნარჩენების მართვის საკითხებზე
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>შეგროვებული და კარგად მართული მუნიციპალური მყარი ნარჩენების რაოდენობა</p> <p>ნარჩენების მართვის დანერგილი ეფექტიანი სისტემები</p> <p>ქალაქებში გაუმჯობესებული ჰაერის ხარისხი</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>არ არის მონაცემები</p> <p>ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიის შესაბამისად, განისაზღვრა მდგრადი განვითარების მიზნების 11.6.1 ინდიკატორის საბაზისო (84%) და სამიზნე მაჩვენებლები (100%)</p> <p>განისაზღვრა ჰაერის ხარისხის საბაზისო და სამიზნე მაჩვენებლები</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		რეიტინგი			X	
შესრულების შეფასება		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **ქმედება 13.1.5: ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცება და განხორციელება**

პასუხისმგებელი უწყება: საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
ქმედების მიზანი: ქმედების მიზანია საქართველოს ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმის შემუშავება, დამტკიცება და განხორციელება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადებულია ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმა 2019-2021 წლებისთვის, განახლებული სამიზნე მაჩვენებლებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ქმედება ითვალისწინებდა ენერგოეფექტურობის სამოქმედო გეგმის დამტკიცებასა და ენერგოტევადი სექტორებისთვის ენერგოეფექტური ღონისძიებების განსაზღვრას. ქმედება არ შესრულდა, რადგანაც 2017-2020 წლების სამოქმედო გეგმა დროულად ვერ დამტკიცდა. აქედან გამომდინარე, გეგმა განახლდა, ღონისძიებების იმპლემენტაცია განისაზღვრა 2019-2021 წლებისთვის, განახლდა სამიზნე მაჩვენებლებიც.

ქმედებას არ აქვს კონკრეტული ბიუჯეტი და არ მოითხოვს დამატებით ასიგნირებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ქმედება ხორციელდება დონორის გრანტით.

ამოცანა 13.1 მწვანე ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების პოლიტიკის, მათი მექანიზმების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა და ცოდნის დონის ამაღლება ეროვნულ დონეზე	
ქმედების ნომერი და სახელწოდება	ქმედება 13.1.5.: ენერგოეფექტურობის ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცება და განხორციელება
პასუხისმგებელი უწყება:	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2017 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დამტკიცებული სამოქმედო გეგმა	შესრულებული: გეგმა არ დამტკიცდა
ენერგოტევადი განსაზღვრული ღონისძიებები	სექტორებისთვის ენერგოეფექტური ღონისძიებების განსაზღვრა მოხდება გეგმის დამტკიცების შემდეგ
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი დაწყებულია	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X		